Dachau'dan Sonra

İsmail ve *B.'nin Hikayesi*'nin Yazarından

"Sürükleyici, provokatif, Orwell gibi...
Uyarı niteliğinde bir hikaye."

Publishers Weekly

Daniel Quinn

mayakitap

Dachau'dan Sonra

Maya Kitap: 108, Roman: 50
1. Baskı, İstanbul Eylül 2015

ISBN: 978-605-9902-19-9
Orijinal Adı: After Dachau
Copyright © Daniel Quinn, 2001

Tüm yayın hakları Maya Kitap'a aittir.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç
Editör: Bilge Ulusman
Mizanpaj: Mehmet Büyükturna
Kapak: Gülay Tunç

Maya Kitap * Sertifika: 14079
Merkez Mah. Kocamansur Sok. No: 6/4 Şişli / İstanbul Tel: 0212 296 97 12
e-posta: info@mayayayinlari.com www.mayayayinlari.com

Kayhan Matbaacılık * Sertifika: 12156
Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 244
Topkapı/İstanbul Tel: 0212 576 01 36

Dachau'dan Sonra

Daniel Quinn

Çevirmen:

Esra Özkaya

Jackson Pollock, Willem DeKooning, Mark Rothko, Roy DeCarava ve Walter White gibi tarihi kişiler haricinde bu kitapta bahsi geçen veya betimlenen tüm karakterler kurgu ürünüdür.

Bu kitabın çeşitli bölümlerinin başındaki epigrafların tamamı Paul Barber'ın *Vampires, Burial and Death: Folklore and Reality* (Vampirler, Defin ve Ölüm: Hikâyeler ve Gerçekler) kitabından alıntılanmıştır.

Beau Friedlander'a

1. BÖLÜM

UNUTULAN

Bedenler her zaman gömülü kalmaz.

1

Tüm zengin ve ünlü ailelerin çocukları, doğum sırasında ailelerinin *asıl* istediği bebeklerle değiştirildiklerine inanarak yetişirler. Ben de bunlardan biriyim. Ben, Jason Tull'ım. Fakat açıkça görüldüğü üzere zengin ve ünlü olan Jason Tull değilim. O kişi babam.

Eğer aileme, onların asıl istedikleri bebek verilseydi, o kişi, benim de oldukça iyi kavrayıp bir türlü beceremediğim şekilde (etrafımda kimsenin öyle davrandığını da görmedim) davranarak gerçek bir varis gibi yetişirdi. Bu, belki de genetik bir şeydir. Gerçek varislerde altı yedi yaşlarında ortaya çıkıp kontrolü ele alan özel bir gen var sanki, bizlerde ise bu yok.

Annemle babam, sırf onların çocuğu olduğum için ben-

den özel şeyler beklenmediğine beni ikna ettiler. Beni yalnızca ben olduğum için sevdiler. Fakat okul yıllarımın sonuna yaklaştıkça (benim durumumda bu 1992 yılı oluyor), etrafımdakiler adeta nefeslerini tutup gerçek bir varis gibi davranıp davranmayacağımı izlemeye başladı. Öyle davranmadım, zaten çok geçmeden insanlar da normale döndü.

Hatta gerçek bir varis gibi davranmak yerine tuhaf şeylere ilgi duymaya başladım. Tabii bence tuhaf değildi, akrabalarıma göre böyleydi. Hiçbir özel amacım olmadan sırf farklı olduğumu kanıtlamak için bir hobi (onlar öyle sanıyordu) edindim. Onların böyle sanması sinirimi bozuyordu ama ben de onların yerinde olsam sanırım aynısını düşünürdüm.

Hazırlık okulunun ikinci sınıfındayken tatilde bir arkadaşla beraberdim. O da zengin ve ünlü bir ailenin çocuğuydu. Annesi sıska ve melankolik bir kadındı. Yegâne meşgalesi kitap okumaktı. Güne sabah odasında vakit öldürmekle başlar, öğle yemeğinin ardından oturma odası olarak kabul edilen birkaç odadan birine geçerdi. Gün batımının başlamasıyla üzerine bir hırka geçirip havuzun yakınlarında bir gölgeye otururdu. Nihayet gece olup da kitabıyla birlikte yatağına çekilmeden evvel genç beyefendisi ve onun arkadaşıyla bir iki saat vakit geçirme zorunluluğu hissederdi. Bu vakit dilimi bizim uyuşukluğumuz yüzünden ona pek keyifsiz gelirdi.

Bir gün, koltuğunun kenarında bırakıverdiği kitabı dikkatimi çekti. Kitabın yalnızca dışında yazanları okuma fırsatım olmuştu fakat bu, ilgimi cezbetmeye yetmişti bile. O bitirdiğinde ben de okuyabilir miyim acaba diye düşündüm. Lakin onunla aynı kitabı okumayı teklif etmemin münasebetsiz olduğunu düşünecek bir kadındı. Tıpkı yalnızca kralların mor giyebilmesi gibi tuhaf bir sınırdı bu.

Sanki o kitaplar yalnızca onun okuması için yazılmış gibi bir havası vardı.

"Okuduğunuz kitapları ne yapıyorsunuz? Buralarda bir yerde mi saklıyorsunuz yoksa kütüphanelere falan mı bağışlıyorsunuz?" diye gayri ihtiyari bir biçimde soru sormam bile yakışık almamıştı.

Birden bire savunmaya geçti; artık neye karşı kendini savunuyorsa.

Hizmetçisi kitapları layık gördükleri sahafın tekine götürüyormuş, kendilerinin tüm kâğıt artıklarıyla bu sahaf ilgilenirmiş. Zenginler bir kuruşun bile hesabını yapmayı çok iyi bilirler.

Ben de ertesi gün gittim hizmetçiyi yemledim. Hiç belli olmaz gerçi. Bazı hizmetçiler efendilerinden daha havalı da olabiliyor ama ben şanslıydım. Birkaç saat içerisinde kitap kucağıma düşmüştü. O zamanlar bu kitabın ya da herhangi bir kitabın, hayatımı değiştireceği hiç de aklıma gelmezdi. Hatta o zaman insanların hayatlarının yön değiştirebilmesinin mümkün olduğuna bile ihtimal vermezdim.

2

On dokuzuncu yüzyılın ortalarında küçük bir orta batı kasabasında geçen ve rivayete göre gerçek bir hadisenin hikâyesiydi. Bu hususta çok ketum davranarak aptallık etmişim. Sonradan öğrendiğime göre, meğer bu tür şeylerle ilgilenenler arasında pek meşhurmuş bu olay. O zamanlar, bunun bilmeyi bırakın, bir olay olduğunu; yani herhangi bir olgunun bir parçası olduğunu bile bilmiyordum. İnsanlık tarihinde eşi benzeri olmayan, tamamen benzersiz bir olayı okuduğumu sanmıştım.

Vettsburg, Missouri'de, Mary Anne Dorson adlı küçük bir kız şehrin öbür kısmında yaşayan Prescott'lar hakkında dedikodu yapmaya başlamış. Annesi pek şaşırmış bu işe çünkü Dorson ailesi Prescott'ları tanımazmış. Hatta varlık-

larından bile emin değillermiş. Bunun üzerine annesi, Mary Anne'e, Prescott'ların çocuklarıyla okulda tanışıp tanışmadığını sormuş. Küçük kız Prescott çocuklarının büyük olduğunu, artık okula gitmediklerini ve hala evlerinde yaşadıklarını anlatmış. Peki, o zaman Mary Anne onları nasıl tanımış?

Mary Anne, "Sanırın rüyalarımdan tanıyorum onları." diye cevap vermiş.

Annesi ayakları yere basan bir çocuk yetiştirdiğini düşündüğünden bu cevaptan tatmin olmamış. Daha fazla deşmemiş konuyu ama kapatmamış da. Mary Anne konuşmaya devam etmiş. Hatta öyle detaylar vermeye başlamış ki bunları bilmesi imkânsızmış. En fazla uydurabilir, yani yalan söyleyebilirmiş. Bunun üzerine anne Dorson, kızına sert bir şekilde bu konu hakkında, bu saçmalık hakkında, daha fazla şey duymak istemediğini belirtmiş.

Mary Anne kalakalmış. Sessizliğe bürünmüş. O yıl, sekiz yaşına bastığı yılın yazıymış. Yaz ortası geldiğinde tüm aile Mary Anne'in sessizliğine kapılmış ki bunu sanki fırtına öncesi sessizlik gibi hissediyorlarmış. Mary Anne'in kıyafetleri artık askıya asılmış gibi durmaya başlamış. Çocuk kilo vermeye, gözlerinin önünde gün be gün erimeye başlamış. Aile doktoru Dr. Jansen'a göstermişler (Prescott olayından bahsetmemişler tabii ki) ve doktor hiçbir rahatsızlığının olmadığını söylemiş. Ailenin ısrarı üzerine bir kuvvet ilacı yazmış doktor. Her gün dışarıda vakit geçirmesini, oyun oynamasını tavsiye etmiş.

Ne ilaç ne de gün ışığı fayda etmiş. En nihayetinde Bayan Dorson yenik düşüp kızına yalvarmış, sorunun ne olduğunu söylesin diye dil dökerken, bir yandan da Prescott'larla hiçbir alakası olmasın diye dualar ediyormuş. Küçük kızın gözleri yaşlarla dolmuş,

"Annemle babamı özledim." demiş, "Connie ve Francis'i (Prescott'ların çocuklarını) özledim."

Bayan Dorson ya kalbi duracak ya da ağaçtan korkan bir kuş gibi korkudan beyni patlayacak sanmış. Büsbütün dehşete düşmüş. Bir koşu kocasını iş yerinden çağırtmış. Fakat olanları duyduğunda o da ne yapacağını bilememiş.

Küçük kızları delirmiş miydi? Şeytan mı girmişti içine? Neredeyse ikincisini yeğler hale gelmişler. Tekrar Dr. Jansen'a gitmişler. Bu sefer muayene için değil de, küçük kızı evde komşuyla bırakmaya cesaret edemedikleri için. Doktor en başta bilmesi gerekenleri duyunca ne kızın delirdiğini ne de içine şeytan girdiğini düşünmüş. Neler döndüğünü bilmediği için yapılması gerekenin Mary Anne ve Prescott'ları bir araya getirmek olduğuna karar vermiş.

Bunu duyunca Bay ve Bayan Dorson keşke kızlarını tımarhaneye kapatmak ya da şeytan çıkarttırmak zorunda kalmış olmayı dilemişler. Söylemeden geçemeyeceğim, Prescott'lar sosyal sıralama bakımından Dorson'lardan epey aşağıda kalırlarmış. Aile sorunlarını böyle alt sınıf insanlarla paylaşmak, Dorson ailesi için (bence kocasından çok Bayan Dorson için) kabul edilemezmiş.

Dorson'ların bu fikre yavaş yavaş alışmasının daha iyi olacağını anlayan Dr. Jansen tıbbi çevrelerde edindiği bağlantıları kullanarak Prescott'ları araştıracağını ve onların bu durumdan istifade edecek cinsten insanlar olup olmadığına bakacağını söylemiş. Eğer bu aşamayı geçerlerse, Dr. Jansen onlarla bizzat irtibata geçeceğini belirtmiş.

"Bundan ne çıkmasını umuyorsunuz ki?" diye sormuş Bayan Dorson.

"Bu tip meselelerde, kendimizi mağarada kapalı kalmış gibi düşünebiliriz. Ya burada hiçbir şey yapmadan açlıktan ölmeyi bekleriz ya da tek çıkış yolu kendini belli edene dek yürürüz ve en iyisi için umut ederiz." diye yanıtlamış doktor.

Dorson'lar istemeye istemeye razı gelmişler.

Fakat Dr. Jansen ilk önce kandırılmadığından emin ol-

mak istemiş. Dr. Jansen bilime inanırmış. Durumu anlattıklarında aklına ilk gelen ortada esrarengiz bir şeyler döndüğü olmamış tabii. Her ne kadar Dorson'ların yanında bunu dillendirmese de, aklına ilk gelen Mary Anne'in anne babasına eşek şakası yapmaya çalıştığı olmuş. Bunun için de muhtemelen Prescott'lardan birileriyle ya da en azından onları tanıyan birileriyle anlaştığını düşünmüş.

Sonraki iki hafta boyunca doktor her gün ya anne ile ya da küçük kızla iki ya da üç saat geçirmiş. Bayan Dorson ısrarla kızını dışarıdan birilerinin yönlendirmesinin imkânsız olduğunu iddia ediyormuş. Mary Anne taşkınlık yapan bir güruhun parçası değilmiş, günün neredeyse her anında annesinin gözetiminde olan, ailenin tek çocuğuymuş. Ara sıra onu ziyaret eden iki üç arkadaşı varmış ama onların da Prescott'larla hiçbir münasebeti olamazmış, fakat doktor istiyorsa kendisi de bakabilirmiş. Bakmış da.

Dr. Jansen'ın yavaş yavaş bir dedektif rolü üstlendiğini burada görebilirsiniz. Dâhice, kurnaz ve ikna edici testler ve taktikler uygulamış. Eğer tüm bu orta sınıf aileler birleşip şeytani bir kumpas hazırlamadıysa (ki bu neye varacaktı?), Bayan Dorson haklıymış; Mary Anne yönlendirilmiş olamazmış. Prescott'lar hakkında oradan buradan duyduklarını da bir araya getirip bunları uyduramazmış. Prescott'lar herkese tümden yabancıymış.

Doktorun diğer teorisine göre ise, küçük kızın Prescott'lar hakkında söyledikleri falcıların söylediği belirsizliklerin ötesine geçmezmiş. Üstüne gidildiğinde küçük kız detaylardan kaçınırmış. Daha da üstüne gidildiğindeyse, uydurmaya başlar, hikâyedeki uyuşmazlıklar ve çelişkiler arasında kaybolurmuş. Ne var ki bu teorisi de çok geçmeden yerle bir olmuş. Mary Anne en küçük detaylara kadar inmeye hevesliymiş. Bütün meydan okumalara da çok büyük bir soğukkanlılıkla cevap verirmiş.

Doktorun bir sonraki ve nihai teorisine göre ise, Mary Anne'in yalanları kendi içerisinde tutarlı olsa da, gerçekliklerle karşılaştırıldığında çökmesiymiş. Böylelikle mecburen, Prescott'larla yüzleşmek zorunda kalmış. Büyük Engizitör güveniyle yola çıkmış. Ansızın evlerine gitmiş ve Dorson'ları dümen hazırlamakla suçlamış. Fakat tüm aile suçlamalar karşısında ağzı açık bakakalınca, nihayet başkalarının söylediklerine itimat etmek zorunda kalmış. Bunlar sıradan ve kimseye zararı olmayan çalışan kesimden bir aileymiş. O denli sert bir giriş yaptığı için özür dilemiş ve olanları açıklamış. Dorson ailesinin nelerle uğraştığını anladığında, Dr. Jansen, Mary Anne'in aile yaşantıları ve ev düzeni hakkında bu denli detaylı bilgiye ulaşabilmesi için herhangi bir yol olup olmadığını sormuş. Beklenen cevabı aldıktan sonra da bilgileri test etme zamanı gelmiş.

Elindeki verileri, kendi gözleriyle doğrulayabilecekleri (evin ve aile üyelerinin betimlemeleri) ve yalnızca Prescott'ların doğrulayabilecekleri (alışkanlıkları, aile geçmişi vs.) şeklinde ikiye ayırmış. Orada yaşananları anlatmanın bir manası yok şimdi. Mary Anne'in anlattıklarından tutanlar da olmuş tutmayanlar da, fakat durum zirva değilmiş. Görüşmeleri sona erdiğinde verinin kusursuz olduğu ortaya çıkmış. İnanılmayacak derecede doğruymuş; *fakat on yıl öncesi için geçerliymiş.*

Mesela, Connie ve Francis artık aileleriyle beraber yaşamıyormuş. Connie evlenmiş ve kendi evini kurmuş. Francis orduya katılmış ve askerlik kariyerinde ilerliyormuş. Mary Anne'in tarif ettiği mobilyaların ve dekorasyonun çoğu yokmuş ama on yıl evvel hepsi kesinlikle oradaymış.

Bahsedilen "on yıl öncesinin", Prescott'lar için herhangi gizemli bir tarafı yokmuş. On yıl evvel ilk çocuklarını, Natalie'yi lösemiden kaybetmişler.

Şimdi ise Mary Anne kendisini dinleyen herkese "Ben Natalie'yim." diyormuş.

Hikâyenin gerisi hem hayal kırıklığı hem de iç ürpertisi. Mary Anne nihayet Prescott'larla buluştuğunda bu, adeta ürkünç bir kavuşma olmuş. Bayan Prescott ağlama krizine girmiş ve durmamış. Dr. Jansen ise sakinleştirici verip onu yatağına yatırmak zorunda kalmış. Dorson ailesi ise korkudan donmuş vaziyette olan biteni izledikten sonra kızlarını da alıp evlerine yollanmışlar ama artık onlar da bu noktadan sonra onu kaybettiklerini anlamışlar. Geri dönüşü olmayan yerdeymişler artık. İki hafta sonra Mary Anne her şeyini toplayıp gerçek ailesi olduğuna inandığı insanların yanına taşınmış. Hikâye de burada son bulmuş.

Kimse hikâyenin yayılmasına engel olamamış. Prescott ailesinin evi odak noktası olmuş. İnsanlar Vettsburg'a akın edip Mary Anne'in, ölümden sonra yaşamın ve reenkarnasyonun yaşayan kanıtı olduğuna tanıklık etmek istemiş. Küçük kızın bu karmaşadan etkilenmeyen, melek gibi bir genç kız olduğunu söyleyebilseydim keşke. Fakat görünüşe göre, genç kız tamamen normal olarak yetişmiş, bazı tanıklara göre ise biraz daha talepkar ve şımarık olmuş. Başından iki evlilik geçmiş ve hayatının geri kalanında kayda değer hiçbir şey yapmamış. Başka bir kızın bedeninde yeniden doğarak (eğer durum gerçekten böyleyse) vuku bulan kutsama, pek de uzun ömürlü olmamış.

3

Bu, hikâyenin yalnızca arkadaşımın evinde okuduğum kitapta yazılan haliydi. Daha sonradan okuduğum versiyonlarında hikâye hem bu kadar derli toplu değildi hem de bu kadar net sonuçlanmamıştı. Her neyse, oraya daha sonra geleceğim.

Vettsburg'daki esrarengiz olaylar bana yeni bir bakış açısı kazandırdı. Sanırım durumu en iyi böyle tarif edebilirim. Sanki daha öncesinde dümdüz bir arazide yaşıyormuşum da bu kitap sayesinde varlığından bile haberdar olmadığım gökyüzüne bakmayı akıl etmişim gibi. Bu hiçbir şekilde dini bir deneyim değildi ve bir dine inandığımı göstermiyordu çünkü zaten hiçbir şeye inanmıyordum. Aslında bunun dinle uzaktan yakından ilişkisi olmadığını düşünüyordum ve

hala da öyle düşünüyorum. Şayet Natalie Prescott reenkarnasyonla Mary Anne Dorson olarak dünyaya geldiyse bu, elbette harikulade bir hadiseydi. Fakat tırtılın kelebek olarak dünyaya gelmesinden öte bir hadise değildi. Şayet Natalie Prescott reenkarnasyonla Mary Anne Dorson olarak dünyaya geldiyse, bu yalnızca bir doğa kanununun tezahürüydü. Bu yalnızca, işleyişi genelde apaçık ortada olmayan bir doğa kanununun tezahüründen başka bir şey değildi. Şayet vaziyet buysa, o zaman bu bizim de başkalarının reenkarnasyonu olduğumuz anlamına geliyordu; ve bu döngü devam edecek demekti.

Kitabı temizlikçiye iade ettim ve hepsi bu kadardı. Tatilin sonuna gelmiştik ve ben okula döndüm. Daha sonraki yedi yıl boyunca hayat normal akışında devam etti. Mezun olduktan sonra reenkarnasyon araştırmalarına kendisini adamış çok eski ve samimi bir kuruluş olan *Yaşama Dönüş* için çalışacağımı aileme bildirdim.

"Çalışmak" derken neyi kastettiğimi sordular. Ben de açıklamaya başladım. Kuruluşun yalnızca iki tam zamanlı çalışanı vardı. Bunlar, kurucu Reginal Fenshaw ve karısı Marcia idi. Bu alanda gönüllülük esasıyla ortaya konulmuş dünya çapındaki araştırmaları toplayarak iş birliği içerisinde çalışıyorlardı. Onların ilk tam zamanlı ve ücretli çalışanı olabilirdim. Yalnızca enerjimi ve zamanımı ayırmanın yanı sıra, dünyanın herhangi bir yerinde ortaya konulan çalışmaları takip edebilmek için maddi destek de sunabilirdim.

Annem bunu çok eğlenceli ve özgün bir fikir olarak karşıladı. Her şey bir icat ürünüymüş gibi davranıyordu. Babam ise "yazı geçirmek için ilginç bir yöntem" diye düşündü. Yaptığı ince yorum sayesinde projeden sıkıldığımda (er geç sıkılacağımdan çok emindi) geri dönebilmem için bana açık kapı bırakmış oluyordu. Yine de benden bir ricası oldu. *Yaşama Dönüş* adına işe başlamadan evvel akşam yemekte

bize katılacak olan "Harry Amca"ya danışmamı istedi. Tabii ki danışırım dedim.

Dr. Harold Whitaker, uzun zamandır aile dostumuzdu (ve tam olarak amca sayılmazdı). Onu çocukluğumdan beri tanırdım ve elbette her büyük gibi o da bana çok yaşlı görünürdü. Oysa şimdi bile yaşlı sayılmazdı. Otuzlarının sonundaydı. Onun şanı kendinin hep önüne geçmişti benim için. Ziyadesiyle eski bir enstitüde, Heidelberg Üniversitesi'nde okumuştu. Yüzünün sol tarafında kanıt olarak bir düello yarası taşırdı. Bir sürü karmaşık derecesi vardı ama ona sorsanız, sürekli açıklama yapmasını gerektirmediği için doktorayı tercih ederdi.

Okulu bıraktıktan sonraki on yıl "orduda bir şey" olarak görev yaptı. Düzgün dikilmiş kıyafetlerini sanki üniforma gibi giyerdi. Her daim zayıf ve zindeydi. Yemek masasından bir anda ok gibi fırlayıp, terlemeden ve o sarı saçları bir tel oynamadan kilometrelerce koşabilirmiş izlenimi verirdi. Artık orduda çalışmıyordu ama bu sefer de "hükümette bir şey" olarak çalışıyordu. Elbette sohbetimizin konusu işe başlama meselesi oldu. Hiç şaşırmadım.

Akşam yemeğinden sonra ellerimizde konyaklarımızla kütüphaneye geçtiğimizde, "Şu Reenkarnasyon Enstitüsü işi çok eğlenceli duruyor, eminim çok şey öğreneceksin." dedi.

Ailem kuruluşun adını hiç umursamadı. Gerçekleri kendilerine göre yontmayı alışkanlık edinmişlerdi zaten. Bu yüzden *Yaşama Dönüş* anında daha saygın bir Reenkarnasyon Enstitüsü oluverdi.

Harry Amca devam etti, "Fakat sana yaslanmalarına çok müsaade etme. Bir iki yıl içerisinde ilgin başka yerlere kayacaktır."

Uysal ve tekdüze bir tonla "Evet çok mantıklı." diye katıldım.

"Söylemekte fayda var, ne zaman istersen yerin benim yanımda hazır."

"Ne yapmak için?"

"Ben ne yapıyorsam onu yapmak için."

"Müsaadenizle, o nedir diye sorabilir miyim?"

Omuzlarını silkti. "İstihbarattayım biliyorsun, şimdiye kadar çoktan öğrenmişsindir ya da tahmin etmişsindir diye düşünmüştüm."

Tahmin etmiştim, dedim ama İstihbarat kelimesini yakıştırıp da söyler miydim bilemiyorum. "İşinizin gizemli, belki de kötü olduğunu biliyorum."

"Çoğu zaman ikisi de değil. Hükümet, gelmiş geçmiş tüm hükümetler, benim gibi adamlara bel bağlarlar. Hatta benim gibi pek çok adama. Bir önder çıkıp da bir konuşma yaparken ya da basın mensuplarının sorularını yanıtlarken hiçbir zaman dünya meseleleri hakkında kendi bilgisinden faydalanarak konuşmaz. Çoğunlukla sorunlar veya meseleler hakkında *bizim* bilgi birikimimiz neyse onu seslendirir sadece. Abartmıyorum, hakikaten."

"Size inanıyorum. Lakin ne yalan söyleyeyim bugüne kadar hiç böyle olabileceği aklımın ucundan dahi geçmemişti. Fakat neden ben? Dillerle aram yoktur. Pek işinize yarayacak uzmanlık alanları sunamam."

Sabırsızca kafasını salladı. "Elimizden onlarca dilbilimci ve uzman geçiyor. Asıl bulması zor olan yetenekli ve kültürlü kişiler. Klasik eğitime tabi tutulmuş, zeki, iyi yetiştirilmiş, nüfuzlu ve her şeyin ötesinde *bilinen* kişiler."

"Bilinen mi? Babam bilinen biridir. *Ben* hiç de bilinen biri olduğumu sanmıyorum."

"*Ben* biliyorum ya önemli olan o. Sana kesinlikle kefil olurum. Öyle sokaklarda iş arayanlara yapmam bunu. İsterse dünyanın en iyi yerlerinde en güzel eğitimleri almış olsun, milli kahramanları ardına almış olsun, ben bilmiyorsam eğer çöpçü olarak bile güvenip işe almam."

"Anlıyorum. Açıkçası böyle bir şey bekliyordum ama bu, babamın hatırına olur diye tahmin ederdim."

"Hiç de değil. Hatta tam aksine Bu iyiliği babandan ben rica ettim, o da onayladı."

Gururumun okşandığını söyledim (öyleydi de) ve teklifini bir kenarda tutacağımı belirttim.

Devam etti. "Enstitü'deki deneyimin İstihbarat için çok büyük bir deneyim olacak kanaatimce." Bir an duraksayıp zihnindekileri toparladı. "Bir bakıma sen de İstihbarat işi yapmış olacaksın yani."

Ne demek istediğini umursamadım. O yüzden *süresiz olarak* teşekkür edip müsaade istedim.

4

Acaba ailem, Harry Amca da dâhil olmak üzere, Reggie ve Marcia Fenshaw hakkında ne düşünürlerdi, tahmin etmek çok zor. Memleketimde ya da okulda tanıştığım insanlardan o denli farklıydılar ki, başka bir türe bile ait olabilirlerdi. Büyük ihtimalle babam onlara suçlu muamelesi yapardı. Değerlerini çok yadırgardı. Ellerindeki avuçlarındaki üç kuruşluk sermayeyi har vurup harman savuruyorlar, para meselesini hiç kafalarına takmıyorlardı. Tıpkı sorumsuz anne babaların, çocuklarını görmezden geldiği gibi kendilerini umursamıyorlardı. Yırtık pırtık kıyafetler içinde günlerce yıkanmadan dolaşıyorlar, sadece abur cuburla besleniyorlar ve dişlerinin çürümesine aldırmıyorlardı. Ne var ki, onların takıntılarıyla ilgilenmeye başladığınızda, çok geçmeden on-

ları bahçelerinde aylaklık eden iki kaçık kraliyet mensubu gibi çekici ve zarif görmeye başlıyordunuz.

Layıkıyla yaptıkları tek şey dünyanın her yerinden topladıkları verileri düzenlemekti. Hayattaki tek amaçları buydu. Üstelik hayatımda tanıdığım en mutlu çift onlar oldu.

Sistemin temel noktası, yıllarca biriktirdikleri raporlardan oluşan kartların bulunduğu geniş bir dizin dosyasıydı. Mary Anne Dorson gibi vakaları incelemek istediyseniz mesela, "Ne bakımdan? Hangi özelliğe bakıyorsunuz? Yaş? Yaşadığı dönem? Sosyal statüsü? Son canlanmasını nasıl hatırlamaya başlamış? Ailesinin tepkisi? Doktor müdahil olmuş mu? Öngörüleri nasıl test edilmiş? Peki Prescott'ların onu Natalie'nin reenkarnasyonu olarak kabul edişi? Ya hayatının geri kalanının son derece normal oluşu?" şeklinde sorular yöneltirlerdi. Kart dizinini kullanarak, örneğin reenkarnasyona uğrayan kişinin, daha sonra ailesinin soyadını, hatırlayabildiği tüm vakaların izini bulabilirlerdi. Ellerindeki vakaların neredeyse hepsi *bir bakıma* Marry Anne'in hikâyesine benziyordu.

Her üç veya dört aylık periyotlarla, o zaman aralığında ellerine geçen en iyi raporları derleyip, muhabirlerine ve mali destekçilerine haber postaları gönderirlerdi. Ne var ki çoğu zaman bu posta dört sayfayı bulmazdı. Hatta "en iyi raporlar" çoğu zaman bildirilmeye bile değmezdi. Açıkçası reenkarnasyon konusunda daha muteber kanıtlar bulmak için verilen çaba en yıpratıcı olanıdır ve her kim bu görevi üstlendiyse, akıl sağlığını büyük bir riske atmış demektir. Sorun ortada kanıt olmaması da değildir aslında. Sorun, kanıta ulaşıldığında geri dönülemez biçimde zarar görmüş olmasıdır.

Marry Anne Dorson vakası mesela. Gerçi laf aramızda onun vakası kayıtlardaki "en iyiler" arasında. Dr. Jansen'ın tüm o çabaları reenkarnasyonu kanıtlamak için değildi. Yalnızca itina göstererek aile hekimliği yapıyordu. Marry

Anne'in "iyileşmesinin" Prescott ve Dorson ailelerinin bir araya getirilmesinden geçtiğine emindi (elbette haklıydı da). Fakat bunu başardığı anda o zamana dek topladığı verilerin hepsi değerini kaybetti. Ayrıca daha fazla kanıt toplama umutları da sonsuza dek yok olmuş oldu.

Şayet bir reenkarnasyon vakası yaratmaya çalışsaydı çok daha farklı yollarla yapardı. Kızı Prescott ailesini tanıma olasılığı olan herkesten mümkün olduğunca uzak tutmak için derhal tecride tabi tutardı. Tecritteyken, Natalie olarak yaşadığı zamanki tüm anıları en ince ayrıntısına kadar kaydetme fırsatı da elde edilirdi. Bu süre zarfında, bilimadamları farklı açılardan konuya eğilmek üzere Vettsburg'a akın ederdi. Tüm komşular ve Marry Anne'in okulundaki tüm çocuklar, Prescott ailesine dair bilgilerinin kaynağı olma olasılığına karşı incelenirdi. Prescott ailesi de Natalie ve onun yaşadığı dönemdeki koşullar hakkında en az aynı yoğunlukta bir çalışmaya tabi tutularak kayıtlar oluşturulurdu. Tüm işlemlerin sonunda da bu iki kayıt, bağımsız bir grup bilim insanı tarafından derlenip karşılaştırılırdı. Ek olarak, tüm belirsizlikleri ve tutarsızlıkları olabildiğince çözebilmek için yeni bir inceleme başlatılırdı. Bu aşamalar tamamlanmadan Marry Anne'in Prescott ailesiyle bir araya getirilmesi düşünülemezdi. Hatta nihayet bir araya getirildiklerinde, bu karşılaşma (o zamana kadar muhtemelen genç bir kadın olan) Marry Anne için bayram havasına dönüştürülmekten ziyade daha fazla kanıt için nihai fırsat olarak değerlendirilirdi.

Bu şekilde yürütülseydi, vaka ikna edici olurdu; aksi takdirde ikna ediciliği söz konusu bile olamaz. Şans, kör talih, tezgâh ve kandırmaca seçenekleri elendikten sonra şüpheciler bu hususa herhangi bir "sıradan" açıklama getiremeyecek kadar köşeye sıkışırlardı. Şayet Marry Anne, Prescott ailesi hakkında doğumundan yirmi yıl önceye ait o kadar çok bilgiye hiçbir normal yoldan erişemediyse, bu mucize, reenkarnasyon dışında ne ile açıklanabilir ki?

Vaka bu haliyle yalnızca hali hazırda ikna olmuşlara ya da ikna olmaya hazır olanlara hitap ediyor. Benim müdahil olduğum noktada, *Yaşama Dönüş* dosyaları arasında daha ikna edici hiçbir vaka yoktu; daha sonra da olmadı.

Fenshaw'lar da herkes gibi anlıyordu (üstelik birçok destekçilerinden de daha iyi). "Yine de, bir gün elde edeceğiz" diyorlardı.

Altın Vaka diye bahsediyorlardı. Altın Vaka, meseleyi aşağılayanların fikirlerini değiştiremezdi fakat yine de uğraştırırdı. Öyle sıradan bir batıl safsata diye bir kenara atamazlardı.

5

Fenshaw'larla geçirdiğim süre içerisinde takıntı konusunda öğrendiğim bir şey oldu. Bunun delilik veya aptallık olmadığını öğrendim. Adını asıl kötüye çıkaranın delilik ve aptallık olmasına rağmen. Takıntılı olmayan biri nasıl bir senfoni besteler ya da bin sayfalık bir roman yazardı ki? Takıntılı olmayan hangi insan haritada bile olmayan okyanusu yirmi iki metrelik yelkenliyle geçerdi ki? Kimse böyle insanları aşağılamaz ama birinin takıntısı onu, açlıktan ölmek üzere olan kedileri eve doldurmaya ya da kibritlerden yarım ölçekli Brandenburg Kapısı maketi yapmaya ittiğinde aşağılarlar. Takıntılı olmayan insanların kalitesiz bir hayat sürdüğüne inanıyor gibiyim.

Tunus'ta Fenshaw'lara katıldığımda hiçbir takıntım

yoktu. Reenkarnasyon olasılığı beni büyülemişti ama ne inanıyordum ne de inanmıyordum. Bir şekilde merakımı giderebilmek maksadıyla oradaydım. Çabucak amacıma ulaşabilseydim, muhtemelen ardıma bile bakmadan başka şeylerin de üzerine giderdim.

Klasik vakalara aşina olmadan makul bir saha çalışmasına başlanamaz. Bu yüzden, oraya gitmeden önce bir yıl kadar Fenshaw'lar beni bilgilendirmişti. Bir bakıma en sinir bozucu süreç buydu; çünkü birileri insanların yalnızca görmek istediklerini deneyimlemediklerine dair kesin kanıtlar sunma sorumluluğunu üstlenmiş olsa, çok net biçimde ikna edici olabilecek vakalar söz konusuydu. Ne var ki, olay yaşandıktan sonra elde var olanın ak mı kara mı olduğunu anlamak için hiçbir test yapılamıyor.

İlk araştırmam beni kıtanın öbür ucundaki Johannesburg'a sürükledi. Orada adamın birinin durup dururken bir sabah, daha sonra eski Farsça olduğu anlaşılan bir dilde konuşmaya başladığı söylenmişti. Genç adam, Rudolph Kintmacher, en büyük Ahameniş kralı I. Darius hakkındaki gizemli, kesinlikle doğrulanan hikâyelerle kendisini daha da ilginç kılmıştı. Böylece reenkarnasyon araştırmaları hakkındaki ilk kuralı öğrendim: saçma hikâyeleri araştırmayacaksan, alıp başını geri dönebilirsin. Araştırdım ve hakikaten göründüğü gibi saçma olduğunu öğrendim.

Rudolph'un rahat rahat verdiği bilgiler duyduklarımızla pek örtüşmüyordu. En basitinden, "bir sabah uyanıp" Farsça konuşmaya başlamamıştı. Uzun zaman evvel, ergenliğinin başlarında, glosolali başlamış. Önceleri yalnızca arkadaşları arasında eğlenirken, kendini ciddiye alıp hangi dili konuştuğunu merak etmiş. Elbette hiçbir dili konuşmuyormuş ama söylediklerinin tıpkı eski Farsça gibi geldiğine yemin edecek bir uzman bulmayı başarmıştı. Rudolph bu konu üzerine okumalar yaptığı sırada güçlü bir *deja vu* hissine kapılmış;

özellikle Darius hükümdarlığı üzerine bir şeyler okurken. Sonrası zaten çorap söküğü gibi devam etmiş.

Takip eden üç yıl boyunca tıpkı bunun gibi elliye yakın ufak tefek vakayı araştırdım. Tam bırakmak üzereyken de o altın parıltısını yakaladım.

Iowa'nın Council Bluffs kentinden dokuz yaşındaki Eddie Tucker günün birinde annesine O'Neill'da pansiyonun tekinde hastalandığı zamanı sormuş. Annesi herhalde rüya gördüğünü söylemiş. Çocuk daha önce hiçbir pansiyonda hastalanmamış çünkü. Eddie, rüya olmadığı konusunda ısrarcıymış. Çok eskilerden hatırladığını söylemiş. Anne ne kadar eskiden olursa olsun doğru olamaz demiş. Zaten Council Bluffs dışında hiçbir yerde kalmamışlar, üstelik O'Neill diye bir yere hiç gitmemişler bile. Hatta böyle bir yeri hayatında ilk kez o zaman duymuş.

Eddie konuyu kapatmış ama yalnızca bir süreliğine. Birkaç saat sonra gelip annesine pansiyon bahçesinde ufak bir balık yetiştirme havuzu olduğunu, yolun karşısındaki Perry diye bir çocuğun ona paket lastiği ve pervaneyle sürdükleri bir oyuncak gemi yaptığını anlatmış. Neden bahsettiğini göstermek için de resmini çizmiş. Annesi "Hani burada hasta olmuştun?" diye cevap vermiş.

"O daha sonraydı" diye yanıtlamış Eddie.

Perry kendi yaptığı ve gerçeğine çok benzeyen madeni parayı ona vermiş. Eddie kendi paralarını kendileri yaparlarsa zengin olacaklarını söyleyince, Perry, taklidini yapmanın aslından daha pahalıya patladığım anlatmış fakat bu meselelere Eddie'nin aklı pek ermiyormuş o zamanlar.

"Nereden çıkarıyorsun böyle şeyleri anlamıyorum ki," demiş annesi, "Bunlar hiç yaşanmadı".

"Nereden biliyorsun?" diye yapıştırmış cevabı Eddie. "Sen yoktun ki orada".

"Ben neredeydim?"

"Yani Perry ve ben oynuyorduk. Sen orada bizimle oynamıyordun."

"Ben evde miydim?"

Lakin bu konuda hiçbir şey hatırlamıyordu.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra Eddie annesine O'Neill'daki evin temelinde gevşek bir tuğlanın altına bazı şeyler sakladığını söylemiş. Madeni para belki. Tam olarak ne koyduğunu hatırlamıyormuş ama tuğlayı bulabileceğinden eminmiş.

"Sence onlar hala orada mı?" diye sormuş annesi.

"Kesin oradadırlar."

"Geri dönerken niye almadın?"

Eddie'nin verecek cevabı yokmuş.

Kendine ne kadar dirense de annesinin kafası karışmış. Atlas çıkarıp Iowa'daki yerlere bakmaya başlamışlar. O'Brien diye bir yer varmış ama O'Neill yokmuş.

"O'Brien olabilir mi?"

"Hayır, O'Neill, eminim."

"O'Neill diye bir yer yok ama."

"Nebraska'yı dene." demiş Eddie ve bulmuşlar.

Haritada incelemişler, Omaha'nın yaklaşık 320 kilometre kuzeybatısında, Council Bluffs'daki ırmağın karşısındaymış.

Babayı hafta sonu onları oraya götürsün diye ikna etmişler. O'Neill çok büyük değilmiş ama gene de Eddie'nin evi tanıması biraz zaman almış. Eddie doğrudan tuğlayı bulmak istemiş ama anne ve babası evin temelini sökmeye başlamadan önce kendilerini ev sahiplerine tanıtmaları gerektiğini bildiklerinden Eddie'ye engel olmuşlar. Ev sahibi, Thorvald Boyle, kibarca onları içeri davet edip evin hala kalacak yer olarak müsait olduğunu ancak artık pansiyon olarak işletmediğini belirtmiş. On yıl evvel bu evi almış ve o zaman, temelinde pek çok gevşek tuğla varmış ama o zamandan beri onları değiştirmişler. Bahçede de balık havuzu varmış ama ev sahibi satın aldığında kullamlmıyormuş. Altmışlarda veya yetmişlerde

çatlamış. Görüntü kirliliği diye düşünüp tamir ettirmeye değmeyeceğine karar vermiş adam ve kaldırtmış.

Karşı evde Perry adında bir çocuk yokmuş ama o isimde yaşlı biri varmış. Ev ise yaklaşık dört nesildir Schuylkill ailesinin eviymiş.

Tuckerlar zarif, saçları tamamen beyazlamış, elli sekiz yaşındaki eski toprak Perry Schuylkill ile tanışmış. Adamın yanakları çiftçilerinki gibi al almış (kendisi çiftçi değilmiş ama). Can kulağıyla Tuckerların hikâyesini dinlemiş. Şaşırdığı aşikârmış. Bir anneye bir oğluna bakıp durmuş. Her şey anlatıldıktan sonra, "Bu amma garip. Ne düşünsem bilemedim." demiş.

Uzun bir süre oğlana baktıktan sonra kendi hikâyesini anlatmaya başlamış.

"1920'lerde karşımızdaki evde konaklayan bir aile vardı. On iki on üç yaşlarındaydım, o zaman 1919 ya da 1920 olmalı. İsimlerini hatırlamıyorum - yani soy isimlerini. Dickens ya da Pickens gibi bir şey olacak. Bay Pickens ne iş yapardı bilmiyordum ama durumları çok iyi değildi. Bir kız bir oğlan çocukları vardı. Gerçi ben sadece kızı hatırlıyorum. Akranımdı ya da en fazla bir iki yaş küçüğümdü. Aman Tanrım, kızı hatırlıyorum tabii. Rita May. İlk göz ağrımdı o benim. Deli gibi âşıktım ona. Tüm yaz boyunca onu etkileyeceğim diye uğraşmıştım. Etmişimdir belki" dedikten sonra tekrar Eddie'ye uzun uzun bakmış.

"O fiyakalı gemiyi de onun için yapmıştım. Tahtasını eski püstü bir çalışma masasının çekmecesinden aldığımı hatırlıyorum. O madeni para. Onu da onun için yapmıştım. Parayı tutup 'Tuhaf biraz, kaygan gibi, sanki üstünde yağ var.' demişti."

"Hatırlıyorum onu." demiş Eddie. "Sen de 'işlemler yüzünden' gibi bir şey söylemiştin."

Bay Schuylkill başını sallamış. Eddie'nin annesi ise kendisinin bile açıklayamadığı nedenlerden ötürü gözyaşlarına boğulmuş.

Yazın sonunda, diye anlatmaya devam etmiş Bay Schuylkill, Rita May hastalanmış. Romatizma ateşi olabilir diye düşünmüş ama emin olamamış. "Ne olduğu önemli değildi benim için. Sadece iyileşmesini istedim. Ama olmadı, benim kıymetlim o karşıdaki evin dördüncü kat saçaklarının altında küçük bir odada son nefesini verdi. Gösterebilirim isterseniz. Bay Boyle sorun etmeyecektir."

Fakat Eddie'nin annesi istememiş.

O'Neill seyahatinden sonra Eddie, Rita May Pickens olarak yaşadığı zamanlardan başka detaylar da hatırlamaya başlamış. Fakat daha sonra onları gerçekten hatırladığını mı yoksa uydurduğunu mu bilmediğini itiraf etmiş.

Bu vakadan iki yıl sonra haberimiz oldu ki bu genelde rastladığımız gecikmelerdendi. Fakat Perry Schuylkill de, diğerleri gibi, hala yaşıyordu ve hazırdı. Her şey kontrol edildi. Herkes samimi ve dürüsttü. Bizi veya başkasını kandırmakla ellerine herhangi bir kazanç geçecek insanlardan değillerdi.

Klasik bir vakaydı, fakat bu ne anlama geliyordu? Bahçede balık havuzunun olması öyle çok da sıra dışı değildi. Pagoda veya piramit olsa neyse. Bahsi geçen tuğla artık orada değildi, yani iş oyuncak gemiye, sahte madeni paraya ve o isimdeki birinin, kasabadaki hastalanma hatırasına kalıyordu. Bunlar sıradışıydı. Dünya üzerinde başka bir adı O'Neill (ya da benzeri) olan hiçbir yer de bulamamıştım.

Mesele çok büyük değildi ama o altın parıltısını kendi gözlerimle görmüştüm ve bu noktadan sonra artık varlığından kuşkum olamazdı. Daha fazlasını bulmak istedim. Ortaya çıkarabileceğim şey, büyük ve kullanılabilir türden olsun istedim.

Takıntımın esiriydim artık.

Yedi yıl daha geçti üzerinden. Sonraki altın parıltısını gördüğümde ise yeni yüzyıla geçmiştik.

6

Yüzlerce hüsranın ardından, gelen her haberde duygularınızın coşmasına engel olmayı öğreniyorsunuz. Soğukkanlı olmalısınız çünkü sonuçta olay ne kadar muhteşem görünürse görünsün, büyük olasılıkla çöp olarak sona eriyor. Fakat New York, Oneonta'dan yirmi sekiz yaşındaki Mallory Hastings vakasında soğukkanlı olmak imkânsızdı.

Olaylar yeniden canlanmaya başladığında gecenin bir vakti kar fırtınasında arabası yolun dışına kaymış. Arabayı tekrar yola çıkarmayı başaramamış ama yoldan geçen biri illa ki yardım eder diye düşünmüş. Her halükarda, motor çalışır durumda arabanın içinde kalmaya karar vermiş. Egzozlardan darbe aldığı aklına bile gelmemiş. Arabanın yolcu kısmına karbon monoksit sızmaya başlamış. Neyse ki çok

geçmeden biri yardıma gelmiş ama o zamana kadar Mallory çoktan bilincini kaybetmiş. Hemen hastaneye kaldırmışlar. İki gün boyunca komada kaldıktan sonra bilinci yavaş yavaş yerine gelmiş.

Kendine gelmeye başlarken, annesi ve hemşire yanındaymış. Her şeyin yolunda olduğunu söyleyerek onu rahatlatmaya çalışıyorlarmış. Fakat Mallory gözlerini açıp da etrafa bir baktıktan sonra büsbütün paniğe kapılmış. Annesi ve hemşirenin onu rahatlatma çabaları gittikçe ters tepiyormuş. En sonunda hemşire sakinleştirici versin diye doktoru çağırmış. Doktor bu aşamada sakinleştirici vermeyi uygun görmeyince bir de kendisi yatıştırmayı denemiş. Fakat onun da çabaları nafileymiş. Nihayetinde sakinleştirici vermek zorunda kalmış.

Ortalık yatıştıktan sonra sorunun ne olduğunu anlamaya çalışmışlar. Bayan Hastings daha önce kızının böyle davrandığını hiç görmemiş. Doktor kafasına herhangi bir darbe alıp almadığını anlamak için tekrar röntgenleri incelemiş. Ama görünürde hiçbir şey yokmuş, bir çürük bile.

Hemşire, Mallory'nin sürekli sağ eliyle yaptığı işareti görüp görmediklerini sormuş. Hemşire sorduktan sonra bu durum dikkatlerini çekmiş ve hatırlamışlar.

"İşaret dilinde bir şeylerdi sanırım" demiş hemşire.

Bayan Hastings öfkeyle kızının işaret dili bilmediğini söylemiş.

"Yine de öyle gözüküyordu" diye ısrar etmiş hemşire.

"Ne demeye işaret dili kullansın ki?"

"Yani, kendisi hiç konuşmadı."

"Doğru," demiş doktor "ama bunun işaret diliyle alakası olamaz. Hali hazırda bilmiyorsa, komada öğrenmiş olamaz elbet."

Birkaç saat sonra Mallory tekrar kendine gelmeye başladığında annesi, hemşire ve doktor başında bekliyormuş. Bu sefer kendine zarar vermesin diye bağlamışlar.

Annesi "Sorun yok Mallory" derken bir yandan da alnını okşuyormuş. "Her şey yolunda. Sen iyisin. Arabada sorun yok. Her şey yoluna girecek."

Mallory gözlerini bile açamadan acıyla kıvranıyormuş.

"Bir önerim var" demiş doktor alelacele. "Mallory'i biraz yalnız bırakalım da kendine gelsin." Diğerlerini de dışarı sürüklemiş. İçeriyi görebilmek için aralık bıraktığı kapının önünde durmuş. "Sakinleşiyor" demiş az sonra. Biraz daha bekledikten sonra, "Gözlerini açtı. Etrafa bakınıyor. İyi gözüküyor."

Kız, birdenbire surat ifadesinde hiçbir değişiklik olmadan korkunç iniltiler çıkarmaya başlamış. Üstelik çıkardığı iniltilerden diğerleri gibi kendisi de ürküyormuş. Vahşice etrafa bakmış ve bağladıkları yerden kurtulmaya çalışmış. Sonra sakinleşmiş.

"*Gwawk*" gibisinden bir şeyler söylemiş. Ve buna kendisi de diğerleri kadar şaşırmış yine.

"Ne *sorunu* var?" diye sormuş annesi üzgün üzgün.

Doktor, "En ufak bir fikrim yok." demiş.

"Sesini mi kaybetti?"

"Aksine, yeni bulmuş gibi."

"Ne yani, *bu* mu onun sesi?"

Doktor sert bir bakış atmış. "Bayan Hastings bu noktada *hiçbir şey* söylemem. Ben ne biliyorsam siz de o kadarını biliyorsunuz. Hatta daha fazlasını. Sonuçta doğduğundan beri onun yanındaki sizdiniz."

"Fakat bir şeyler yapmalısınız."

"Tanrı aşkına, sizin öneriniz nedir Bayan Hastings? Yine mi sakinleştirici vereyim istiyorsunuz?"

"Yok!" demiş kadın, yıkılarak.

"Ama benim bir önerim var." demiş hemşire. "Siz bir erkeksiniz ve Bayan Hastings üzgün. Ben yalnız gideyim ve bir bakayım, belki konuşabilirim."

Doktor yeniden kısa bir süre hastasına bakmış. "Tamam. İyi olur herhalde. Ağırdan al ama."

"Aptal değilim." dedikten sonra hemşire içeri girmiş.

Mallory ile göz göze gelince de hemşirelerle özdeşleşen, uluslararası kabul gören 'konuşmak yok' işaretini yapmış. Mallory ciddi bir şekilde bakıp hala bağlı olan sağ elini cevap verircesine kaldırmaya çalışmış. Belli ki bağlı olmaktan rahatsızmış. Hemşire onu çözmüş. Biraz su vermiş. Mallory de minnettar bir şekilde pipetle içmiş.

Sakin sakin, "Beni duyabiliyor musun?" demiş.

Mallory kafasını sallamış.

"Konuşabilir misin?"

Mallory önce hayır sonra evet anlamında sallamış.

"Konuşup konuşamadığını bilmiyor musun? O mu demek bu?"

Mallory evet anlamında başını sallamış. Hemen sağ eliyle işaret yapmış. Hemşire Mallory'nin hareketinin görülmüş olması umuduyla kapıya bakmış.

"İşaret diliyle mi konuşuyorsun?"

Mallory başını sallamış.

"İşaret dili bilen birini bulup getireceğim. Olur mu?"

Yine onaylamış.

Hemşire biraz düşünüp Mallory'e tekrar onu işitip işitemediğini sormuş.

Mallory hızlıca önce hemşirenin dudaklarını sonra kendi kulaklarını işaret edip kafasını sallamış.

Hemşire heyecanlanarak kendi eliyle dudaklarını kapatıp yine aynı soruyu sormuş.

Genç kadın yatağı dövmeye başlamış.

"Tamam tamam. Anladım. Dudaklarımı okuyorsun değil mi?"

Mallory onaylarcasına başını sallamış.

İşaret dilinde konuşabilecek biri bulunur bulunmaz her şey açıklığa kavuşmuş ve aynı zamanda daha çok gizem kazanmış.

Mallory işitebiliyormuş ama ne söylendiğini anlamıyormuş. Nedeni? Sağırmış. Kimse anlam verebilmişe benzemiyormuş. Söyleneni işitebiliyorsa nasıl sağır olabilirmiş ki? İşitebiliyorsa da neden anlayamıyormuş?

Çünkü sağırmış.

Çevirmen bir açıklama getirmiş. "Bu yatakta uyanmadan öncesine dair hatırladığı tek şey sağır oluşu. Dudak okuyabiliyormuş ancak sağır olduğu için o sırada ne gibi sesler çıktığını bilmiyormuş. O nedenle bugün o sesleri duymaya başladığında ne tepki vereceğini bilememiş. Hala da bilemiyor. Konuştuğumuzu duyabiliyor ancak dudaklarımızı okumadığı sürece hiçbiri onun için bir anlam ifade etmiyor."

Bayan Hastings heyecanla "Çok saçma!" deyivermiş. "Mallory'nin işitmesiyle ilgili bu zamana kadar en ufak bir sorun yoktu. Allah aşkına, keman çalıyordu!"

Çevirmen "Hiç keman çaldın mı?" diye sormuş. Mallory işaretlerle anlatmayı bitirince çevirmen diğerlerine dönüp, "Mallory kim diye soruyor." demiş.

Bayan Hastings bunu duyunca bayılmış ve doktor onu tutmasa düşecekmiş.

7

İki yüz kilometrelik alandaki tüm uzman hekimler, zamanla daha da derinleşen gizemi çözme fırsatına erişmek istemiş. Herkesin hemfikir olduğu üzere, Mallory'nin kulaklarında ve konuşma yetisi sağlayan parçalarında herhangi bir sorun yokmuş. Herkes gibi bu işlevleri normal bir şekilde yerine getirebilirmiş ve zaten o zamana dek getiriyormuş da. Fiziksel açıdan normal ve sağlıklı bir genç kadınmış. Herkesin bir çeşit hafıza kaybı olarak nitelendirmesine rağmen bunun için ne nörolojik ne de psikolojik olarak gerekçe bulunabilmiş. Duygusal olarak ise tam bir muamma imiş.

Her gün konuşma terapistleriyle görüşmüş. Ona, duyduğu dil ile gördüğü işaret dili arasında zihninde bir bağlantı kurmayı ve tabii ki (yeniden) konuşmayı öğretmeye ça-

lışmışlar. Mallory çabalara kayıtsızmış. Ya tamamen onları görmezden geliyor ya da uyumayı tercih ediyormuş. Hastane hayatına alışmış. 'İyileşmek' ya da 'normal bir hayat sürmek' ile hiç ilgilenmiyor gibiymiş.

Mallory Oneonta merkez kütüphanesinde yardımcı olarak çalışmış. Hatırlatıldığında umursamazca, sanki hiç haberi yokmuş gibi omuz silkmiş. Cinayet hikâyeleri okumaya bayılırmış ve bir arkadaşı çok sevdiği yazarlardan birinin son kitabını getirmiş. Kitaba şöyle bir göz atıp kenara kaldırmış. Fakat daha sonra aklına bir fikir gelmiş.

Resimli bir kitap istemiş. Fakat bunu işaret diliyle anlattığından arkadaşı anlamamış. Çevirmesi için bir konuşma terapisti getirtilmiş fakat o da çevirmeyi reddetmiş.

"Mallory aklındakini kendisi de söyleyebilir" demiş. "Değil mi Mallory? Sesinle ilgili hiçbir sorunun yok ve istediğin şeyleri elde etmek için artık onu kullanmaya başlamalısın. Ses bunun içindir."

Herkese defolmasını söylemek istediği her halinden belliymiş ama biraz durup düşündükten sonra o kitabı çok istediğine kanaat getirmiş.

"Resimli bir kitap istiyorum." demiş ya da en azından bunu kast etmiş. Anlaşılabilir olana kadar da bunu birkaç kez denemek zorunda kalmış.

"Nasıl resimleri olan?" diye sormuş arkadaşı.

"İnsan resimleri."

"Nasıl insanların?"

"Çok," demiş Mallory, "çok".

"Anlamıyorum."

"Değişik değişik. Hepsi değişik olan."

Arkadaşı hala ne istediği tam olarak kavrayamamakla birlikte yine de ne bulabileceğine bir bakacağına söz vermiş.

Konuşma terapisti, "Gazete ya da dergi okumak istemez misin?"

"Hayır!"

En iyi becerebildiği kelimelerden biri buymuş.

Mallory'nin annesi de babası da haliyle pek endişeliymiş. Lakin annesi çok daha kötü durumdaymış. Her ne yanlış yaptılarsa düzeltsinler diye etrafa tehditler savurup duruyormuş. Hastaneye ihmal davası açacağını söylemiş. Eğer kızı da bir an evvel bu aptala yatma durumunu kesmezse, diri diri derisini yüzecekmiş. Dört gün sonra hastane yetkilileri Mallory'nin eve dönmesinde bir sakınca olmadığını fakat annesi, onu korkutmaya devam ederse Mallory'nin eve gitmek istemeyeceğini belirtmek zorunda kalmışlar.

Anne Hastings, "Neden? Mallory benim onun kılına zarar vermeyeceğimi çok iyi bilir!" demiş.

Mallory'nin bunun farkında olmadığını söyleyenleri dinlememekte ayak diretmiş.

Mallory'nin arkadaşı pahalı, büyük ve bol resimli kucak dolusu kitapla gelmiş. Film yıldızları, mankenler, müzisyenler, işçiler, spor etkinliklerindeki, siyasi çekişmelerdeki, konserdeki, tatildeki, mahkemelerdeki, sokaktaki insanlara ait bir sürü resim varmış içlerinde. Mallory her birini harman makinesi gibi öğütmüş. Bir baktığına dönüp ikinci kez bakmamış bile. Sonra birdenbire her şeyi yere atıp kafasını yastığın altına gömmüş.

Şaşkınlıktan kalakalan arkadaşı sormuş. "Ne oldu Mallory? Ne arıyorsun?"

Sessizce kafasını sallamış.

Arkadaşı kitapları toplayıp gitmek üzereyken belki

Mallory bunları tutmak ister diye düşünmüş. Sormasına sormuş ama Mallory çok büyük bir ihtimalle zaten duyduklarını anlamlandıramıyormuş, o yüzden nefesini boşa harcadığına karar vermiş. Kitapları güzelce yatağının üzerine, Mallory'nin vücuduna değdiğini hissedebileceği kadar yakınına dizmiş. Mallory aniden dönünce kitaplar yeniden yere saçılmış.

Arkadaşı kitapları yine toplayıp tek kelime etmeden gitmiş. Artık, daha sonra söylediğine göre, yataktaki o kadının "Mallory olmadığını" biliyormuş. Çünkü Mallory'nin hayatta böyle davranmayacağından eminmiş.

8

Hadise, tahmin edeceğiniz gibi, üzerinde oynamalar yapıldıktan sonra New York gazetelerine taşındı. Biz o sırada Tunus'taydık ve olaydan neredeyse hemen haberdar olmuştuk. İlk uçakla gittim. Hiç zahmet etmeyebilirdim de. Sonuçta hastane yetkilileri bana müsaade etmek için hiçbir sebep göremiyordu. Bay ve Bayan Hastings de kim olduğumu anlayınca burun kıvırdı. Basın mensuplarının bile bir saygınlığı varken ben hiç kimseydim. Ünlü soyadıma ve Central Park manzarasıyla büyümeme rağmen orada bir yabancıydım üstelik.

Bölgedeki ortaklarımızdan birini ne olur ne olmaz diye yerime nöbetçi olarak bıraktım. Sonra her zamanki gibi çat kapı yapıp baba evime gittim. Gideceğimi haber versem de annemler için hiçbir fark yaratmaz diye düşünmüştüm. San-

ki daha geçen hafta oradaymışım gibi davranıyorlardı. Halbuki son dört yıldır eve uğramamıştım.

"Ne tesadüf!" dedi annem neşeyle. "Harry Amcan yemeğe geliyor. Seni gördüğüne çok sevinecektir. Hep seni soruyor."

"Hakikaten soruyor mu?" dedim. Benden hala umudu kesmediğini duyduğuma şaşırmıştım.

Annem gösterişli şeyler yapmayı severdi. Bizim en meşhur özelliklerimizdendi bu. Bu yüzden akşam yemeği sanki hükümet yemeği gibiydi. Ben dâhil herkes özenli kıyafetler giymişti. Odam bıraktığım gibi duruyordu. Kıyafet raflarıma dokunulmamıştı. Neredeyse birbirinin aynısı dört takım elbiseden birini seçtim akşam giymek için. Annem tavsiye vermek için odama geldi ama kıyafetlerimi görünce hayıflandı. Hepsinin modası geçmişti. Terzimdeki ölçülerimin yenilenmesi gerekiyor mu acaba diye belime bakarken yakaladım. Bir dahaki ziyaretimde bir sürü yeni ceketim hazır olacaktı kesin. Annemi bundan vazgeçirecek bir sözümün olmadığının da farkındaydım.

Akşam yemeği eğlenceli ve hoş geçti. Annem ve babam aslında hiç de yeni olmayan yeni havadisleri verdi. Zenginlerin eskiden yaptıkları şeyler o kadar muhteşem oluyordu ki hiçbir zaman kendilerini yeni şeyler yapma zahmetine sokmuyorlardı.

Pek tabii benim maceralarımı da dinlemek istediler. Hatta dinlemeye tenezzül ettiler desem daha doğru olacak. Nazarlarında Johannesburg'dan Rudolph Kintmacher ve Council Bluffs'dan Eddie Tucker aynıydı. Gerçi ilkinin hikâyesini duyunca annemin tepkisi "Ne kadar eğlenceli!" olduysa da ikincisinin hikâyesine "Yazık!" demekten kendini alamadı. Sırf onun eğlencesi için yazılmış hikâyeler gözüyle bakıyordu olaylara.

Harry Amca bir nebze daha ciddiye alıyordu. Benim ne mana çıkardığımı sordu. "Sence Rita May'in ruhu gerçekten Eddie Tucker'da mı hayat buldu?"

"Hakikaten ne düşüneceğimi bilmiyorum." dedim. "Başka bir açıklama geliyor mu aklına?"

O bunları tartıp biçerken, babam da sandalyesinde öyle bir kaykıldı ki herkes ona dikkat kesildi. "Anlamıyorum, ne fark yaratır ki? Farz edelim bedenimde başka bir ruh canlanıyor. Sen de hiç şüpheye mahal bırakmayacak şekilde, bedenimde canlanan ruhun bir zamanlar Julius Caesar olduğunu kanıtlıyorsun. Teorik olarak aşağı yukarı böyle değil mi?"

"Hemen hemen."

"Peki, ne fark yaratır bu? Julius Caesar'ın anılarına erişemediğime göre, kimin umurunda olur?"

"Ama mesele de bu ya zaten!" dedim. "Bir sabah uyanıyorsun ve onun anılarına bir zamanlar *erişebildiğini* öğreniyorsun."

"O zaman umarım birileri beni tımarhaneye yollama hassasiyeti gösterir." dedi ve peçetesini önüne koyarak yemeği ve böylece konuşmayı da sonlandırdı.

Harry ile yalnız kalmamak için ne kadar çabaladıysam çabalayayım, yanımda bitiveriyordu. Nihayetinde baş başa kaldık.

"Patavatsızlık edersem kusuruma bakmazsın umarım."

"Kendimi hazırlarım Harry Amca."

Suratı asıldı. Kaygısızlığımdan hoşlanmamıştı belli ki. "Kendini bu reenkarnasyon işlerinde harcamanı istemem. Başkalarının başına geldiğini gördüm. Başta hobi olarak görüyorlar ama sonra bu işlerin içinde kaybolup gidiyorlar. Bir yerden sonra başka hiçbir şey düşünemez oluyorlar, başka hiçbir şey yapamıyorlar."

"Sen de işlerinin arasında kaybolup gitmiyor musun?"

Hiç çekinmeden yanıtladı. "Evet. Öyle olmasa işe yaramaz biri olur çıkardım."

"Fark ne o zaman?"

"Fark şu ki Jason, bu reenkarnasyon meselesinin sonunda eline hiçbir şey geçmeyecek. İstersen bir ömür, hatta daha da fazlasını harca ama sonunda başladığın noktada olacaksın. Kimsenin dinlemediği ve umursamadığı, boşluğa konuşmaya çalışan bir ses olacaksın. Kanıtlamaya çalıştığın şey hayaletlerden ya da altıncı hislerden ya da ölümden sonra hayattan daha somut değil. Sonunda şu an neysen o olacaksın: zaten inananlar inanmaya devam edecek, inanmayanlar da inanmamaya. Senin çabalarının hiçbir katkısı olmayacak."

"Seninkilerin var yani."

"Benimle bir hafta geçir Jason. O zaman benim çabalarımın katkısı olduğunu *bilirsin.*"

Samimiyetini görünce kızamadım. Beni kırmaya ya da aşağılamaya çalışmıyordu.

"Ne dememi istiyorsun?" diye sordum.

"Söylediklerimi enine boyuna düşüneceğini."

"Tamam. Düşüneceğim."

Daha fazlasını isteyemeyeceğini açıkça belirtti.

Ertesi sabah annemin yazı malzemelerini alıp mektup yazmaya başladım.

Sevgili Mallory,

Adım sana hiçbir şey ifade etmeyecektir. Hatta sık sık gördüğün insanların adları da anlamsız geliyordur. Yine de sen beni, ben de seni tanımasak da hakkında üç mühim tahminde bulunacağım.

İlki: SEN MALLORY HASTINGS DEĞİLSİN. Henüz kim olduğunu bilmiyor da olabilirsin. Fakat insanlar sana ne derse desin, kesinlikle Mallory Hastings olmadığından eminsin.

İkincisi: ŞU ANKİ KONUMUNA NASIL GELDİĞİNİ BİLMİYORSUN. Hatırladığın son şey başka biri olarak başka bir yerde olduğun.

Üçüncüsü: GERÇEĞİ ETRAFINDAKİLERE ANLATMAKTAN KORKUYORSUN. Etrafındakilere Mallory Hastings olmadığını ve son hatırladığının bir başkası olarak başka bir yerde yaşamak olduğunu söylersen neler olacağını kestiremiyorsun.

O zaman Mallory, gerçek adını öğrenene dek sana böyle hitap edeceğim, tahminlerimin ne kadarında haklı olduğumu söylemeni rica ediyorum.

Bu mektubun alt kısmında yer alan telefon numarasına yirmi dört saat ulaşabilirsin. Rica edersen hastanedekilerin yurt dışı arama yapmana izin vereceklerinden eminim. Diğer bir seçenek olarak da aşağıdaki adrese mektup gönderebilirsin. İkinci seçenek daha çok zaman alacaktır ama kendini nasıl rahat hissedersen onu yap.

Umarım neler yaşadığını anladığıma ve sadece sana yardım etmek istediğime inanırsın. Sana yardım edebilirim. Buna eminim.

Sevgilerle,
Jason Tull, Jr.

Bu aşamaya dek Mallory'nin vaziyeti hakkında pek bilgi toplayamamıştım ama tecrübelerimden "tahminlerimin" çok doğru olduğunu biliyordum. Paranormal araştırmalarda, dürüst insanların inançsızlıkla karşılaşmalarına rastlanırken kasten yalan dolana başvuranların hazır kabulleniş üstüne kondukları varsayılır.

9

Sevgili Bay Tull,

Mektubunuza müteşekkirim, gerçekten. Boğulmak üzere olan bu kadına resmen cankurtaran gibi geldi. Buradaki konuşma terapistleriyle çalışma cesareti ya da daha doğrusu *sebebi* verdi. Mektup elime geçtiğinde telefona sarılıp hemen sizi aramak istedim ama derdimi telefonda anlatamayacağımı biliyordum. Aptal olduğumu düşünüp benden vazgeçersiniz diye korktum. Bu yüzden çalışmalara ağırlık verdim. Muhtemelen mektubum elinize geçtiğinde kendimi çok daha geliştirmiş olacağım.

Tahminlerinizin üçü de doğruydu. Etrafımdaki

insanlardan, bilhassa annem olduğunda ısrar eden kadından korktuğum için mektubunuzu kimseye göstermedim. Fakat bana neden yazmış olabileceğinizi merak ettim. Hemşirelerden birine sizin adınızı duyup duymadığım sordum. Elbette dedi ama onun aklına gelen babamızdı. Jason Tull, Jr hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Benim zihnimi meşgul eden sorular da bunlar şu anda: O üç tahmini nasıl yapabildiniz? Bana yardım etmek istediğinizi söylüyorsunuz ama nasıl? Biri bana büyü yaptı da onu mu bozabilirsiniz? Sorularımı mazur görürsünüz umarım. Her neyse, asıl mesele, sırada ne var? Aklınızda ne var? Herhangi bir şey yapmam gerekiyorsa, ne?

Bana bir umut ışığı vermekle çok yardımcı oldunuz. Çok teşekkür ederim.

Mallory (şimdilik)

Sevgili Mallory (sen de bana Jason de lütfen)

Bunu nasıl bildiğimi ya da sana nasıl yardım edebileceğimi sormanın hiçbir sakıncası yok. Fakat cevaplarımı yüz yüzeyken vermeyi tercih ederim, senin için de bir sakıncası yoksa tabii. O zaman sırada ne olduğuna ve senin ne yapabileceğine geliriz.

Benim için sıradaki adım seni hastanede ziyaret etmek olacak. Sen ise insanlara benim geleceğimi haber verip beni içeri almalarını (geçen sefer almadılar çünkü) söyleyebilirsin. Israrcı olabilirsin. On yaşında değilsin ya. Yetişkin bir bireysin ve doğal olarak yanında kimlerin olmasını seçme hakkına da sahipsin.

Hastane çalışanları konu hakkında Bayan Hastings'i bilgilendirme gereği duyacaklardır. İstersen söylememelerini rica edebilirsin ama büyük olasılıkla bunun önüne geçemezsin.

Bayan Hastings durumu kavrayamadığı için elindeki en iyi seçeneği değerlendirmeye çalışıyor: kontrol etmek. Beni kurmaya çalıştığı kontrol için bir tehdit olarak algılayabilir ve seni görmemi engellemeye çalışabilir. Baktın öyle olacak, o zaman bana telefon etmelisin. Gerekirse avukat ordusuyla gelebilirim. Böylece seni, isteğin dışında alıkoyuyormuş gibi gözükmek istemeyeceklerdir. Anladığım kadarıyla hastanedekiler eve gitmemen için herhangi bir sebep olmadığım savunuyorlar. Bu onların sorununu çözecektir. Fakat "ev" ne demek bilmiyorum. Mallory ailesiyle mi yoksa başka bir yerde mi yaşıyormuş? Bu tip soruların cevaplarından zarar gelmez. Ehliyetin olduğunu varsayıyorum, üzerinde adres olmalı.

Mektup iki veya en geç üç gün içerisinde elinde olur. Hastaneye dördüncü günde geleceğim. Sorun çıkarsa beni ara. Çıkmazsa, yakında görüşürüz.

Jason

Bayan Hastings belli ki gururuyla teslim olmanın, hastane eşiklerinde savaşmaktan daha iyi bir seçenek olduğuna karar vermiş ya da ikna edilmişti. Kraliyet üyesi gibi elimi kolumu sallaya sallaya asansöre yöneldim. Mallory'nin resmi basında hiç yer almamıştı. O yüzden odasının kapısına gelip açtığımda ne ile karşılaşacağım konusunda hazırlıksızdım: kusursuz bir Aryan kızı, süt gibi teni, Akdeniz gibi masmavi gözleri ve güneş gibi sapsarı saçları... Yataktaki kız kitabından başını kaldırıp baktığında bir müddet aval aval baktım

sanırın. Yaralı gözleri ve gösterişsiz ince dudaklarıyla yirmi altı yaşındaki bir kadından ziyade peri kızı gibi duruyordu. Bir anlığına o da bana baktı ve sonra belli belirsiz omuz silkti.

"Seni mankafa!" dedi açıkça. "Evine git ve öl."

Şaşkınlıktan ağzım açık kaldı. Başkasına mı diyor acaba diye arkama baktım ama odada yalnızdık. Bana diyordu.

"Jason Tull'ım ben." dedim.

"Ben de Chester Morris sanmamıştım zaten."

Aptal aptal bakıyordum. Chester Morris'in kim olduğunu sordum.

Oflayıp kitabına gömüldü.

Bir süre öylece durdum ve neyi yanlış yaptığımı sordum.

Kafasını bile kaldırmadan, "Doğdun. Her şey orada başladı." dedi.

Ne söylediğine dair en ufak bir fikrim bile yoktu ama yine de denemek zorundayım diye düşündüm. "Yani... Ailemle alakalı. Tull olarak doğmamla alakalı."

"Boşver." dedi ve kitabını bir kenara fırlattı. "Otur, baştan başlayalım."

Kaslarımın bir kısmı davete icabet etmek istedi ama kendimi kontrol edebildim. "Bu durumu baştan almaktan daha fazlasını tercih ederim Mallory. Konuşmaya hazır olduğunda haber verirsin." Gitmek için arkamı döndüm. "Bekle biraz!" dedi.

Ona döndüm ve bekledim.

Bir süre aramızdaki boşluğa baktı. Sonra sanki gösteri yapar gibi bir elini kaldırıp yüzünün bir tarafını kasten tırnakladı. Yüzünde dört çizgi oluştu.

"Anladın mı?" diye sordu.

Anlamadığımı söyledim.

"Bu ben değilim."

"Anlamıyorum."

"Bu surata hayran hayran baktın ama *bana* bakmıyordun o sırada. Sen de herkes gibi davrandın."

"Özür dilerim."

"Kadındım ben. Ne olduğunu gayet iyi biliyorum. Adamın biri kadına 'Çok güzelsin' der. Kadın *kendisi* övülüyormuş gibi hissetmelidir. Sanki o güzellik bir yerden geliyormuş gibi. Ama *bana* güzel olduğumu söylersen, benim bile olmayan kemiklere, tene, saça iltifat etmiş olursun. *Başka* bir kadının yüzüne hayran hayran baktığında övülmüş gibi *hissedeceğimden* çok eminmiş gibisin."

"Anladım. Biri sana güzel olduğunu söylediğinde hiçbir anlamı yok çünkü o senin suratın değil."

"Doğru."

"Ama o *senin,* biliyorsun. Artık hayatının sonuna dek senin. İltifat edildiğinde 'Evet haklısın. Güzel*im*' diyerek kabul etmeye alışabilirsin."

Hafifçe kafasını salladı. "Bilemezsin. Belki de haftaya tıpkı Mallory'nin gittiği gibi ben de giderim."

Sandalyeye otururken bir yandan yanıtladım. "Hayır. Bunu benim tecrübe etme olasılığım senden yüksek."

"Ama ol*du.*"

Oturdum, bacak bacak üstüne attım. "Oldu, ama bir kere. Mucize eseri. İnsan milyar yılında bir olacak şekilde."

"Ne demek o?"

"Eğer dünyada bir milyar insan varsa, her gün bir milyar insan yılı ömrü yaşanır. Bunun gerçekleşme sıklığı da budur. Ayrıca da bu yüzden aynı kişinin ikinci kez yaşaması muhtemel değildir."

"Tamam, anlıyorum." Duraksadı, bir müddet düşüncelerinde kayboldu. Ben de, Mallory'nin tüm bu karmaşa ve kafa karışıklığından sonra doğal olarak hissedeceği sakinlikten biraz nasiplendim. Sonunda "Ama söyle bana, Mallory nereye gitti? Bilmem lazım. Katil gibi hissediyorum. Mallory nerede?"

Parmağımı kaldırıp onu işaret ettim. "Mallory burada."

10

"**Teoriyi** *açıklayacağım.*" diye devam ettim. "Çünkü elimizde sadece o var. Yaşadığın şey daha önce de gerçekleşti. En az yüzlerce kez. Bunu tecrübe eden altı kişiyle bizzat tanıştım. Daha iyi bir yol bulana kadar bu olayı bu şekilde açıklıyoruz. Her insan bir ruhla can bulur. Bu ruh, ölüm sırasında bedeni terk eder ve daha sonra başka bedene göç eder. Bunun bilincine en başta da sahip olunabilir, daha sonra da. Bu yeni canlanmada ruh, önceki canlanmasının ya da canlanmalarının anılarına sahip değildir. En azından normalde. Fakat çok nadir de olsa, bazı insanlar, birdenbire önceki canlanmalarına dair anılarını hatırlamaya başlar: isim, aile, yaşadığı yer vesaire. Çoğunlukla kişinin eski canlanmasına ait olan anılar son canlanmasında oluşturdukla-

rıyla birlikte var olur. Ama bazen, hatta çok nadiren, eski canlanmanın anıları son canlanmanın anılarından baskın gelir. Onları siler. Elbette senin durumunda yaşanan da bu oldu. Sen Mallory'yi öldürmedin, sadece Mallory *olduğuna* dair anılarını yitirdin."

Afallamıştı. Kafasını salladı. "Diyorsun ki ben bu bedene doğdum. Hafızama rağmen, ben de en az Mallory kadar burada yaşadım."

"Doğru. Boşluk hafızanda. Kendin olduğun kişide değil."

"Çok saçma. Kusura bakma ama öyle. Sorun, kendim olarak hissettiğim kişide."

Bir noktada haklıydı, belirtmek zorunda kaldım. "Şöyle düşün, pek çok insan çeşitli sebeplerden ötürü hafıza kaybı yaşamıştır. Genelde başlarına aldıkları bir darbe yüzünden falan. Biliyorsun değil mi?"

"Sanırım. Devam et."

"Bu vakalarda genelde insanlar geçmişlerine dair hiçbir şey hatırlamazlar. Tamamen boşluktur, değil mi?"

"Evet."

"Diyelim ki Tom Williams diye biri de böyle bir şey yaşıyor. Bir çatı kirişi kafasına düşmüş, hastanede gözlerini açıyor, bir bakıyor ki zihninde kocaman bir boşluk. Adını bilmiyor, karısını çocuklarını tanımıyor vesaire."

"Tamam."

"Ne düşünürsün? Tom Williams olmaz mı artık o adam? Seni bilemem ama bence olur. Tom Williams *olduğunu* hatırlamasa bile hala Tom Williams o."

"Tamam, anlıyorum."

"O zaman şimdi daha nadir gerçekleşen bir olaya bakalım. Bu milyarda birlik vakada, hafızasını kaybeden kişi bir hastanede uyanır ama zihninde kocaman bir boşluk yoktur. Onun yerine, zihnini başkası olduğuna dair anıları kaplamıştır. Sana da bu oldu değil mi?"

Onaylarcasına kafa salladı.

"Eski hayatında sen kimdin Mallory? Adın neydi?"

"Gloria MacArthur."

"İşte seninle Tom Williams vakasındaki fark bu. O uyandığında hiç kimseydi, sen ise uyandığında Gloria MacArthur idin. Her halükarda o hala Tom Williams, sen hala Mallory Hastings'sin."

"Anlıyorum, ama..."

"Evet?"

"Şu ruh işine pek inanasım gelmiyor."

"Benim de."

Gözleri fal taşı gibi açıldı. "Nasıl yani? Ne demek istiyorsun?"

"Benim söylediklerim sadece teori, yaşananları açıklamak için bir yol. Şu anda elimdeki en iyi yol. Şu 'ruh işini' katmadan bana daha iyi bir açıklama getirebilirsen inan bana onu ben de kabul ederim. Ama çoğu insan kurunun yanında yaşı da yakıyor."

"Yani?"

"Çoğu insan teorinin açıklık getirmeye çalıştığı olayları ayırt edemiyor. Teori saçmaysa, olay da saçma diye bakıyorlar. Mallory Hastings'in Gloria MacArthur'un reenkarnasyonu olduğunu söylesem, bana deli muamelesi yaparlar."

"Yani onlara göre ben numara yapıyorum."

"Ya da hayal ediyorsun. Belki de yeni bir hayatın olsun istedin. Kütüphanede otlamaktan sıkılmıştın." Çekingen bir gülümseme yerleşti suratına. Sanki gülümsemeyi de diğer şeylerle birlikte unutmuş gibiydi.

"**Peki, şimdi** ne yapıyoruz?" diye sordu Gloria/Mallory.

"Sen ne yapmak *istiyorsun?*"

Biraz düşündükten sonra "Tuhaf!" dedi. "Kurtarılmaya ihtiyacım vardı."

"Belli ki buradan çıkmak için gücünün yetmediğini hissetmişsin."

"Doğru."

"İstediğin bu mu? Buradan çıkmak mı?"

"Kesinlikle."

"Nereye gitmek istersin?"

Sorunun üzerine kafası karıştı. Sonunda, "Burada ne işin var anlamıyorum. *Ben* niye senin burada olmanı istediğimi biliyorum ama *sen* niye burada olmak istiyorsun anlamıyorum. Ne istiyorsun?"

"Bu tip olayları, yani reenkarnasyon gerçeğini yansıtan olayları araştıran ve kar amacı gütmeyen bir kuruluş için çalışıyorum. Senin vakanda, geçmiş hayatına dair anılarının doğruluğunu teyit etmeye çalışmak için buradayım. Birlikte çalışarak, Gloria MacArthur olarak yaşarken bu anıları edinen kişiyi bulmaya çalışacağız."

Biraz kızgınca iç geçirdi. "Niye normal insanlar gibi konuşmuyorsun? 'Bu anıları edinen kişi'? Bu da ne demek?"

"Özür dilerim. Haklısın, biraz şifreli konuşuyorum. Gloria MacArthur olarak nerede büyümüştün?"

Şüpheyle dikti gözlerini. Neden bunu bilmek istediğimi sordu.

"Gloria MacArthur geçmişte yaşamış biri veya biriydi. İkimiz birlikte onu araştıracağız ve anılarınızın gerçek hayatla ne kadar örtüştüğünü anlamaya çalışacağız."

"Hayır, yapmayacağız."

"Yapmayacak mıyız?"

"Hayır."

"Anlıyorum." dedim ve daha dik oturdum. "Tamam o zaman, önce seni bir taburcu ettirelim de sonrasına bakarız. Mallory Hastings'in nerede yaşadığını öğrenme şansın oldu mu?"

O zamana dek, hastanedekiler Mallory'nin kendisi hakkındaki bilgilerden bihaber olmasına çoktan alışmıştı. Harita ve yol tarifi istedik, verdiler. Arabaya geçince Mallory yolcu koltuğuna sindi, yakasıyla suratını kapattı ve arabayı benim sürmeme izin verdi. Manhattan'a doğru gidecektik. Sağa sola bile bakınmıyordu. Şehrin kuzey tarafında mazbut ve etrafı çevrili, güvenlikli bir siteye gidiyorduk. Küçük mazbut bir dairesi vardı. Çantasındaki anahtarlarla içeri girdik. Hava kararmak üzereydi. Işıkları açtım. Oturma odasına giderken peşim sıra beni takip ediyordu. Odaya şöyle bir göz gezdirdi ve irkildi. Sanki bir mahkûmdu ve hayatının sonuna dek hapsedileceği hücreyi geziyordu.

Aslında burası anlamsız bir kusursuzlukla döşenmiş, gayet güzel bir yerdi. Her şey sanki kimsenin laf edemeyeceği mobilyalardan oluşan bir katalogdan seçilmişti. Ne fazla salaş ne de fazla şıktı. Belli boyutlarda bir vazo, belli bir tarzda resim... Aynen şablonlardaki gibiydi.

"Dayanamıyorum." dedi Mallory.

"Buna mecbur değilsin. Hepsini atıp yeniden döşeyebilirsin."

Tahmin edilebileceği üzere kafasını salladı.

"Telefonuna bırakılan mesajları kontrol etmelisin." dedim.

"Nasıl yapacağım?"

Gösterdim. Mallory Hastings'in çok sevimli görünen dostlarından oluşan geniş bir çevresi olduğunu öğrendik. Hepsi geçmiş olsun dileklerini iletmek için sesli mesaj bırakmıştı. Ayrıca Phil adında bir eski sevgilisi olduğunu da öğrendik. Aramalarının niye cevapsız olduğunu anlamıyormuş ama bir yerden sonra da irdelemekten vazgeçmiş. Endişelenecek bir şey yok gibiydi.

"Ne olursa olsun, annene eve geldiğini haber vermelisin." dedim.

"O benim annem *değil.*"

Bu konuda hiç ilerleme kaydedememiştik.

"Burada kalmak istemiyorum." dedi. Hala ceketini çıkarmamış, oturmamıştı.

"Çocuklaşma!" dedim. Kötü bir tavırla söylemedim, sadece onu hep pohpohlamayacağımı anlasın istedim.

Kaldırabildiğimiz her şeyi attık ve yenilerini almak üzere mağazaya yollandık.

Şüphesiz ki Gloria ve Mallory'nin zevkleri farklıydı. Güzel görünen hiçbir şeyi istemedi. Zarif duran her şeyden kaçındı. Kimse de onun zevkli genç bir kadın olduğunu düşünmezdi. Sonradan beğendiği şeyleri bulabileceğini savunarak alelacele yaptı alışverişini. Neredeyse eline ne geldiyse onu aldı. Eve dönünce de yerleştirmeden rahat edemedi.

Daha kötü olmamakla birlikte evin havası değişti. Bir süre bununla idare edebileceğini söyledi.

Saat dokuz olmuştu. Acıktım, onun da aç olduğunu varsayarak bu saatte hala açık restoran bulabileceğimizi söyledim ama o yorgun olduğunu söyledi. İstersem buzdolabında ne varsa yiyebileceğimi ve kanepede yatabileceğimi söyledi. Şehir merkezindeki bir otelde yer ayırttığımı belirttim. Hiç de gösterişli sayılmazdı ama ne yalan söyleyeyim gitmeye can atıyordum. Bir müddet Gloria MacArthur'un reenkarnasyonundan uzaklaşmaya ihtiyacım vardı.

11

Ertesi sabah uyandığımda bu kadını gereğinden fazla benimsediğim duygusuyla uyandım. İlk adımı attığımıza göre, sırada onu ailesiyle yeniden iletişime geçirmek vardı. Yoksa, ben her an gayri resmi gardiyanlık ya da daha kötüsüyle yaftalanabilirdim (gerçi daha kötü ne olabilirdi emin de değildim).

Aklıma sanki evine gittiğimde o orada olmayacakmış gibi düşünceler hücum ediyordu ki bu durumda Tanrı bilir nerede olurdu ve üstelik hepsi de benim suçum olurdu. Adam kaçırma, tecavüz, cinayet ya da ne bileyim bir çeşit beyaz köle tüccarı olmakla suçlanırdım. Neyse ki gittiğimde oradaydı fakat karşılaştığım manzaranın aklıma gelen kötü kötü şeylerden aşağı kalır yanı yoktu. Daha kapıyı bile açmadan bana bağırmaya başladı.

"Dayanamıyorum, buradan gitmem lazım."

"Bir şeyler yedin mi?"

"Ben yemek yemekten bahsetmiyorum. Buradan gitmek diyorum!"

Hala içeri girmemiştim. Erkeksi ve güven veren bir gülümsemeyle, "Bak Mallory, ikisini de yapabiliriz. Haydi gidelim ve güzelce kahvaltı edecek bir yer bulalım, olur mu? Sen yeme ihtiyacı hissetmiyor olabilirsin ama ben ediyorum."

"Tamam. Ceketimi alayım. Ama içeri girme."

"Neden?"

"Otururbut falan."

Hazırlanana kadar öylece eşikte durdum. Kafam o denli karışmıştı ki arabada beklemeyi akıl edemedim. Oysa ki hem daha rahat ederdim hem de bu kadar aptal görünmezdim.

İştahı olmadığını iddia etse de, yumurta tabağına ve pastırmalara öyle bir saldırdı ki bir haftadır yemek yemediğini sanırdınız. Maalesef karnını doyurduğunda bile görüntüsünde pek bir değişiklik olmadı. Gloria MacArthur acaba çocukken mi öldü diye düşünmeye başladım. O zaman Mallory'nin hiç de olgun olmayan tavırlarına açıklama getirmiş olabilirdim ama soramadım. Malum her konuda pek bir şüpheciydi.

Ortada büyük bir ironi olduğunu fark ettim. İlk kez bir vakaya delil toplayabilecek ve onları koruyabilecek kadar erken yetişmiştim. Fakat delillerin *yakınından* bile geçmememin sebebi de erken yetişmiş olmamdı. Şahıs daha maddesel meselelerle meşguldü. Araştırma sırasında bana yardımcı olması için haftalar değil belki ama günler geçmesi gerekecekti.

Ne gibi gelecek planları olduğunu sordum.

"Ne demek istiyorsun?" dedi. Başka hiçbir şeyi dert etmediğini bildiğimden kaçamak cevap verdiğini hissettim.

"Mesela, kütüphanedeki işine geri mi döneceksin?"

"Saçmalama. Bırak işi, oranın nerede olduğunu bile bilmiyorum."

"Nasıl geçineceksin o zaman?"

"Bankada biraz param var. Mallory biriktirmiş."

"İyi. Düşünmek için zamanın olur."

"Evet," dedi asık bir suratla.

"Ailen yardım edebilir belki."

Tiksinmiş ifadeyle baktı suratıma. "Ailem öldü."

"Mallory'nin ailesi var ve onların bildiği kadarıyla da sen Mallory'sin. Alışmak zorundasın. Bu gerçekten kaçamazsın."

"Bence gayet de kaçabilirim."

"Onlarla ne sorunun var?"

"Onlar," diye başladı ama kendine engel oldu.

"Onlar ne?"

"Sinsiler. Siğiller."

O kadar da kötü olamayacaklarını söylemek istedim ama nefesimi boşa harcamış olacaktım.

Yemekten sonraki üçüncü kahvemizi içiyorduk. Ne yapmamız gerektiğine dair en ufak fikrim yoktu. Beni aydınlatacak gibi de görünmüyordu. New York'a gideceğimi ve konuşmak isterse beni arayabileceğini söylemeyi düşündüm ama olur derse diye korktum.

En nihayetinde, "Evine dönmek istemiyorsun sanırım." dedim.

"Evet istemiyorum."

"Ne yapmak istersin o zaman?"

"Başka bir ev bulmak istiyorum."

"Nasıl bir ev?"

Sessizliğe büründü.

"Nerede bakmak istersin? Oneonta'da mı?"

"Ne manası var ki?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Buralar senin için daha iyi ve ister beğen

ister beğenme, tüm bağlantıların burada. Banka hesabın ve referansların da dâhil."

Kafasını salladı.

Hesabı almak için garsona işaret ettim. "Bak Mallory, yardım etmek istiyorum ama aklını okuyamam. Hayatımızın sonuna kadar burada oturup kahve içemeyiz."

"Biliyorum." Sinirli sinirli baktı bana. "New York'a gitsek ne olur?"

"Ne mi olur? Burada değil orada oluruz."

"O zaman oraya gidelim."

Kafa sallama sırası bendeydi. "Belki başka zaman Mallory. Ama şimdi değil. Ailenle bir araya gelip neler olduğunu konuşmadan olmaz. Onların müsaadesi olmadan seni Oneonta'dan çıkaramam."

Dik dik baktı. "İspiyoncusun."

"Neyim?"

"İspiyoncu. Ne demek bilmiyor musun?"

"Hayır, korkarım bilmiyorum."

Omuzlarını silkti. "Farklı bir neslin kullandığı argo bir kelime sanırım. Güçlü olanların tarafındasın demek. Ekmeğine yağ sürüyorsa onların."

"Ailene nereye gittiğini söylemek istediğim için mi diyorsun?"

"Evet. Onlara karşı benim tarafımda olmayacaksın."

"Tanrı aşkına neden olayım? Onlarla düşman olmamalısın ve düşman olmana ben kesinlikle *yardım* etmeyeceğim."

"Tamam!" dedi, ayağa kalktı. "Lanet Oneonta'da kalacağım."

12

Arabaya binince, "Lanet Oneonta'da kalmak da ne demek?" dedim. "Gazete alıp kiralık ev ilanlarına mı bakmak istiyorsun yoksa sokak sokak dolaşalım mı?"

"Etrafa bir bakınalım."

Oneonta, küçük ve eski moda kalmış olmasıyla gurur kaynağı olan Kuzeydoğu'daki antik şehirlerden biri. Eski tuğla binaları harap olduğunda pek restorasyon yapılmamış. Şehrin sakinleri, şimdiye dek tüm parçaları pek çok kez yenilenmiş olmasına rağmen Ana Cadde'deki o muhteşem sahnenin hep orada olduğunu söyler.

Yük treni yolu, Ana Cadde'ye güneyden birkaç blok paraleldi. Tren Yolu Bulvarı ise şehrin doğu bölümündeki raylara. Depolar ve fabrikalarla dolu bu kasvetli alan Mallory'nin oldukça hoşuna gitmiş gibiydi.

"Buralarda ev tutamazsın." dedim.

"Ev için bakmıyorum."

"Ya neye bakıyorsun? Kâğıt fabrikası mı açacaksın?" Bakışlarından hakaret akıyordu.

Bölgedeki emlakçılardan birkaç tanesinin numarasını bulduktan sonra telefon aramaya çıktık. Tam o sırada, Mallory'nin kalbini çalan o binaya rastladık. Çevredeki binaların aksine tek katlıydı. Beton kaide, uzun kafes pencereler, iki yüz yirmi metrekare olması ile pazarlanıyordu. Dış cephesindeki dökülme izleri gerçekse bir zamanlar burası Wilson Mackie Tel Ürünleri'ne ev sahipliği etmişti.

"Ciddi ciddi burada *yaşamayı* aklından bile geçirme Mallory. Mutfak, banyo gibi şeyler olmaz buralarda."

Belli belirsiz mırıldandı. "Mutfaksız banyosuz yaşamayı biliyorum ben."

Hepsi bu kadardı diyemem. Emlakçı binayı göstermekten memnundu. Şaşırtıcı bir şekilde de içerisi gayet temizdi. Fakat kontrat yapmamakta diretti. Ya altı aylık kirayı peşin istiyordu ya da kefil olacak bir "yetişkin". Bunu ifade edişi hiç de üstü kapalı olmamıştı üstelik.

Mallory'nin bakışlarının bana doğru kaydığını görünce "Ben olmam." dedim. "Mümkün değil."

Biraz düşünüp çek defterine sarıldı.

"Bunu yapmamalısın. Ailenle görüş. Sana kefil olmalarına müsaade et."

Çok kısa bir anlığına çekinir gibi oldu ama hemen ardından altı aylık kira için adama çek yazdı.

Bu garip bir gelişmeydi ama bir manası da vardı. Kontratta Mallory bir evi olduğunu (önceki dairesini), ailesi (referansları) olduğunu ve bir işi (kütüphanede bir işi) olduğunu belirtti. İnkâr alışkanlığına rağmen yaşadığı zamanla bağlantılar oluşturması gerektiğini ister istemez kabullenmeye başlamıştı.

Mallory'nin çeşitli sessizlikleri vardı. Bu durum sinirli olduğunda, sadece yalnız kalmak istediğinde, dalgın olduğunda ya da bir sonraki hamlesinin nasıl algılanacağı ile ilgili gergin olduğunda değişirdi. Eve doğru yollanırken içine gömüldüğü sessizlik son bahsettiğim tarzdaydı. Öyle hissetmiştim ve bu vardığımızda doğrulandı.

Hizmetlerime daha fazla ihtiyacı yoktu. İpleri eline almaya hazırdı. Yalnız kalmak istiyordu, en azından şimdilik.

"O tel fabrikasını yaşanabilir hale getirmek için epey uğraşmak gerekecek. Seve seve yardımcı olurum. Hem bir elin nesi var, iki elin sesi var."

Kafasını salladı. "Beni hep geri çekiyorsun. Hep ne yapmam gerektiğinden ve ne yapamayacağımdan bahsediyorsun. Yapmam gerektiğini düşündüğün her şey benim isteklerimin dışında ve yapmak istediğim her şey ise sence yapmamam gerekenler arasında."

Bir noktada haklıydı, kabul etmeliydim.

"Beni yoruyorsun." diye devam etti.

"Üzgünüm." dedim içtenlikle.

"Sen..." Mallory duraksadı, göz kırptı ve sağ eliyle bir işaret yaptı. "Kelimeyi bulamıyorum. Neydi o laf?" İşareti birkaç kez tekrarladı. Sanki işarete baka baka kelimeyi hatırlayacak gibiydi. "Sanki sen kuzeye ben güneye kürek çekiyormuşum gibi. Birbirimizi yavaşlatıyoruz."

"Ne demek istediğini anlıyorum. Belli bir yere kadar da sana katılıyorum. Fakat bence adil davranmıyorsun. Hastaneden çıkmak istedin ve ben de sana yardım ettim, değil mi?"

"Evet, ettin."

"Daireni yeniden döşemek istedin ve bunda da yardım ettim, değil mi?"

"Evet."

"Başka bir ev bulmak istedin ve onda da yardım ettim. Son iki günde ne yaptıysan sana yardım ettim."

"Evet, tamam." derken iğreniyor gibiydi. "Şimdi de bunu yapmak istiyorum ama. Kendi yolumu bulmak istiyorum. Sanırın bu kelimeyi de artık kullanmıyorlar, 'yolum'."

"Kullanmıyorlar, ama konudan ne demek istediğini çıkarabiliyorum."

"Bana yardım edecek misin?"

"Ne konuda?"

"Yolumu bulmak istiyorum dedim. Yardım edecek misin?"

"Evet."

"O zaman bir haftalığına git. Kendi başıma halletmem gerek. Kendim yapmak *istiyorum*. Basmıyor mu?"

Gülümsedim. Onun eskimiş argo tabirlerinin sırrına bu şekilde vakıf olmak tuhaf bir biçimde gururumu okşadı.

"Tamamen basabilir." derken aynı zamanda aptal gibi hissettim.

Kıkırdadı. Bununla birlikte yüreğimde ufak bir haz dalgası dolaştı sanırım. "*Tamamen* basmak denmez ona." diye açıkladı. "Ya basar ya da basmaz."

"Bastı!" dedim. Yanaklarım oğlan çocukları gibi yandı.

33

Böylece gerçekten olmak istediğim bir yerden yasaklanmıştım. Hiç eve gidip annemlere açıklama yapacak havada değildim. Oneonta'da kalıp reddedilen âşık gibi avare avare dolanmayacaktım da. Ait olduğum tek yer Tunus'ta Reggie ve Marcia Fenshaw'ın yanıydı, ben de oraya gittim. Pis ve nikotinli neşelerine müdahil olunca fark ettim ki Mallory ya da Gloria MacArthur, onlarla benle olduğundan çok daha rahat olurdu.

Ne bir delil ne de şahitlik sunmuştum. Yine de gelişimi kutlama işareti olarak gördüler. 'İşten' bir süre izin almam mevzu bahis oldu. Bu onlar için daha çok ceza gibi olacaktı, biliyordum. İki gün hiç durmadan âlem yaptıktan sonra huzursuzlanmaya başladılar. Ben de yorgunluğumu bahane

edip Kartaca harabelerinin yakınlarındaki dairemde inzivaya çekildim.

Tunus her zaman o tuhaf şanına yakışır bir yer oldu. Ziyaretçiler sabah güneşinde müezzinin içli yakarışlarını duyabilmeyi ya da bunaltıcı akşamüzeri havasında o çekici, eski *Medine*'de gezebilmeyi bekliyorlardı. Akdeniz'in öbür tarafındaki ülkeler için oldukça huzurlu sayılabilecek, Lion Körfezi'ne bakan sıradan bir Fransız şehrinde olduklarını fark ettiklerinde hüsrana uğruyorlardı. Aslında Fenshaw'ların düşkünlüğü buradan geliyordu. Onlar da kendilerini en çok Fransızlar arasında rahat hisseden o İngiliz kokan tiplerdendi.

Her şeyden uzaklaştığım zamanlarda, birkaç gün boyunca etraftaki antikacıları arşınlamayı pek severim. Zaten birçoğu da zamanında Osmanlı Naipleri'ni misafir olarak ağırlandığı Dar El Bey çatısı altında toplanmış. Pek çok antikacı harika bir müze olan Zaytuna Camii etrafını çevrelemekte. Şehrin romantik geçmişinden bolca kalıntı var ama insanlar için bunların sahte olup olmamasının pek de önemi yok. Daha iyi dükkânlarda sahte olanları bile yüzlerce yıllık geçmişleri olan güzel ve kendi çapında kayda değerler.

Bülten için Mallory Hastings vakası hakkında ön rapor yazdım. Bununla zamanımı harcadım. Her şey ile zamanımı harcadım; menüler ve şarap listeleriyle oyalandım, geziler planladım, annemin doğum günü için hediye seçtim. En nihayetinde sürgün hayatımın süresini doldurdum. New York'a geri dönmek için uçuşumu ayırttım.

Sonunda vardığımda, Mallory'nin endüstriyel park gibi olan küçük evine derin bir korkuyla yaklaştım. Çukurlu metal kapısını çaldım, bekledim, sonra biraz daha çaldım. Nihayet kapı sürgüsü açıldı, Mallory gönülsüzce beni içeri davet ettiği ilk anda büyük bir sır da gün yüzüne çıktı.

Gloria MacArthur ressamdı. Resimleri hoş bahçe manzaraları veya İspanyol şallarındaki meyve şekilleri cinsinden

değildi ama. İkimiz için de son derece garip bir andı. Mallory beni nasıl bir şoka soktuğunun farkındaydı. Ben ise bu şoku idare etme biçimimin gelecekteki ilişkimizi ne kadar etkileyeceğinin farkındaydım.

Derin bir sessizliğin ardından, "Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim." dedim çok doğru fakat pek de anlamlı olmayan bir ifadeydi.

Hafif bir hüzünle "Evet." dedi, ben de biraz rahatladım.

Zenginlerin çocukları sanat hakkında bilgili olur ama sıradan insanlara pek benzemez. Sanat zenginlerin alanıdır. Tıpkı belli bir şehrin uzaklarda yaşayan bir prense ait olması gibi. Sıradan insanların (prense ait olsa da) bu şehirde *ikamet edebilmesi* gibi, sıradan insanlar da (zenginlere ait olsa da) sanatı *izleme* hakkına sahiptir. Burada sanat derken elbette bahsettiğim şey 'boyanmış' ya da 'yontulmuş' şeyler değil. Boyanan ya da yontulan çoğu şey sanat olamaz, çünkü zenginlere ait değildir. Bu nesneler sanat olana dek, sanat yapmak için kendini açlığa mahkûm eden ve deliren ressamlar ve heykeltıraşların canlarına mal olabilir. Bu nesneler sanat olana dek, restoranlar ve banliyö evlerinde ilginç ve vurucu dekorasyon öğeleri olabilir. Bu nesneler sanat olana dek, günün birinde sanat *olur* umuduyla girişimci yatırımcılar tarafından satın alınabilir. Fakat zenginlerin malikânelerinde veya açık arttırmalarda görülene kadar sanat sayılmazlar. O aşamadan sonra ise sıradan insanların bölgesini terk ederek, değer vermeyi ve ilgilenmeyi çok iyi bilen ve çocuklarına öğreten zenginlerin bölgesine girer.

Benim sanat hakkında bildiklerim bunlar. Sanat duvarlarımızda asılı duran, masalarımızın üzerine koyduğumuz, koridorlara yerleştirdiğimiz hazinelerdir. Ailem Dürer ve Schongauer, Steen ve Terbrughen, Houdon ve Cano-

va arasındaki ayrımı yapabileceğim konusunda çok emin. Fenshaw'lar bunu bilseler eminim ailemi, harika bir Fransız bisikletine binen ama bacakları olmayan bir adam gibi son derece gülünç bulurlardı.

Ailemin hazineleri hakkında pek bilgili olduğumdan, insanlara sanat konusunda neredeyse hiçbir şey bilmediğimi söylediğimde mütevazı davrandığımı sanıyorlar. Ama bana bir öğrencinin çalışmasını gösterseler, sanat değeri taşıyıp taşımamasını bırakın, 'iyi' olup olmadığını bile anlayamam. Benim bildiğim, böyle şeylerin zenginlerin evlerinde ya da zenginlerin hazinelerinin sergilenmesine izin verdiği müzelerde durup durmadığıdır. Bunu anladıklarında ise daha en başta söylediklerime, sanat hakkında hiçbir şey bilmediğime, katılırlar.

Fakat benim cehaletim daha da beter. Bütün söylediklerimin yanında, sanat dünyasının çatı katlarında, şarap mahzenlerinde neler üretildiğini hiç bilmem ve hiç de ilgilenmem. Övündüğüm veya özürlerimi sunduğum bir konu değil bu. Ben buyum. Mallory'nin stüdyosuna girdiğimde de böyleydim.

Mallory'nin çalışmasının hiçbir zenginin evinde yeri yoktu. Bunun ötesinde neye baktığımı bile bilmiyordum. Ona da söyledim. Bence, tüm masumiyetimle, sadece nefretti. Mide bulandırıcı bir dağınıklık, zevke, sanatçılığa ve el işine küstahça meydan okumaydı. Anca bir maymun, deli veya sapığın yapacağı türden bir işti.

Zayıf bir tonda söze başladım. "O zamanlar sanatçılar bu tür şeyler mi yapardı, yani sen şeyken?"

"Gloria MacArthur olarak yaşıyorken mi? Evet. Tüm sanatçılar değil tabii. Bu... New York okulundaki cinsten diyebiliriz."

"Sen başarılı mıydın?"

Suratını ekşitti. "Daha başındaydım. Ben... küçüktüm." İtirafı boğazına düğümlenmiş gibiydi.

Gezindim, kibarca ilgi gösterdim. Şimdilik yalnızca dört tuval vardı. Kocamanlardı. Sadece bir haftası vardı. Ben hala 'çalışma aşamasındalar' derdim ama hakikaten öyle miydi yoksa bitmişler miydi bilemiyordum. Aklıma fırçalarını anca çok uzun zaman aralıklarıyla temizleyen paçavra boyacılar geldi. Böyle bir çalışma ortaya koyma *ihtiyacı duyan* biri oldukça acınası durumda olmalıydı.

Ağzımı bile açmadan dört tuvalin arasında dolanıp durdum. Bunlar için herhangi bir övgü kelimesi bulabilir miyim acaba diye düşünüyordum. *Renkli, değişik* ya da *ilginç* gibi sıfatlar kullansam çok tepeden bakıyormuşum gibi olurdu. Sonunda doğruyu söyledim ve neye baktığıma dair hiçbir fikrimin olmadığını itiraf ettim.

"Beklemiyordum zaten." diye kestirip attı. Yine de sanki içten içe memnunmuş hissine kapıldım.

"Ne başarmaya çalıştığını açıklayabilir misin?"

"Başarmak mı? Ne demek o? Bunlar *resim*."

Belli ki New York okuluyla *resim* anlayışlarımız pek uyuşmuyordu.

"Hiç buna benzer *bir şey* görmedin mi?" dedi.

"Belki görmüşümdür Mallory. Bilemiyorum. Sanat hakkında tamamen bilgisizim."

O ana dek ona söylediğim yüzlerce şeyin arasından bir an bile tereddüt etmeden katıldığı ilk ifade bu oldu.

11

Bohem havasını korumak için stüdyosunu 'Sally' dediği yerden aldığı birkaç mobilya ile döşemişti. Yüksek bir iskemle, arkası düz bir sandalye ve fırçalar, paçavralar ve boya tüpleriyle kaplı bir masası vardı. Resim sehpası yoktu ki sanırım bu sadece ürkekler içindi. Gerçi buraya bu koca koca tuvaller sığmazdı. Arka taraftaki köşede biraz uzanıp kestirmek için bir döşek ve birkaç yastık vardı. Zira geceleri Mallory hala diğer evinde kalıyordu.

Paçavralardan birini gözüm bir yerden ısırıyordu. Alıp bir baktım. Hastaneden gelirken giydiği elbisenin parçası olduğunu fark ettim. Yerine koydum ve ilk o zaman iş kıyafetlerine gözüm takıldı. İş tulumu ve kalın, koyu renk bir kazak. Solgun teni ve saçlarıyla Kuzey Denizi'nde bir gemi kazazedesini andırıyordu.

Ben sandalyeye, o da iskemleye oturdu. "Burada çok şeye ihtiyacım olmuyor." dedi. Etrafın neden bu kadar boş olduğunu açıklıyordu. "Şimdilik evi boşaltmamaya karar verdim."

Bunun çok mantıklı olduğunu söyledim. Ama kendi konuşmamı işitince birden bire orta yaşlı ve kibirliymişim gibi hissettim. "Haydi çıkalım da yemek yiyelim."

"Öğle yemeği yemem ben."

"O zaman kahve içersin."

"Termosumda daha çok var."

İskemlesinden atladı ve birazdan dumanı üzerinde iki bardakla geldi. Tadını hiç bilmiyordum. "Hindiba seviyorsundur umarım. Bu lanet şehirde bulmak çok zor oldu."

"Yeni bir deneyim." dedim. "Asfaltı ısıtsak tadı aynı olurdu herhalde."

Güldü, yeniden iskemlesinden atladı. Bu sefer bir şişe viski ile geldi. "Yardımı olur." dedi ve iki bardağa da biraz döktü. "En azından tadını keser."

Kesti de. Yudumladık ve bekledik.

Sonunda, "Sana sormak istediğim bazı sorular var." dedim.

"Olur, sor."

"Gloria MacArthur hangi yılda doğdu?"

"1922" diye çabucak yanıtladı.

"Milattan sonra mı?"

"Tabii ki milattan sonra. Kleopatra'nın konağında mı resim yapıyordum sence?"

"Alıngan olma. Nefertiti'nin kuaförüyle konuşmuşluğum var."

"O da ne demek?"

"Yani Nefertiti'nin kuaförünün reenkarnasyonu olduğuna inanan bir kadınla konuşmuştum."

Dik dik baktı. "Beni onunla aynı kefeye mi koyuyorsun?"

"Neden? Onun deli olduğunu mu varsaydın?"

Biraz duraksadıktan sonra, "Varsaymamalıyım sanırım. Ama yine de ona inanıyor musun?"

"*Sana* inanmalı mıyım?"

"Evet. Ama benimki başka. Benim Madam Pompadour'un manikürcüsüyüm gibi iddialarım yok."

"Yani sen önemli bir şahıs olduğunu iddia etmiyorsun diye sana inanmalıyım, öyle mi?"

"Evet."

"Ya daha uzun yaşasaydın da öyle önemli şahıslardan birinin karısı olsaydın? Ya da kendin önemli bir şahıs olsaydın? O zaman senle alay etmemi bekler miydin?"

Biraz düşündü. "Alay etsen şaşırmazdım herhalde."

"Nefertiti'nin kuaförü de insanların onunla alay etmesine şaşırmıyor."

Bir müddet sessizliğe büründü. Sonra kafasını kaldırdı ve "Yine de bu kadar konuşmaya rağmen, onun gerçekten de Nefertiti'nin kuaförü olduğuna inanmıyorsun değil mi? İtiraf et." dedi.

"Hayır, inanmıyorum. Ama bunun ünle bir alakası yok. Sonuçta *biri* Nefertiti'nin kuaförüydü. William Shakespeare'in hizmetçisi vardı. Marie Antoinette'in manikürcüsü vardı. Napoleon'un uşağı vardı. Bunların hepsi tamamen sıradan, doğan, yaşayan, yiyen, uyuyan, çalışan ve bir gün ölen *gerçek* insanlardı. Reenkarnasyon gerçekse, bu insanların hariç tutulması için ne gibi bir gerekçe olabilir ki? Sırf ünlü diye ya da ünlü birilerini tanıyor diye bu insanlar Gloria MacArthur'un Mallory Hastings'in bedenine geçmesini sağlayan işlemlerden muaf mı tutulmalı?"

"O zaman bu kadına neden inanmıyorsun?"

"Çünkü, Nefertiti'nin zamanında kullanılan kuaför gereçlerini yeterli derecede betimleyemedi. Çünkü, kimin kiminle yattığını çok iyi biliyordu ama sabah ne yediklerini hiç bilmiyordu."

"Ah, anladım. Evet." Kafası karışmış gibiydi. "Bir keresinde tavuk *gerdanı* yemiştik."

"Tavuk gerdanı mı?"

"*Fakirdik.*"

"Senin büyüme çağında mı?"

"Evet."

"Neredeydi?"

"Cleveland'da."

"Adresi hatırlıyor musun?"

Kafasını belli belirsiz salladı.

"Hatırlamıyor musun?"

"Hatırlamak *istemiyorum.*"

"Neden Mallory?"

Ürktü. "Bana Mallory denmesine dayanamıyorum. O ne biçim isim zaten?"

"Bilmiyorum. Tahminimce, mutsuz ya da talihsiz anlamındaki Fransızca *malheureux* kelimesinden geliyor."

"Daha ne olacaktı? Lanet Yuvarlak Masa şövalyelerinden birinin adı gibi. Bedbaht Sör Mallory."

Bardağımı tuttum, biraz daha viski koydu.

"Gloria adını seviyor musun?"

Omuzlarını silkti. "Açıkçası biraz kaba bulmuştum. Bayağı. Neden bilmiyorum. Vanderbiltliler için iyiydi. Ama sanırım ben *kendimi* kaba ve bayağı bulduğum için olmalı."

Nereden ilerlersem oradan çıkmaza sapacakmışım gibiydi. "Kardeşin var mıydı hiç?"

Şüpheyle dikti gözlerini. "Bunu neden soruyorsun?"

"Hala yaşıyor olabilirler, imkânsız değil. 1930'larda doğmuş olsalar, şimdi herhalde..." derken birden bire sağ kulağımın yanından yüz kilometre hızla bir bardak vızıltısı geçince düşüncelerimden sıyrıldım.

"Onlar öldü!" İskemlesinden fırladığı gibi viski şişesinin üzerine atıldı. Durum hiç hoşuma gitmemişti. Şişeyi kaptım ve ellerinden çekip aldım. Katil gibi bakıyordu bana.

"*Siz* öldürdünüz onları şerefsiz herif!"

Ağzım açık kalakalmıştım. O da bu sırada bana fırlatmak üzere bir şeyler arıyordu.

Çok kesin bir ifadeyle, "Ben kimseyi öldürmedim" dedim. "Ben *kimseyi* öldürmedim. Hayatımda *hiç* birini öldürmedim ben."

"Siz öldürdünüz şerefsizler!" duraksadı. Konuşmadı. Hızlı hızlı işaretler yapıyordu. Parmaklarını gözünün önünde birbirine çarpıp durdu, sonra şaklattı. "İşte bu sensin!" dedi belli belirsiz.

"O ne demek?"

"Sen busun işte."

"Evet de işaretin *anlamı* ne?"

Soru dikkatini çekmişe benziyordu. Az da olsa sakinleşti. İşareti dikkatlice tekrar etti. "Anlamı... kör."

"Kör mü?"

"Hayır, doğru değil. Kör bu." diyerek iki parmağını gözlerinin önüne getirdi ve göz kapaklarını kapatır gibi yaptı. "Bu." diyerek ellerini gözlerinin önünde çırptı ve sonra şaklattı tekrar. "Bir çeşit kısaltma ya da kod. Görüşünü öteleyen kişi demek. Görmeyi reddeden demek."

"Anlamıyorum."

"Kod bu. İşaret dili bilen diğer insanların bile anlamaması gerek."

"Ne demek istiyorsun? 'İşaret dili bilen diğer insanlar' ne demek?"

"Senin gibiler. İşaret dili bilenler. Normalde işitebilen ama bir sebepten ötürü işaret dili bilenler. Sizin gibiler... sizin gibiler hakkında konuşabiliriz ve kimi kastettiğimizi yalnızca biz biliriz."

"İyi de 'benim gibiler' kim Mallory? Ya da Gloria. Sen ne istersen, 'benim gibiler' kim?"

"Senin gibi katiller, Jason." dedi ama siniri yatışmış gibiydi. "Şişeyi ver bana."

Şişeyi uzattım. Bir yudum alıp geri verdi. Ben de yudumladım. Az önceki boğuşma sırasında benim de bardağım gitmişti.

O İskemlesine geri oturdu, ben de sandalyeme.

"Etrafım katillerle çevriliyken hayatımın geri kalanını nasıl geçirebilirim ki Jason? Güzel beyaz dişli, iyi giyimli, terbiyeli ve eğitimli katillerle."

Biraz düşündüm. "Ne anlattığını anlayabilsem, belki önerebileceğim bir şey çıkar."

Hafifçe gülümsedi ve boş verdi.

Şişeye uzandı.

15

"**New York'un** sanat çevresine model olarak girmiştim" dedi Mallory. "On sekiz yaşındaydım ve çok çekiciydim bebeğim."

Bazı şeyleri açıklığa kavuşturduk. Mesela her ne kadar Mallory denilmesinden hoşlanmasa da uzun vadede kendisi için başka ismi münasip görmüyordu. Çocukluğu hakkında konuşmak mevzu bahis değildi ama işitme yetisini dört ya da beş yaşlarındayken kızıl hastalığına yakalandığında kaybettiğini itiraf etti.

Kullandığı argo kelimeleri nerden öğrendiğini sordum. Sorumu anlamadığını söyledi.

"İspiyoncu kelimesini işaret dilinde mi öğrendin?"

Kahkaha atarak "Hayır!" dedi.

"O zaman nereden biliyorsun?"

Biraz kafa yorması gerekti. "Argo konuşmaları dudak okuyarak öğrendim." diye yanıtladı nihayet. "Sadece hecelemeyi biliyorum. Hiç kimse işaret dilinde *ispiyoncu* dememişti. En azından dedilerse de ben bilmiyorum. Kimse işaret dilinde *basmak* da dememişti, argo manasıyla yani. Belki de demişlerdir. Takıldığım iki grup vardı. Sağırlar ve sanatçılar. Jackson Pollock herifi işaret dili bilmiyordu tabii."

"Jackson Pollock poz verdiğin sanatçılardan biri miydi?"

"Evet. Kırklı yılların başında çok ünlü bir resim vardı, *Two Moon Woman* diye. Ben oradaydım. Bu, simgesel çalışmaya tövbe etmeden önceydi."

Hatıraları gözlerinin önünden adeta film şeridi gibi geçiyordu. Bir süre sessiz kaldı.

"Biraz daha anlatsana." dedim.

Kafasını salladı. Ama bu itiraz etmek için değildi; hepsini anlatmadan duramayacağının farkına varmasındandı. Devam etti. "Tuhaf. Şimdi çok değişik geliyor. Hepsi geçmişte, geçmişin kapıları ardında kilitli kaldı."

"Nasıl değişik?"

"O zaman açıkça görememiştik ama her şey bu on – on iki adam etrafında dönüyordu. Bir Kulüp'tü onlar. Yani onlar Kulüp diyordu. Sadece onların bildiği bir *parola* vardı." Duraksadı, hatırladığı için kıkırdadı. "Pollock, Bob Motherwell, Willem DeKooning, Mark Rothko ve bu tip adamlar vardı. Kulüp'ten olmak için bu adamlardan biri olmak gerekirdi. Tabii bir de simgesel resme tövbe etmiş olmak lazımdı. Eğer Kulüp'ten değilsen, yalnızca bir türevsin, taklitçisin demekti."

"Anlamadım."

"Yani diyorum ki, yalnızca bu adamlar gibi resmedebilirdin; ama gerçekten Kulüp'ten değilsen, mesela bir kadınsan, sayılmıyordun. Yalnızca bir türev oluyordun."

"Maalesef hala anlamıyorum."

Bu kalın kafalıya derdini nasıl anlatsam diye bir süre düşündü. "Bak şimdi, Kulüp'teki adamların hepsi birbiriyle anı şekilde resim yapabilirdi ve bunda bir sorun yoktu. Kulüp'e girmek için, Kulüp'tekiler gibi resim çizmen *gerekirdi*. Ama eğer ki bir kadın onlar gibi resim çizdiyse, Kulüp'e davet edilmezdi çünkü o sadece 'maymun görür, maymun yapar' gibi algılanırdı."

"O niye?"

"Çünkü sadece *erkekler* resim yapmayı bilirdi Jason. Bilmiyor musun Tanrı aşkına?"

İğneleyici olduğu gayet açıktı. O an zaten bir istisna da bekleyemiyordum. Az bir müddet bekledi ve devam etti.

"Lee Krasner'i hiç duymadın sanırım."

Duymadığımı söyledim.

"New York'a geleli henüz birkaç ay olmuştu onunla tanıştığımda. Benden on beş yaş büyüktü sanırım. Neyse, üç yıl boyunca Kulüp'ün kurucu üyelerinden Hans Hofmann ile çalışmış. Bir keresinde Hofmann, resimlerinden birinin önünde on dakika boyunca durup baktıktan sonra kafasını sallamış. Sonunda Krasner 'Neden, sorun ne?' diye sormuş. Hofmann bunun üzerinde 'Sorun yok. Hatta o kadar iyi ki bir erkek yaptı desen inanırım' demiş. Kadını gerçekten çok iyi bir şekilde övdüğünü sanıyormuş. Karşılığında da 'O sizin *yüce* nezaketinizdendir Sayın Hofmann' demesini beklemiş herhalde."

Konudan çok uzaklaştığımızı hissettim. Sonra ne zaman resim yapmaya başladığını sordum.

"Hay lanet," dedi bir yandan viskisini yudumlarken. "'maymun görür, maymun yapar' bendim işte. Ressam falan değildim ben. Bu adamların hepsi *okulluydu,* hani Sanat Öğrencileri Ligi, Amerikan Sanatçıları Okulu, Ulusal Tasarım Akademisi gibi yerlerden. Onlar profesyoneldi. Bense

sadece basit bir 'ilkel'dim. Hiçbir şey bilmiyordum, ama izleye izleye öğrendim." Başını bir yana yaslamış vaziyette dikkatle bana baktı, "Biliyor musun?" dedi.

"Hayır, bilmiyorum." diye itiraf ettim.

"Bunların hepsi saçmalığın daniskası!" dedi. Resimlere doğru viski şişesini neşeyle sallıyordu. Sanki ona karşıtmışım da beni ikna etmeye çalışıyormuş gibi, "İnan bana, öyle!" dedi.

"Neden yaptın onları o zaman?" dedim.

"Yalnızdım."

Git gide büyüyen alacakaranlıkta bir süre ona baktım. Nedense, mantıklı gelmeye başlamıştı. "Gerçekten bu saçmalık mı sence?"

Omuzlarını silkti. "Bazı güzel anları var ama işe yaramayacak kadar çok dağınıklar. Soyut Ekspresyonizm tam olarak da bu işte. Tüm o anları bir araya getirip bir kerede seni alnından vurmak için. Bazı resimlerde insanı alt edecek anlar var."

Büyülenerek onu izledim. Gözleri doldu, yaşlar süzüldü ve yanaklarından aktı. Gözyaşı geçtiği yerde tozun arasından beyaz bir yol çiziyordu. Tanıdığım kadınların aksine bundan utanır ya da özür diler gibi bir hali yoktu. Gözyaşlarının öylece akmasına izin verdi.

Bir süre sonra bir içki daha içtik.

Yine bir süre sonra o lanet sandalyelerde oturmaktan dolayı canımızın yandığı konusunda uzlaştık. Yatak köşede duruyordu ama acıyan kemiklerimizle artık oraya geçsek mi diye düşünmedik. Ne öyle bir şey düşündük ne de ima ettik. Mallory tam da kendisi ve daha önce adını sanını duymadığım bir ressamla ilgili bir hikâyenin ortasındaydı.

Açık açık hepsiyle yattığını söyledi. Bunun benim gibi "iffetli geçinen kişileri" rahatsız edeceğini düşündü. Ben de rahatsız olmaya başladığımda her zaman kulaklarımı kapatabileceğimi belirttim.

Epey sarhoş olmaya başlamıştık.

Şişe kâh onda kâh bendeydi.

Yatağın üzerinde oturmak pek de rahat değildi. Zaten bir süre sonra, hiçbir düşünce veya niyet olmadan, ikimiz de yastığına kafalarımızı koyup uzandık. Yalnızca bir yastık olduğu için kolumu onun omuzlarının altına koyduğumda çok daha rahat olmuştu.

Ve öylece de devam etti.

Gecenin bir vakti uyandım. Giyinip bir karalama defterine ona söylemek istediğim bazı şeyler yazdım ve bir iki gün içerisinde onunla irtibata geçeceğimi de ekledim.

2. Bölüm

BULUNAN

Büyük bir mezarı kazmak, küçük küçük mezarları eşelemekten çok daha kolaydır.

Bıraktığım nota neden gitmek zorunda olduğumu yazmamıştım. Hatta gitmek zorunda olduğumu bile yazmamıştım. Nasıl yapabilirdim onu da bilmiyorum.

O uzun ve içkili gecede, aniden her şeyi tüm çıplaklığıyla görmeye başlamıştım. Bir anda aydınlanma sağlayan, öyle göz kamaştırıcı bir parıldama falan değildi. Daha çok, yavan ve yankılanan bir gümbürtü gibiydi; hatta inilti gibi. Şimdilik kulak ardı edebilirdim, nasılsa bir yere gittiği yoktu.

Evet, kesinlikle hiçbir yere gittiği yoktu.

Eve gitmek zorundaydım. Bundan sonra ne yapmam gerektiğini anlamak için evde olmalıydım. Ne yiyeceğimi ya da ne zaman yiyeceğimi sormadan birilerinin önüme yemek koyduğu bir yere ihtiyacım vardı. Sabahları odamdaki per-

deleri açıp, gece ben ağzım açık öylece boşluğa bakarken kapatacak birilerinin olduğu bir yere ihtiyacım vardı.

İki gecenin ardından bir çözüm bulabildim. Saçma görünen bir çözüm olabilirdi biraz ama benim de istediğim buydu zaten. Kahvaltıdan sonra annemi çalışırken rehin aldım. Her gün maharetle yazdığı onlarca mektuptan birinin başındaydı yine.

Kafasını kaldırdı ve asaletin gerektirdiği üzere tüm dikkatini bana verdi.

"Yanlış hatırlamıyorsam bir okulumuz var." diye başladım söze. Nesillerdir yalnızca ailemizin katkılarıyla dönen bir okul vardı. Onu kast ettiğimi hemen anlayacağını biliyordum.

"Evet, genç kızların oldukça sükse yapabilecekleri küçük bir okul. Catskills'in kuzeyinde bir yerlerde." Çok şükür daha fazla anlatmadı. Başka anne olsa anlatırdı. "Neden bilmek istiyorsun?"

"Özel bir ricam olacak. Öğleden sonra bir derse girmem lazım."

Olayı hemen kavrayamazdı o yüzden ne demek istediğimi sordu. Açıkladıktan sonra "Neden böyle bir şey istersin ki, anlamıyorum. Ama bunun için ikna etmen gereken kişi ben değilim." dedi.

Çekmeceden not kâğıdı çıkarıp bir isim ve numara yazdı. Hepsi buydu

Telefon edip müdürle, Dr. Alwyn Reese ile konuştum. Annem gibi o da ricamın sebebini anlayamadı. Herhangi bir karşı koyma maksadı yoktu. Zaten Tully ailesinin reddedilebilecek herhangi bir ricası olamazdı. Elbette ahlaki ve yasal kurallar çerçevesinde olduğu sürece. Bu sanki papanın huzurunda, başpiskoposun papazdan bir şey rica etmesine benziyordu. Yine de anlamak istiyordu ve bir açıklamayı da hak ediyordu.

Açıkladım. Kulağa ne kadar saçma geldiğinin farkındaydım. Zaten tek seferde anlaşılamayacağını da biliyordum.

Dinledi, duraksadı, düşündü. Nihayetinde en münasip sınıfın Bayan Crenevant'ın sınıfı olduğunu söyledi. Bayan Crenevant on yedi-on sekiz yaş grubu son sınıf öğrencilerine dünya tarihi dersi veriyordu. Dr. Reese Bayan Crenevant'ın derste olduğunu, beklemek istemezsem hemen telefona çağırabileceğimi belirtti. Lüzumu yoktu, müsait olduğunda beni aramasını bekleyeceğimi söyledim.

Öğle teneffüsünde aradı.

"İstediğiniz şeyi tam olarak anladığımı sanmıyorum. Dr. Reese açıkladı ama doğru mu anladım, emin değilim."

Ders müfredatı hakkında bilgi istedim. İsa'nın doğumundan, Avusturya veliahdının Saraybosna'da katledilmesiyle Avrupa'da patlak veren sözde Büyük Savaş'a kadar olan dönemi işliyorlarmış.

"Gayet iyi, hatta daha uygununu bulamazdım herhalde" dedim.

Düşünüp taşındıktan sonra "Onlar için de alıştırma olur," dedi. Tabii ki öğrencilerini kast ediyordu.

Mütevazı bir tonda, "Ben de öyle düşünmüştüm. Hem bana faydalı olur hem de öğrencilerin ellerine öğrendiklerini kullanma fırsatı geçer."

"Aslında yarın öğleden sonra olabilir, sizin için çok erken değilse tabii."

"Yarın mükemmel olur."

Biraz düşündü, "Önceden hazırlık yapmamı ister misiniz? Kızlara açıklama yapayım mı?" dedi.

"Hayır, ben yapsam daha iyi olur."

Biraz daha düşündü.

"Daha evvel bir sınıfa ders vermediniz değil mi?"

"Yok, hayır."

"O zaman sizi uyarmalıyım. Yaşları ve sosyal sınıfları iti-

bariyle, çok zeki, zengin ve şımarık olduklarından, bu kızları idare etmek işin ustaları için bile zordur."

"Kendi okul günlerimden az biraz hatırlıyorum."

Yanıt vermedi. Sessizliği konudaki cehaletimi vurgular gibiydi. Çok haklıydı. Kızların beni aşağılamaya odaklanmaları aslında daha çok işime yarardı. En azından dikkatleri Mallory'nin üzerinde olmazdı; zaten o eğlensin diye ayarlıyordum bunları. Yine de bunu açıklamak o an pek mantıklı gelmedi.

Saat bir, bir çeyrek arası Mallory ve beni okul girişinde bir öğrenci karşılayacak, sınıfa kadar da bize eşlik edecekti.

Onu ekmiş ve üzerine iki gün de görmezden gelmiştim. O gece nihayet dairesine gittiğimde de haliyle pek soğuktu.

"Özür dilemeyeceğim," dedim, "senin için çalışıyordum ve gitmem gerekti."

"Nasıl çalışıyordun?"

"Açıklayamam, göstermem lazım. Yarın benimle bir yere gelir misin?"

"Nereye?"

"Söylersem sebebini sorarsın."

"Niye sormayayım ki?"

"Çünkü göstermem lazım. Bu konuya dair soruları yanıtsız bırakacağım. Bana ister güvenirsin ister güvenmezsin."

"Sana güveniyorum ama bu merak etmeyeceğim anlamına da gelmez."

"İstediğin kadar merak et. Yarın saat birde öğrenirsin."

"Tamam."

"Nereden alayım seni? Evden mi stüdyodan mı?"

"Stüdyodan. Birde mi?"

"Hayır, tam on ikide. Ancak bu kadarını söylerim. Bir

de resim kıyafetlerinden başka şeyler giyersen muhtemelen daha rahat edersin."

"Elbise gibi bir şey mi?"

"Evet, elbise gibi bir şey."

"Birilerini etkilemem mi gerekiyor?"

"Hayır, tam tersi. Dikkat çekmeyen günlük bir şeyler giysen yeter."

İsteksizce homurdandı.

"On iki." diye tekrarladım.

"Duydum." diye tersleyip kapıyı suratıma kapattı.

17

Gramercy Park Akademi en yakın yerleşim biriminin eğlencesinden ve cazibesinden en az on beş kilometre uzaktı. Tıpkı bir hapishane bahçesi gibi, uçsuz bucaksız duvarlar arasında parlıyor, neşe saçıyordu. Okul, bahçesine yaraşır derecede etkileyici bir yolun sonundaydı. Gülünç bir karikatür gibiydi. Kimine göre heybetli bir gotik servetiydi. Belki de Kraliçe Victoria döneminde yaşayan inatçı demir yolu patronları böyle düşünüyordu. Oysa ki aslında o dönemde yapılmamıştı. Moderne duyulan nefretti bu bina. Oraya hapsolacak kadar şanssız öğrencilerin zihinlerini istila etmek ve zulmetmek için kasten bu şekle sokulmuştu. Gri taştan kocaman duvarlar, çizgi çizgi yosun tabakasıyla uzun ince pencerelerden oluşuyordu. Pencerelerden içeriye giren ışık

o denli azdı ki, insan orada yalnızca günahlarını düşünüp, hayatın faniliği üzerine kafa yorabilirdi.

Yol boyunca Mallory ile aramızda rahatsız edici bir sessizlik hâkimdi. Okula varıncaya kadar da bu böyle devam etti.

Onu stüdyosundan almaya gittiğimde "Hoş görünüyorsun." minvalinde bir espri yapmıştım. Doğru da söylüyordum hani. Hukuk sekreteri olmak için iş başvurusu yapan genç bir kadın gibi görünüyordu.

Yabani bir homurtuyla, "Mallory çok zevkli biri." dedi.

Yol boyu nasıl olacağımız aşağı yukarı belli olmuştu.

Okul görünmeye başlayınca "Beni tımarhaneye falan mı yatırıyorsun?" diye sordu.

"Orası okul."

"Okulda ne işimiz var?"

"Öğreneceğiz." dedim düzgünce. Girişe uygun bir yere park ettim.

Konuştuğumuz gibi kapıda bir kız bizi bekliyordu. Cesur ve ciddi bir gençti. Üzerindeki lacivert kıyafet belli ki okul üniformasıydı.

"Bay Tull değil mi?" derken bir yandan da Mallory'ye baktı.

Doğru, dedim ve saatime göz attım. Biri beş geçiyordu.

"Ben Ava" dedi karşılayan kız. İyi alınmış terbiyesi el sıkışmayı ve Mallory ile tanışmayı gerektirdi. Mallory ise hayatı boyunca hep öyle biri olmuşçasına, "Nasılsınız?" dedi.

Sınıf loş, rutubetli ve yüksek tavanlıydı.

Bayan Crenevant, Ava'nın annesi gibi duruyordu. Uzun ve kaslıydı; erkeksi bir takım giymişti. Dikdörtgen suratlı, kalın gözlüklüydü, gıdısı çıkmıştı. Saçlarını kulak hizasında kestirmişti; pek çirkindi. Anma törenindeymişiz gibi cid-

diyetle karşıladı bizi, sonra da dönüp kızlara tanıttı; hepsi Mallory'ye bakakalmıştı. Belli ki donuk güzelliği ve kültürlü tavırları onları çok etkilemişti.

Öğrencilerin tam karşısında duran iki yüksek tabureyi işaret edip, "İsteyebilirsiniz diye düşündüm." dedi.

"Evet, gayet iyi" dedim ve garip garip o tarafa yöneldim.

Mallory oturdu, dikkatle bacak bacak üstüne attı. Tarafsızca etrafa bakındı. Bunların onunla hiçbir alakası olmadığını düşünüyor gibiydi.

Bakışlarımı sınıfa doğru çevirdim. On beş-on sekiz yaş grubundan kızlardı. Dikkatleri Mallory'den bana kaydı. Başlamaya hazırdık.

"Öncelikle, bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederim." dedim ve bu saçma cümleye kıs kıs gülebilsinler diye onlara zaman tanıdım; hepimiz onların hiçbir söz hakkının olmadığının farkındaydık zaten. "İster inanın ister inanmayın, bugün bu insan için, Mallory Hastings için bu sınıfta çok önemli bir şey yapacaksınız." dedim.

Mallory şaşkınlıkla karışık sinirli bir ifadeyle baktı bana.

"Bayan Hastings, yakın zamanda otomobiliyle bir kaza geçirdi. Çok ayrıntıya girmeden anlatıyorum, bu kaza sonucunda garip bir hafıza kaybı yaşadı."

Onların dikkatini kesinlikle çekmiştim.

"Eminim hafıza kaybını ve normal etkilerini bilirsiniz. Hafıza kaybı yaşayan kişi adını, adresini hatta işini bile unutabilir ancak ana dilinde konuşmayı ve okumayı unutmaz. Araba kullanmayı unutmaz. Para nedir ya da parayla neler alabilir bunları unutmaz. Belli tarihi olan, belli politik yapısı olan belli bir ülkenin vatandaşı olduğunu unutmaz. Bunun gibi şeyler işte. Ama yine de anne babasını, eşini ve çocuklarını hatırlayamayabilir."

"Bunların bir kısmı Bayan Hastings için geçerli, bir kısmı değil. Sizin bildiğiniz bazı temel şeyler onun zihninde

yok. Bunlar kanıksadığınız, neredeyse üzerine hiç kafa yormadığınız şeyler. Belki çok mantıksız gelecek, hiç uğraşmaya değmez diyeceksiniz. Ama yine de bugün Bayan Hastings için bunları deşmenizi isteyeceğim."

Kızlar şaşkın şaşkın birbirlerine baktı.

Ava elini kaldırdı, kafamı sallayarak onayladım.

"Neden ona doğrudan bilmek istediklerini söylemiyorsunuz?"

"Çünkü bunlar 'bilmek istediği şeyler' değil. Hangi bilgi eksik onu bile bilmiyor."

"Öyle de olsa, ona neden doğrudan anlatmıyorsunuz?"

"Muhtemelen bana inanmayacak."

Bunun üzerine ufak bir heyecan dalgası oluştu. Mallory'nin nasıl etkilendiğine bakmamaya özen gösteriyordum.

"İnanmayacağı şeyler mi biliyoruz?" diye arkalardan bir ses yükseldi. Esmer, oval yüzlü, kocaman siyah gözlü bir kızdı konuşan.

"Adınız nedir acaba?"

"Adım Etta."

"Teşekkür ederim. Onun inanmayacağı şeyler biliyorsunuz demek istemedim aslında. Benden duysa inanmayacağını anlatmaya çalışıyordum. Siz söylerseniz inanır. O yüzden geldik buraya."

Biri daha el kaldırdı. Saçları kum rengiydi, çilleri vardı ve pek neşeli birine benziyordu. Adının Nanette olduğunu söyledi.

"Neden siz söyleyince inanmasın ki?"

"Bayan Hastings söylediğim her şeyin şaibeli olduğundan şüpheleniyor. Ama sizden şüphelenmesi için hiçbir sebebi yok."

Başka bir kız daha elini kaldırdı ya da utangaç bir tavırla avuç içini gösterdi. Adı Sylvia idi. Yüzü zayıf, kızıl-kahverengiydi ve geniş yuvarlak gözlükleri vardı.

"Bayan Hastings neden sizin söylediklerinizin şaibeli olduğundan şüpheleniyor acaba?" dedi.

"Sylvia!" diye kısık sesle azarladı Bayan Crenevant.

"Hayır, sorun değil." dedim. "O zaman Bayan Hastings bu konuda ne der bir soralım." diyerek Mallory'e döndüm. "Anlattıklarım doğru değil mi? Sana söyleyeceğim her şeyden şüphelenmeye meyillisin değil mi?"

"Evet!" dedi. Belli ki çok kızgındı. Onun adına kendime yönelteceğim her türlü suçlamayı kabullenmeye hazırdı.

"Nedenini açıklama zahmetinde bulunur musun?"

Tüm dikkatini bana yöneltip dik dik bakmaya başladı. "Çünkü sen bir yalancısın. Yalancısın ve..." Sanırım bana katil diyecekti. Bu, dilinin ucuna kadar geldi ama vazgeçti.

"O zaman," dedim. "bu kızların yalancı olduklarından şüphelenmiyorsun."

Mallory kızları inceledi. Tek tek yüzlerine baktı. En nihayetinde "Onlar ne bilmiyorum." dedi.

"Sıradan lise öğrencileri." dedim. "Sıradan" tabirinde biraz abartıya kaçtım. Kızlar sesini çıkarmadı. Ne denli özel olduklarını vurgulamanın zamanı değil gibi hissetmiş olmalılar. "Sen de bir zamanlar lise öğrencisiydin, değil mi?"

"Evet."

"Bu seni illa ki yalancı yapmadı değil mi?"

"Hayır."

"Öğrenciler neden yalancı olsunlar ki? Anlam veremiyorum. Tembihlenmiş değiller. Niye burada olduğumuza dair en ufak bir fikirleri yok."

"Benim de yok." diye çemkirdi Mallory.

"Tamam biliyorum. O konuya geliyoruz." Söylediklerim kehanet gibi geliyordu kulağa. Bunu kast etmemiştim ama ağzımdan böyle çıkmıştı bir kere. Artık gerçeği gün yüzüne çıkarma vaktiydi ama ben çok hazırlıksızdım. Biraz da o anki koşullar bana ilham verir diye umut etmiştim ama şimdiye dek hiçbir ışık yanmamıştı. Son çare, gözümü kararttım.

"Az evvel anlattıklarım, sabah uyanıp da zihnimizde olmasını beklediğimiz şeylerdi. Birinin telefon numarasını hatırlamayabiliriz ama telefon kullanmayı unutmayız. Arkadaşımızın tam yaşı neydi hatırlayamayabiliriz ama o arkadaşın nasıl göründüğünü unutmayız. Wyoming'in başkentini unutabiliriz belki ama üzerinde yaşadığımız kıtanın şeklini unutmayız. Peloponez Savaşı belki unutabileceklerimiz arasındadır ama antik zamanlardan bugüne dek günümüzü şekillendiren olayları kabataslak biliriz. İşte bu son bahsettiğim, Bayan Hastings'in zihninde yer almıyor. Ben de bu olay örgüsünü zihninde yeniden oluşturmak istedim."

Seyircilerimin gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Bayan Crenevant'ın söylediğine göre İsa'nın doğumundan, Büyük Savaş'a kadar olan dönemi işliyormuşsunuz. Doğru mu?"

İhtiyatlı bir biçimde onayladılar. Sanki bir nebze coşkulu davransalar onları sınava tabi tutacakmışım gibiydiler.

"Büyük Savaş, mücahitlerine göre neyle ilgiliydi? Anlatabilir misiniz?"

Kızlar huzursuzca kıpırdanmaya başladı.

Bayan Crenevant ipucu vermek için araya girdi. "Bunun sebeplerini konuşmuştuk hatırlıyorsunuz değil mi kızlar? O zamanlar mesele mücahitlerin anlayamayacağı kadar karışıktı. Birbirlerine bile açıklayamıyorlardı."

Hemen sonra kızıl-kahverengi suratlı Sylvia elini kaldırıp hararetle sallamaya başladı.

"Söyle Sylvia." dedim ve yetkiyi üstlendim.

"Yeterince geriye dönüp bakmıyorlardı. Neredeyse iki bin yıldır sürmekte olan savaşın son muharebesi olduğunu anlayamıyorlardı."

"Gizli, ilan edilmemiş bir savaş." diye ekleyerek düzeltti Bayan Crenevant. "Silahlar ya da bombalar yoktu. Diğer yollardan devam ediyordu."

Onaylarcasına başımı salladım. "Ben de okulda bunları öğrenmiştim. Elbette Bayan Hastings de öğrenmişti. Şimdi hiç hatırlamıyor gerçi. O yüzden şu an Büyük Savaş'taki mücahitlerle aynı konumda. Bunları düzeltmek için buradayız. Bu iki bin yıllık savaşın failleri kimdi peki?"

Kızların gözleri şaşkınlıktan yuvalarından fırlıyordu. Elbette bu *denli* kolay olmayacaktı! Bunlar anasınıflarında öğretilen şeylerdi. Hep bir ağızdan yanıtladılar:

"Yahudiler!"

Tam olarak görmedim ama Mallory'nin yanımda kaskatı kesildiğini hissettim.

"Peki bu savaş kime karşı açılmıştı?"

"Bize!"

"Savaşın temelleri neydi? Neden Yahudiler bize savaş açmışlardı?"

Bu bir nebze daha zor bir soruydu. Bir süre sessizlik hâkim oldu. Daha sonra Bayan Crenevant bakışlarını hızlıca esmer kız Etta'ya çevirip ona vize için tam da bu konuda makale yazdığını hatırlattı. Yine de Etta'nın soruma yanıt vermesi biraz vakit aldı. Nihayet anlatmaya başladığında da her şeyi ezberinden sıraladı.

"Avrupa topraklarındaki Aryan ırkı, insan evriminin doruk noktasının temsiliydi. Doğal seleksiyon sonucunda Aryan ırk en üst tabakadaki, en elit kesim haline gelmiştir. Geri kalanların çoğunluğu o veya bu şekilde yabaniler olarak kalmıştır. Evrimsel sürecin sonunda yalnızca bir ırkın öne çıktığını ya bilmiyor ya da umursamıyorlardı. Ama Yahudiler bunların arasında değildi. Yahudiler bu gerçeğin farkındaydı ve umursuyorlardı. Onlar bu elit ırkın ayağını kaydırmak istiyorlardı. Onları alt edemeseler bile en azından gizliden gizliye kontrol etmek, yönetmek istiyorlardı. Olayların temeli budur."

"Tamam." dedim. "Fakat sizin işlediğiniz bu dönem, İsa'nın doğumuyla başlıyor. Onun ne alakası vardı ki?"

"Yahudiydi." dedi biri.

"Kesinlikle. Fakat neden bu dönem bilhassa onunla başlıyor? Neden Musa ile başlamıyor?"

Biraz kararsız kaldıktan sonra noktayı koyan Sylvia oldu. "İsa öldüğünde Yahudiler dünyanın en kudretlileri değildi."

"Evet, doğru ama bunun ne önemi var?"

"Çünkü Hıristiyanlık dünyayı Yahudi fikirlerine karşı hazırlıyordu."

"Bunu biraz daha açıklaman gerek." dedim. "Burada bir çelişki varmış gibi geliyor."

"İsa'nın asıl müritleri Kudüs'te yaşayan Yahudilerdi. İsa'nın onlardan biri olduğunu sandılar. Nitekim öyleydi de. Yahudilere bir mesajı vardı. Hıristiyanlık tamamen ayrı bir din olarak ortaya çıksa da aslında bir Yahudi diniydi."

"Devam et."

"Bu inanışı Roma dünyasına yaymak Paul'ün fikriydi. Ama bunu yapmak için, o... neydi o kelime? Hah, yamamak zorunda kaldı. Kudüs'teki haliyle bu inanış Romalılar için fazla Yahudi izleri taşıyordu. Bu nedenle Paul bunu Romalıların anlayıp kabul edeceği biçimde uyarlamak zorundaydı. İsa'nın insanoğlu yerine kurban edilmesi fikri gibi. Yahudiler böyle bir fikri asla kabul etmezdi."

"Bu konuda çok bilgili gibisin."

"Bir kitap okumuştum." diye gururla belirtti.

"Devam et lütfen."

"Yani dediğim gibi, Paul Romalılara uyacak şekilde uyarlamalar yapmak zorundaydı ama temeli hala Yahudi fikirlerinden oluşuyordu. Tek Tanrı fikri mesela. Romalılar da pek çok diğer inanış biçimine benzer olarak Jupiter ve Venüs gibi pagan tanrılarına inanıyordu."

"Tamam. O zaman Hıristiyanlık dünyayı Yahudilere hazırlıyordu derken bunu mu kast ediyordun?"

"Evet, buydu. Hıristiyanlık sayesinde Yahudiler Roma dünyasında daha rahat etmeye başladılar. Çünkü nihayetinde onlar da artık Yahudilerin tanrısına tapıyordu."

"Ne bakımdan rahat ettiler? Mesela Roma İmparatorluğu'nun bir Yahudi tarafından yönetildiği oldu mu hiç?"

Güldüler.

"*O* kadar da rahat değillerdi." dedi biri.

"Fakat daha sonra Roma İmparatorluğu yıkıldı." dedi Natalie. Sanki hikâyesindeki kilit nokta buymuş gibi muzaffer bir edayla söylemişti. "476 yılında."

"Sonra ne oldu?" diye yönlendirmeye çalıştım.

"Karanlık Çağ" diye homurdandı biri.

"Karanlık Çağ'dan nefret ediyorum!" dedi Sylvia.

"Ben Orta Çağ'dan nefret ediyorum!" dedi Nanette.

Sonunda rahatlamaya başlıyorlardı, sevindim.

Ava, "Karanlık Çağ ve Orta Çağ, Yahudilerin Avrupa Kültürü'nde daha da güç kazandığı zamanlardı. En azından ben böyle nitelerdim," dedi.

"Bu dönemde neler oluyordu?"

Birçok el kalkmıştı. Uzun, tel tel siyah saçlı ve kilolu bir kıza söz verdim. Adı Gilda'ymış. "Bu dönemde olanlar çoğunlukla Yahudilerin Avrupa'daki varlığına tepkiydi."

"Peki ama neler *yaşanıyordu?*"

Kızlar aralarında bakıştılar ve ortak bir kararla *hiç* yanıtını verdiler.

Gilda gayet düz bir tonda "O dönem her alanda durgunluk söz konusuydu." dedi.

"Tamam, o dönem hiçbir şey olmuyordu ve bu Yahudilerin Avrupa'daki varlığına tepkiydi. Bunu diyorsun değil mi?"

Kısa bir sessizliğin ardından Bayan Crenevant hatırlatma maksadıyla "Kış tatilinden hemen önce işlemiştik ya bunu." dedi.

Nanette el kaldırdı, söz verdim.

"Yahudiler bankacılığı yönetiyorlardı. Ya da bankacılığa daha var mıydı? Bir fark yok sanırım. Yani, bankacılar gibi

davranıyorlardı. Paranın kontrolü onlardaydı. Yani mesela, iki kral birbiriyle savaşmak istediğinde ikisi de Yahudilerden borç almak zorundaydı."

"Yahudilerden borç almak *istiyorlardı.*" diye düzeltti Sylvia. "Kendi paralarını kullanıp riske atmak istemiyorlardı."

"Peki bunun hiçbir şey olmamasıyla ne alakası var?" diye sordum.

Sylvia omuzlarını silkti. "Galiba Yahudiler hiçbir şey olmasını *istemiyorlardı.* Yani, parayı onlar kontrol ediyordu ve onlarla ilgili her şey yolundaydı. Neden bunun değişmesini istesinler ki?"

"Evet, ama en nihayetinde işler değişti."

"Evet," dedi Ava. "Rönesans sırasında."

"Peki neden Rönesans'ta değişti?"

Kızların elleri havada süzülmeye başladı. Bu bölüme hâkim oldukları belliydi. Hiç konuşmamış bir kıza verdim sözü. Diş telleri çıkınca pek güzel olacak kabarık saçlı bir kızdı. "İnsanlar Yahudilerden önce var olan fikirleri yeniden keşfetmeye başladı. Yahudiler Avrupa'ya gelmeden evvel, klasik zamanlarda hâkim olan fikirlere kadar indiler. Rönesans, Avrupalıların Aryan kökleriyle yeniden bağlantı kurmalarıyla başladı."

"Edebiyat, sanat, ilim ve bilim gelişti." diye adeta cıvıldadı Ava.

"Galileo." dedi biri.

"Reform Hareketi."

"Matbaa."

Somut bir kaynak bulmuşlardı ve keşfetmelerine müsaade ettim.

"Michelangelo."

"Kraliçe Elizabeth."

"Shakespeare!"

Nihayet Nanette baklayı çıkardı. "Küresel bazda keşif ve ticari gelişmelerin yaşandığı bir dönemdi."

Profesör edasıyla başımı sallayarak onayladım. Daha sonra Yahudilerin bu durumdan muhtemelen hiç memnun olmadığını belirterek konuşmanın gidişatını değiştirdim.

Bayan Crenevant "Hiç öyle olmadı." diye adeta çemkirdi. Öğrencilerinin bu yönlendirmeden etkilenmesine göz yummak istemiyordu. *The Merchant of Venice (Venedik Taciri)'i* hatırlasanıza çocuklar. Keşfetmenin ve yeni ticaret yolları inşa etmenin hazzı Antonio gibi yüce gönüllü insanlara oldukça çekici gelmişti. Ama özgür ruhlu Aryan kâşifler yalnızca kendi çıkarlarının derdinde olan Yahudi finansörlerden çok çekiyordu. Yahudiler yalnızca pastalarının payını istiyordu ve genelde alıyorlardı da. Dönen oyunların altında yatanlar belli ki bunlardı. Ama bu," dedi ve kehanet edermiş gibi devam etti, "yalnızca yarısıydı."

Umutla sınıfta göz gezdirdi ama herkes ona boş boş bakıyordu. Sonunda pes edip öğrencilerinin sonunu getireceğinden emin olduğu bir cümle kurdu. "Afrika, Yeni Dünya ve Pasifik Kenarı'nı keşfetme sürecinde aynı zamanda..."

"Melez ırklarla karşılaştılar!" diye muzaffer bir edayla hep bir ağızdan tamamladı kızlar.

Mallory sandalyesinden inip sarsak sarsak kapıya doğru yürümeye başladı.

Onun peşi sıra giderken omzumun üzerinden "Kısa bir ara veriyoruz." demeyi de ihmal etmedim.

Bir köşeye sinmişti. Sırtını duvara yaslamış kollarını çapraz bağlamıştı. Kendini korumaya çalışır gibiydi.

"Eve gitmek istiyorum" diye sızlandı.

"Biraz sonra, daha değil." dedim.

"Bunların hepsini *biliyorum*. Hepsini *tahmin etmiştim*."

"Yalan. Tahmin edemezdin."

"Yani... illa ki böyle *bir şey* olacaktı."

Kafamı salladım. "Daha *hiçbir şey* bilmiyorsun."

"Hepsini biliyorum."

"Hiç de *bilmiyorsun*. Bilemezdin. Devamı aklının alabileceği cinsten değil."

Gönülsüzce kafasını salladı. "Gerek yok."

"Gerek *var*. Bilmek zorundasın."

"Lütfen!" diye fısıldadı.

"Hayır. Bunu yapman gerek. *Yapmamız* gerek."

Omuzları yenilgiyle aşağı düştü. Onu geri götürmek için kolundan tuttum. Kapıya gelince durup "En azından arkada oturmama müsaade et." dedi.

"Ne?"

"Bayan Adı-Her-Neyse'ye söyle de arka sıralardan birini benim için boşaltsın. Şekil A gibi en önde olmayayım en azından. Arkadan da duyarın nasıl olsa."

33

Kızlar Mallory'nin istediği şekilde oturup yerleştikten sonra "Evet, ara vermeden evvel melez ırklara gelmiştik. Tam olarak neydi onlar?" dedim.

Kolaydı bu. Tel tel saçlı Gilda elini ilk kaldıran oldu. "Bunlar epeyce evrimleşmemiş ırklardı. Pek-insan-olmayan türden *tonla* bulmak mümkündü. Siyah, sarı, kahverengi, kırmızı ve her türlü karışım..."

"Peki onların bu tarihsel süreç içerisindeki önemi nedir?"

Bu o kadar da kolay değildi. Birkaç dakika aralarında fısıldaştılar. Sonunda vardıkları kanıyı doğrulaması için Bayan Crenevant'a yöneldiler. Ava anlattı.

"Aryan dünyasını Yahudilere açan Hıristiyanlıktı. Daha bile az evrimleşen ırklara da açtı."

"Hristiyanlık nasıl yaptı bunu?"

Ava omuzlarını silkti. "Onlara misyonerler göndererek. Onları Hıristiyan yaparak. Onlar gibi Hıristiyan olduklarından Aryanlar da onları kendileriyle bir tutmak durumunda kaldı. Hıristiyanlığa göre Tanrı herkesi eşit şekilde severdi."

"Tamam ama burada kafam karıştı. Bana anlattıklarınıza göre, Yahudiler İsa'dan beri Aryanlara karşı ilan edilmemiş bir savaş sürdürüyordu. Hıristiyanlık sayesinde onlar Aryan dünyasına girdiler ve böylece yönlendirme ve kontrol gücü onlara geçti. Fakat bunlar, savaşı kazanmalarına yetmedi. Şimdi anlattıklarınıza bakınca, Yahudilerin Aryanları yenmek için yeni bir strateji geliştirdiğini anlıyorum. Bu yeni strateji her nasılsa bu aşağı ırklarla alakalıydı."

Bayan Crenevant benim Sokratik yöntemimden dolayı iyice sabırsızlandı. İma ettiğim soruya kendi yanıt verdi. "Hıristiyanların misyonerlik çabaları on yedi, on sekiz ve on dokuzuncu yüzyılda doruk noktasına ulaştı. Bu sırada Yahudiler amaçlarını gerçekleştirmek için başka bir yol daha olduğunun farkına vardılar. Doğal üstünlüğümüzü yenemiyorlardı ama ırkımızı melezleştirerek zayıflatabilirlerdi. Aryan ırkı, Yahudiler ve melez ırklarla karıştırarak kendi seviyelerine çekebilirlerdi."

"Bunu nasıl başaracaklardı?"

"Önce melez ırkların da bizim kadar iyi olduğu fikri yayılacaktı. Onları da Hıristiyan yapmanın amacı buydu. Eğer Tanrı gözünde kıymetlilerse, neden bizim gözümüzde de kıymetli olmasınlardı ki?"

"Ve sonra? Sonraki adım neydi?"

"Çok basit. Büyük Savaş." diye yanıtladı Bayan Crenevant. "Herkes bu savaşın hiçbir mantıklı siyasal sebebi olmadığını görebilirdi. Asıl *anlayamadıkları,* en azından başta anlayamadıkları, savaşın Yahudilerin amaçlarına hizmet ettiği idi; Aryan ırkları birbirine düşürmek, onları ahlaki ve

ekonomik olarak yıpratırken, Yahudileri zenginleştirmek. Mücahitlere mühimmat ve cephane desteği sağlayan Yahudilerdi."

"Devam edin. Daha sonra ne oldu?"

"Sonunda Aryan ırkların koalisyonu üstün geldi. Fakat bu, savaşın bir iki yıl duraklamasına sebep oldu. Bu sırada kaybedenler, Almanlar, yeniden güçlerini topladılar. Sonra yeniden başladılar. Fakat bu sefer, Almanlar asıl düşmanlarının Yahudiler olduğunun farkındaydılar. Ta en başından beri bu savaşın azmettiricileri ve kaymağını yiyenler Yahudilerdi."

"Savaşa ara verildi. Peki mücahitler hala neyle savaştıklarını anlamadı mı?" dedim.

Bayan Crenevant sorum üzerine bir süre düşündü. "İki taraf artık neden savaştıklarına dair farklı bakış açıları edinmişti. Almanlar asıl düşmanlarının Yahudiler olduğunu fark etmişlerdi ve onların husumetinin asıl hedefi Yahudilerdi. Fakat Almanlara karşı birleşen Aryan ırkları henüz bunun farkında değillerdi. Sonuçta, Almanlar iki savaşın birden içerisindeydi. Biri Aryan kardeşlerine karşı (kendilerine Müttefikler adını vermişlerdi) ve diğeri de Yahudilere karşıydı."

"Ne oldu?"

"Nihayetinde Almanlar Bavaria'daki küçük bir kasabada Yahudilere karşı kati bir zafer kazandı. Olayların akışını kendi lehlerine çevirdiler. Yahudiler savaşta saf dışı bırakıldıklarında Almanları durdurmak imkânsızdı. Böyle böyle Müttefikler de neler olduğunun farkına varmaya başladı."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Almanların Yahudilere açtığı savaş bir sırdı. Yıllarca onların kaynaklarını emdiler. Ama ne zamanki *o* savaş sona erdi, Müttefikler Almanların yine, hatta hızla güçlendiklerini anlayabildiler."

"Yani sonunda Müttefikler Almanların iki savaşta bir-

den mücadele ettiklerini anladılar. Hem de biri hiç tahmin etmedikleri bir savaştı."

"Doğru. Bu noktada Müttefikler ve Almanlar barış ilan etti. Birlikte Yahudi salgınını küresel ölçüde temizlemeye odaklandılar."

"Yeni bir çağ başladı."

"Kesinlikle."

"Hıristiyan çağının aslında Yahudi çağı olduğuna dair genel bir algı vardı."

"Doğru. Hıristiyan takvimi bir kenara atıldı ve dünya çapında sıfırdan, yeni bir yıl başladı."

"Peki yıl sıfır hangi olayla başladı?"

Elbette kolaydı bu. Bayan Crenevant başkasının yanıtlamasına müsaade etti. "Yahudilerin Dachau'da yenilmesi. Hani Bavaria'daki şu küçük kasaba."

"O noktadan sonra yılları A.D. [After Dachau], yani Dachau'dan Sonra olarak saymaya başladık. Peki kaç..."

"*Ben* asıl şu A.D.-A.D. işini hiç anlamıyorum ya" diye homurdandı Gilda.

Bayan Crenevant kızı araya girdiği için azarlamak üzereydi ama açıklama fırsatı versin diye onu durdurdum.

"A.D.'den önceki yıllar *da* A.D. oluyor."

Bayan Crenevant'a baktım ama gayet sakin bir şekilde döndü bana. Dersi yönetmek istiyorsam tek başıma da yapabileceğimi söyledi.

Aklımdakileri toparlarken bir yandan da boğazımı temizleyip iki kez gözlerimi kırptım. "Hıristiyan dönemindeki A.D. *Anno Domini*'nin kısaltması oluyor. Latincede 'Tanrı katındaki yıl' anlamına gelir. Eğer Büyük Savaş'ın başlangıcını A.D. 1914 olarak verirseniz bu, 'Tanrı katında 1914 yılı' olarak çevrilir. Ama eğer tarihi 1913 A.D. olarak verecek olursanız bu, '1914 Tanrı katında' olarak çevrilir ve hiçbir anlamı olmaz. Söyleme sırası hangi tarih olduğunun ayırt

edilmesini sağlar. A.D. 576 Hıristiyan çağma aittir ama 576 A.D. bizim çağımıza ait. Tamam mı?"

Gilda anlamış gibiydi fakat yüzünü öyle bir ekşitmişti ki ifadesinden dünya işlerini bundan daha iyi halledemeyen mankafalardan nasıl da tiksindiğini anlamak mümkündü.

"Dachau'dan Sonra kaç yıl geçtiğini soracaktım."

Kahkahalarla karşılık verdiler. Sonuçta çocuk oyuncağıydı.

"İki bin iki!" diye gürlediler. "O zaman" ile "şimdi" arasındaki bağı kutlar gibiydiler.

Bir sesle kutlamalar kesildi.

"Dachau bir muharebe değildi." dedi Mallory. Dişlerini sıkıyordu. "Orası toplama kampıydı."

Kızlar ona bakmak için geriye döndüler. Söyledikleri yüzünden değil, yalnızca bir şey söylediği için kaskatı kesilmişlerdi.

"Toplama kampı ne?" diye sordu içlerinden biri.

"İnsanları topladıkları bir nokta. Bu durumda imha edilecek Yahudilerin toplandığı yer."

Kafaları karışan kızlar öğretmenlerine döndü. O da aynı şekilde şaşkın görünüyordu. "Elbette binlerce Yahudi Dachau'da öldü." dedi.

"Ama bir muharebe değildi" diye ısrar etti Mallory.

"Peki neydi?" diye sordu öğretmen.

"O... kasıtlı imha için bir kampanyaydı."

Bayan Crenevant kaşlarını çattı. "Sanırım bu ayrımı atladım. Her savaş elbette kasıtlı imha kampanyasıdır. Birbirlerine ateş eden ve bombalar fırlatan askerler tabii ki bunu eğlence olsun diye yapmıyorlar."

"Asıl mesele de bu. Dachau'daki Yahudiler asker değildi. Silahsız sivillerdi. Kadınlar ve çocuklar da dâhildi."

Bayan Crenevant'ın çatık kaşlarının yerini saf bir şaşkınlık aldı. "Böyle saçma bir fikre nereden kapıldınız acaba?"

"Hiç bilmiyorsunuz aslında değil mi?" dedi Mallory şaşkın şaşkın. "Savaş olduğuna inanıyorsunuz."

Bayan Crenevant kaba bir gülümsemeyle yanıt verdi. "Thermopylae ya da Hastings ya da Verdun bildiğim kadarıyla savaştı."

Mallory oturduğu yerde büzüldü.

"Yine de," diye başladım söze. "O zamandan günümüze dek olanlar bu kadarla kalmadı." Sınıfa bakındım ve arkalardan birini seçtim. Kıvırcık sarı saçları, geniş ve komik bir ağzı vardı. Adının Betty olduğunu söyledi.

"Evet Betty, seni dinlemedik hiç. Buradan sonrasını sen anlatır mısın?"

Böyle açık açık işaret edilince heyecanlandı. Biraz yardım edeyim dedim. "Aryan milletleri otuz yıldır birbirlerinin boğazındayken bir anda yepyeni ve ortak bir dünya görüşü edindiler."

"Evet. Düşman, birbirleri değil, Yahudilerdi. Bunu biliyorlardı artık."

"Doğru. Fakat durum sadece bundan ibaret değildi. Me-

lez ırk dediğiniz evrimleşmemiş insanlar Büyük Savaş bitince öyle sessiz sakin ortadan kaybolmadılar değil mi? Peki misyonerlik faaliyetlerinin devam ettiği bu asırlar boyunca, onlar ne yaşıyordu?"

Belli ki kimse ne demeye çalıştığımı anlamıyordu.

"Mesela, Çin" dedim.

"Haaa" dediler. Sonunda anlamaya başlamışlardı.

Ava çekine çekine el kaldırdı. Cesaretlendirircesine onayladım.

"Misyonerler melez ırklara Tanrı'dan daha çok şey sunuyordu. Onlara Aryan milletlerden, gelişmiş sağlık hizmetleri, tıbbi ilerlemeleri ve gelişmiş tarımsal teknikleri götürdüler."

"Bu hediyelerin sonunda ne oldu peki?"

"Nüfusları arttı."

"Nüfusları *patladı.*" diye düzeltti biri.

Betty, "Bu da Yahudilerin dünya hâkimiyetine destek sağladı." dedi.

"Nasıl sağladı?" dedim.

"Amaç melez ırkların Aryanları *bastırmasıydı*."

"Bunun Yahudilere ne faydası olacaktı? Melezler Aryanları bastırdıklarında, Yahudileri de bastırmış olmayacaklar mıydı?"

Kızlar şüpheyle aralarında bakıştılar. Bayan Crenevant araya girdi. "Bu soruya anca daha ileri seviyedeki öğrenciler yanıt verebilir. Yahudiler oldukça kapalı bir cemaatti. Kendi vahşi, kabile tarzı münhasırlıklarına sıkı sıkıya bağlıydılar."

"Melez ırkların baskın olması Yahudiler için herhangi bir sorun teşkil etmiyordu yani."

"Evet. Böylesine mutaassıp bir cemaat olmadıkları için Aryan ırkları, illa ki bir gün melez ırka karışıp gidecekti. Ama Yahudiler kendilerini ayrı tutmaya devam edeceklerdi. Aryanlar da yok olduğunda ortada kalan tek saf ırk Yahu-

diler olacaktı. Böylece Yahudi ırkı, hükmen, dünyadaki en yüce ırk olacaktı."

Mallory inleyerek kafasını kollarına gömdü. Kızlar fark etmemiş gibi yaptılar ama gözleri dehşetle fal taşı gibi açıldı.

"Çok haince bir entrika." dedim güven vererek. "Peki sonra ne oldu? O zamanlardan günümüze gelene kadar hala anlatacak çok şey var."

Etta "II. A.D.'de Aryan Milletler Konseyi oluşturuldu" dedi.

Nihayet aşina oldukları somut noktaya erişildiği için sınıfta rahatlama oldu.

Bayan Crenevant araya girdi. "Aryan Milletler Konseyi resmi olarak II. A.D.'de *tanındı* demek muhtemelen daha doğru olacak. Dachau'dan hemen sonraki yıllarda, durumun hakikatini kabul edip kucaklamaya tüm milletler hazır değildi."

"Eski Hıristiyan zamanına göre Aryan Konseyi resmi olarak ne zaman tanındı?"

Yanıt verebilmek için ders kitabına bakmaları gerekti. Biraz aradıktan sonra Ava "1954 olsa gerek." dedi.

"Biraz Konsey'i anlatın. Amacı neydi?"

Sınavlarında karşılarına çıkacak tipten bir soruydu bu. Yanıtlayabilmek için ders kitabının sayfaları arasında kayboldular. Sadece ufak bir özet istediğimi söyleyerek araya girdim. Ana hatlarını anlatmaları yeterliydi. Bir iki tanesi iç geçirdi, iki üç tanesi ise ayaklarını sürüdü. Kimse gönüllü olmuyordu.

"Konsey tüzüğünün yazarı Dachau Ruhu'ndan bahsediyor. Ne demek bu?"

Etta omuzlarını silkti. "Aryan milletlerinin buz gibi soğuk olması gerektiğinden bahsediyor. 'Buz gibi' şeklinde belirtiyor."

"Peki bu ne demek?"

Suratları asıktı. Öylece bakıyorlardı. Dikkatlerini kaybetmek üzere olduğumu fark ettim. "Bayan Crenevant, belki yardım edebilirsiniz." dedim.

Kontrolü ele aldığı için rahatlamış görünüyordu. "Evrimleşmemiş ırklara olan üstünlüğümüzü kanıksamış durumdaydık. Tıpkı evcil hayvanlarımızın, çiftlik hayvanlarından üstün olması gibi. Ve bu neredeyse yıkımımızı getiriyordu. Tüzüğün yazarı, Aryanların doğal asilliklerini bastırıp insan ırkının geleceğini güvence altına almak için yapılması gerekeni yapmalarının zamanının geldiğinden bahsediyordu."

"Neydi o? Yapılması gereken neydi?"

"Dachau Ruhu dünyanın her yerine taşınmalıydı."

"Tam olarak ne demek bu?"

"İnsanlık melez ırklardan tek seferde ve tamamen arınmalıydı."

"Neden?"

"Neden mi? Bu sefer yakamızı zar zor kurtarmıştık ama onlar, öyle bir hızda çoğalıyorlardı ki, aynı felaketle yakın zamanda yine karşı karşıya kalabilirdik."

"İnsanlığın melez ırklardan tek seferde ve tamamen arınması ne kadar zamanda gerçekleşti?"

"Uzun zamanda."

"Bu konuda neler hissediyorsunuz?"

"Yani... ben mi? Kişisel olarak mı soruyorsunuz?"

"Evet, bir mahzuru yoksa."

Omzunu silkerek, "Kimse böyle bir şey konusunda harika hissedemez. Yapılması elzemdi. Hem emsalleri de vardı" dedi.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"İnsan ırkının evrimleşmesi diğer varlıkların evrimleşmesiyle aynı düzende ilerlemez. Sürüngenler amfibyumlardan evrimleştiklerinde onları tahrip etmedi. Keza, memeliler sürüngenlerden evrimleştiklerinde, sürüngenleri tahrip etmedi.

Fakat aynı şey insanlar için söz konusu değil. İnsanlar arasında, evrimleşen her bir tür, geldiği türü tahrip etti. Daha eski türlerin neden şimdiye dek hayatta kalamadıklarının sebebi bu. Hatta biyologlara göre, insanların daha alt formlardan evrimleşme hızının bu denli yüksek olması, bu yüzdendir."

"Yani biz Aryanlar yalnızca insanların en baştan beri yaptığını devam ettirdik."

"Kesinlikle. Hatta onca zaman bunu yapmaktan *kaçınarak* süreci kendimiz için zorlaştırdık ve acılı hale getirdik."

"Teşekkür ederim. Ama bir önceki soruma dönmek istiyorum. Bu, ne kadar zamanda gerçekleşti?"

"En az sekiz yüz yılda. Gerçekleştirildiğini, sistematik bir şekilde gerçekleştirildiğini, bildiğimiz sürece acele etmemize gerek yoktu. Dünyanın bazı yerlerinde bu süreç o kadar yavaş ilerledi ki, direnç bile gösterilmedi. Sekiz yüz yıldan fazla bile sürmüş olabilir. Aryan olmayan son insan ne zaman yok oldu, kimse bilmiyor."

"Yine de her halükarda, dünyanın herhangi bir yerinde kitapçılara ve kütüphanelere gitseniz, insan resmi olan her kitaba baksanız, beyaz olmayan tek bir kişiye bile rastlamazsınız. Nedeni de bu olsa gerek. Ne film yıldızları, ne modeller, ne müzisyenler, ne işçiler, ne çiftçiler, ne sporcular, ne öğrenciler ne de daha pek çok kişi arasında rastlarsınız. Bin yıldan fazladır öyle biri olmamış. Bin yıldan fazladır insan olmak demek yalnızca ve yalnızca Aryan olmak demek."

"Doğru."

Bir elimi uzattım ve Mallory'ye, "İşimiz bitti." dedim.

Mallory sınıfın önüne doğru ilerlerken ben de Bayan Crenevant'a ve kızlara yardımlarından ötürü teşekkür ettim. Sonra aralarında Napoleon Bonaparte'ın tarih tanımlamasını bilenin olup olmadığını sordum. Hiçbiri bilmiyordu.

"Napoleon, 'Tarih üzerinde uzlaşılan bir masaldır' demiş."

Sanki Yunanca konuşmuşum gibi boş boş bakıyorlardı.

Mallory sınıfa, "Benim bir sorum var. Aryan Konseyi tüzüğünün yazarından sanki tek bir kişiymiş gibi bahsettiniz hep." dedi.

Kızlar onayladı.

"Tarihinizi nasıl oluşturduğunuza dair bir şeyler öğrenmiş miyim bakalım. Tahminime göre tüzüğün yazarı Yahudiler konusunda işleri değiştiren kişiydi değil mi? Muhtemelen Dachau Kahramanı olarak biliniyor."

Kızlar Mallory'nin ne kadar mesafe kat ettiğini görünce hem şaşırdılar hem de sevindiler.

"Adı belli mi?" diye sorunca kızlar kıkırdaya kıkırdaya onayladılar.

"Bakalım tahmin edebiliyor muyum?" dedi Mallory. Daha *Adolf Hitler* bile demeden kızlar birden alkışlamaya, onun iyileşmesini kutlamaya başladılar. Bu Mallory'nin "hafıza kaybının" gayet muzafferane bir şekilde yenildiğinin göstergesiydi.

Kapıya yöneldiğimizde Bayan Cerenevant kıvrak bir hamleyle önümüze geçti. "Dr. Reese acaba kendisine sizi selamlama lütfünü bahşeder misiniz diye sormuştu."

"Dr. Reese'e özrümü ve içten şükranlarımı iletin lütfen. Fakat Bayan Hastings için hayal edemeyeceğiniz kadar sarsıcı bir deneyim oldu."

Kabalık etmiştim ama biz Aryanlar ne zaman buz gibi olmamız gerektiğini iyi biliriz.

20

Mallory'nin sağı solu hiç belli olmazdı. Yankı yapan koridorlarda ilerlerken neredeyse olağanüstü bir sükûnete bürünmüştü. Arabayı park ettiğimiz yere dek sürdü bu durum. Geri dönüş yoluna koyulduğumuzda da ağzından tek kelime çıkmamıştı. Başka hiçbir şey düşünemez olmuştum. Tüm bunları yaşamak zorunda olduğu için üzgün olduğumu söyledim.

"Üzgün olmana gerek yok. Hiç kıymık battı mı eline?" diye sordu.

"Oldu tabii. Tamam korunaklı bir hayat sürdüm ama *o kadar* da korunaklı değil."

"Birinin onu kazımasını hiç istemezsin ama bir kez çıktı mı da rahatlarsın. O küçük odun parçasını alıp ne olduğuna

bakarsın ve sonra atarsın. Bir kıymığını olduğunu biliyordum. Hastanede Mallory Hastings olarak gözümü açtığım ilk andan beri biliyordum. Ama çok büyük olduğunu sandım. O kadar büyük sandım ki çıkarsa beni parçalardı." Bir süre camdan dışarıya baktı; manzarayı izledi. "Şimdi çıktı gitti ya, bir boşluk hissediyorum. Ama parçalanmadım. Kim olduğumu, nerede olduğumu ve buraya nasıl geldiğimi bilmek rahatlatıyor." Bir süre sustu. Sonra ekledi, "Yine de bir boşluk hissi var."

Onu rahat bıraktım ve sürmeye devam ettim. Anayolun Oneonta'ya girişinde kenara çekmemi istedi.

"Belki çok saçma bir soru." dedi durunca. "Yine de öğrenmem lazım. Sen... misin?"

"... mi? O ne?"

Güldü. "... değil. *Bu*..." diyerek beni tanımlamak için yaptığı işareti tekrarladı. Parmaklarını gözlerinin önünde çarpıştırdı ve fırlattı. "... işaret dilinde bir tür kelime oyunu."

"Anlamıyorum."

"...*Nazi* demek. N-A-Z-İ."

"Hala anlamıyorum. Nazi ne?"

Hem inanamıyor hem de eğleniyor gibi bir hali vardı. Gözleri fal taşı gibi açıldı. "Nazi diye 'Dachau kahramanlarının' tamamına denir. Hitler Nazilerin lideriydi. Bir azizdi onlar için, *kusursuzluk örneğiydi*, parlayan zırhlı bir şövalye."

"Anladım. Ama hala Nazi ne demek bilmiyorum."

"*Nasyonel Sosyalist'in* kısaltılmışı. Eski Almancadan geliyor sanırım."

"Tamam. Bazı şeyler ifade etmeye başladı şimdi. Nasyonal Sosyalizm bir dönem tüm Avrupa'da yaygındı ama Birleşik Devletler'de hiç etkili olmadı."

"Ama yine de Yahudileri öldürmeyi başardınız."

"*Nazi* kelimesinin asıl anlamı bu mu? Yahudi katili mi demek?"

"Evet, sanırım öyle."

"Bu yüzden mi bana katil diyorsun?"

Başıyla onayladı.

Önce ne kadara mal olur diye düşündüm biraz. Sonra, "Antik dünya hakkında en eşsiz ve yeri doldurulamayacak el yazmalarının olduğu en büyük kütüphane Alexandria'daydı. Dördüncü yüzyılın sonuna doğru Roma imparatoru Theodosius, tüm o korkunç pagan eserleri yok etmek için yaktırdı. Başka hiçbir yerde bu eserlerden olmadığı için de büyük bir kısmı sonsuza dek yok oldu. Gloria MacArthur olarak yaşarken bu barbarlık yüzünden hiç suçlu hissettin mi?"

Kafasını salladı. "Mesele suçlu hissetmek değil. O küçük kızlar ve öğretmenleri konusunda da mesele kesinlikle bu değil. Onlara göre milyonlarca insanı öldürmek bir köpeğin pirelerinden arındırılması gibi bir şey. Çok tatsız ama yine de elzem."

Buna söylenecek hiçbir şey yoktu. Kısa süren bir sessizliğin ardından arabayı yeniden çalıştırdım.

"Yapma," dedi. Ben de arabayı durdurdum. Kendi tarafındaki camdan dışarıyı izlemeye devam etti. Sonunda, "Size, insanlara ne oldu?" dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Yirminci yüzyılda yaşarken (*benim* için yirminci yüzyılda) insanlar geleceklerinde muhteşem bir çağ hayal ediyordu. Her işi robotlar yapacaktı. Herkesin kendi helikopteri olacaktı. Herkes aygıtlarla dolu kendi cennetinin hükümdarı olacaktı. Ama aslında hiçbir şey değişmemiş. İki bin yıl önce nasılsa aynen öyle. Ne oldu?"

"Keşke bunu Akademi'de sorsaydın. 'Resmi' yanıtı orada öğrenirdin."

"Neymiş o?"

"On dokuzuncu ve yirminci yüzyıla hâkim olan o çılgın 'ilerleme' arzusu, yalnızca Yahudi açgözlülüğünün bir ürü-

nüydü. Yahudiler insanların her bahar yeni ürünler alıp, kışın 'daha iyileri' için o yeni ürünleri atmalarını isterdi. Hiçbir şey yetmemeliydi. Her şey bozulacak şekilde tasarlanırdı. Böylece 'daha iyisi' ile değiştirilirdi. Okulda öğretilen buydu. Mallory Hastings'in okulda öğrendiği buydu. Bilinci ni kaybettiğinde unuttuğun da bu."

Sabırsızca başını iki yana salladı. "İki yönde de anlatıyorsunuz. Önce Yahudilerin Orta Çağ'da ilerlemeyi *engelleme* amacı taşıdıklarını söylediniz ama şimdi on dokuzuncu ve yirminci yüzyılda ilerlemeyi *hızlandırmayı* amaçladıklarını söylüyorsun. Hangisi?"

"İkisi de. Nanette ve Ava nasıl açıklardı duymak ister misin?"

"Kendi kendime bulurum sanırım. Ama bu hala Aryan cennetinizdeki kati durağanlığı açıklamıyor."

"Açıklamıyor mu? Bir düşün. Sırf yenilik olsun diye yenilik yapılmıyor. Bu *Yahudilere özgü* bir şey. İyi şeyler, *sürekliliği olan* şeyler yapmayı benimsedik. Bunları da geçen yıl nasıl yaptıysak bu yıl da o kadar iyi yapmaya çalışıyoruz. Benim dedemin zamanında ve *onun* dedesinin zamanında olduğu kadar iyi. Bu arabanın çalışması için gereken temel sistem iki yüz yıldır aynı. Çünkü geliştirilmesine *gerek* yok. Bununla *gurur* duyuyoruz anlayacağın. Bu bir *Aryan* arabası; galeriden çıkarır çıkarmaz bozulan Yahudi arabası değil. Bu nesillerdir anlatılan açıklama. Aryan Konsey Tüzüğü'nün imzalanmasından beri böyle."

"Anladım."

"Böyle açıklayınca mantıklı geliyor mu?"

"Yahudiler ve Aryanlar hakkındaki öncülleri kabul edersek, evet sanırım mantıklı."

"Sence Bayan Crenevant'ın sınıfındaki kızlar bunu sorguluyor mu?"

"Hayır, sanmıyorum."

"Kesinlikle hayır. Hem neden sorgulasınlar ki? Bu iyi, sağlam ve sıkıcı Aryan arabasıyla ilgili hiçbir sorun yok zaten."

"Tamam. Ama bu herkes için geçerli mi? Sorgulayan *kimse* yok mu?"

Yanıtlamadan evvel biraz düşünmem gerekti. "Bence herkes sorguluyor ama zihinlerinin yüzde birinde. Geri kalan yüzde doksan dokuz, senin deyiminle, muhteşem bir Aryan cennetinde olduğumuzdan emin. Ama yine de orada bir yerde yüzde birlik bir kısım *sorunumuzun* ne olduğunu sorgulayıp duruyor."

"Hiç *yanıtlamayı* denediniz mi?"

"Hayır, belki duyacağımız şeylere dayanamayız diye. Sorunun ne olduğunu bilmekten korkuyoruz."

"Sizin yerinizde olsam ben de korkardım." dedi Mallory ve kapısını açtı.

"Ne yapıyorsun?"

"Oneonta'ya geri dönüyorum." dedi çıkarken. "Otostop çekeceğim."

"Saçmalama."

Kapıyı kapatıyordu ki biraz duraksadı. Belli ki bir şeyler daha söylemek istiyordu. "Benim saçmalamamdan bahsetmişken, *annem* konusundaki endişelerini hatırlıyor musun?"

"O ne demek?"

"O izin vermeden beni New York'a götürmek istememiştin."

"Evet. Hatırlıyorum."

"Ben hastaneden çıktıktan sonra beni kaç kere aradı biliyor musun? Hiç. Onun yegâne endişesi ben hastanedeyken onun kötü etkilenmesi ihtimaliymiş. Tek endişesi onu daha fazla utandırmadan, beni bir an evvel oradan çıkartmakmış. O zaman da bunun farkındaydım ama sen bilmiyordun."

"Tamam. Yani?"

"Demem o ki, bana saçmalama falan deme. Bu konulardan anlamıyorsun."

"Tamam lafımı geri alıyorum. Özür dilerim. Ama Oneonta'ya otostop çekerek gitmen için ortada hiçbir sebep yok. Ben memnuniyetle seni götürürüm."

"Senin memnuniyetinin bir önemi yok. Yapacağım, çünkü öyle istiyorum. Anladın mı?"

"Anladım." dedim ve kapıyı çarptı. Ben de yoluma devam ettim. Bir arabaya binene kadar beklesem mi diye düşündüm. Sonra bir arabaya binince onu Oneonta'nın kuzeyine kadar takip etmeyi düşündüm. Eve sağ salim gidip gitmediğinden emin olurdum. Ama sonra bunun onu sinirlendirmekten başka bir işe yaramayacağına kanaat getirip Manhattan'a doğru yol aldım.

21

Ailemle güzel bir akşam geçirmiştim. Ertesi gün uyandığımda hepten işsiz güçsüz ve amaçsız olduğumu fark ettim. Bu, hiç alışık olduğum bir durum değildi ama şikâyetçi de sayılmazdım. Uzun zamandır ilk kez başka bir şey yapmayı ya da başkasının bir şeyler yapmasını beklemiyordum. O başıboş zengin tipler gibi davranmam gerekti; gereksizce alışveriş yapmak için şık dükkânlara gitmek, öğle yemeği ya da kokteyllere gitmek için aynı tip başıboş zengin arkadaşlarla buluşmak, akşamları ise gösterilere ya da konserlere gitmek... O gün, Çarşamba günü, tüm bunları bir görev addedip yerine getirdim.

Ertesi sabah, ne yapacağımı hiç bilmiyordum. Yürüyüşe çıkayım dedim ve kendimi bir kitapçıda buldum. Bir

saat kadar ilgisiz ilgisiz oyalandım. Kitaplara, hikâye derlemelerine göz gezdirdim. Sürükleyici bir şeyler okumak istiyordum. Kendimi çok eğreti hissediyordum, pek kitap yüzü görmediğimden biraz da suçluluk vardı. Görevlilerden biri gelir, yardım etmeye çalışır ya da bir şeyler önerir diye korktum. Bu durumda ne kadar cahil cühela olduğum ortaya çıkardı. Nihayet üç roman seçip ödedim, sonra da oradan sanki kolunun altına içki şişesi saklaya saklaya sıvışan bir alkolik gibi kaçtım.

Araştırma yapmıyordum. Hatta aklıma gelecek en son şey araştırma yapmaktı. Tek gayem birkaç saat eğlenmekti ve aldığım kitaplar tam da bu iş için biçilmiş kaftandı. Birini seçtim, yarım saat kadar okuyup kenara koydum. İkincisini aldım elime, onu da yarım saat kadar okuyup kenara koydum. Sonra diğerine geçtim ama dalgınlaşınca öğle yemeği için yemek odasına gittim. Kokteyl içe içe düşündüm durdum. On beş dakika kadar üçüncü kitabı da okuduktan sonra, başlangıç yemeğim gelince onu da bir kenara bıraktım.

Farkında bile olmadan harika, en azından benim için, bir şey keşfettim. Akademi'deki kızlara Napolyon'un tarihi, "üzerinde uzlaşılan bir masal" olarak gördüğünü söylemiştim. Bir saat içerisinde üç farklı kitap okuyunca bu tanımın mutlak bir doğruluk taşıdığını fark ettim. Her ne kadar kanımı destekleyecek herhangi bir tarihi referans olmasa da belli ki bu üç yazar da Bayan Crenevant'ın, ya da onun klonlarından birinin elinde yetişmişti. Hepsinde de olaylar benzer şartlar üzerine kurulmuş, karakterlerin hepsi benim gibi tasvir edilmişti. Hiçbirimiz insan ırkının Aryan ırka eşit olduğu hakikatini sorgulamazdık. Hepimiz evrenin yaradılışından beri insan ırkının Aryan ırka eşit olması "gerektiği" hakikatini sorgusuz sualsiz kabul ederdik. Kimse de durup aramızda neden hiç "başka" suretler yok diye düşünmez. Kitaptaki karakterler, tıpkı benim gibi, Tokyo'da Şangay'da

ya da Bombay'da göreceği insanların Paris, Şikago ya da Sidney'dekilerle aynı tipteki beyazlardan oluşacağına emin bir şekilde dünyayı geziyorlar. Bizim için beyaz renk insan, sarı ise muz rengi demek. Santa Fe'de kızıl birini görmek Afrika'da eflatun aslan görmek gibi bir şey. Aslanların koyu sarı olması gibi, insanlar için en uygun olan da beyaz olmak.

Gloria MacArtrhur zamanında Truva Savaşı neyse, tıpkı benim için olduğu gibi, yazarlar ve karakterlerinin yaşadığı dünyada Büyük Savaş o demek. Orta Çağ ejderhaları ne kadar gerçekse, Yahudiler de artık bizim için o kadar gerçek. O peri masalı dünyası, Gloria MacArthur zamanında Fareli Köyün Kavalcısı'nda iken, bizim için artık Venedik Taciri'nde.

Mallory'nin dediği gibi *durgun* bir dünyada yaşamıyoruz. Biz, *istikrarlı* bir dünyada yaşıyoruz. Muhteşem bir istikrarla, kutsal bir istikrarla, evrensel gelişimin doruk noktasındaki bu ırka *yaraşacak* bir istikrarla yaşıyoruz.

Belli ki Mallory'ye göre, atalarının Asya ve Afrika yerlilerini benim gibilerin yaşaması için katletti diye çul giyip küllerin içinde yaşamalıyım. Acaba Jackson Pollock da çul giyip küllerin için de mi yaşıyordu? Sonuçta onun ataları da kendileri yaşasın diye Kuzey Amerika yerlilerini katletmişti. Bunu daha sonra sormak üzere aklımın bir köşesine yazdım.

Üzerinde uzlaşılan, yalnızca *bizim* tarihimiz değildi.

Eve gittiğimde, annemin bir misafirle birlikte beni beklediğini söylediler. Şaşılacak bir durum değildi. Annemin her ay onlarca misafiri olurdu ve hepsi de genç efendiye el öptürme fırsatını değerlendirmek isterdi. O sebeptendir ki annemin misafirinin Mallory olduğunu görünce irkildim. Şehir için münasip olacak şekilde siyah bir takımın içerisine beyaz bir bluz giymişti. İçeri girince ayağa kalktı. İyiden iyiye

şaşırdım. Ne bekliyordu ki? Annem keyifli keyifli kaşlarıyla işaret ediyordu. Hemen tereddüt ettiğimi fark etmişti. Madem Mallory, Misafir Hanım rolündeydi, ben de Ev Sahibi Beyefendi olmalıyım dedim. Öne çıkıp tuhaf tuhaf sarıldıktan sonra yanağına resmi bir öpücük kondurdum.

Karşılamayı açıklamalar izledi. Mallory telefon etmiş ama beni yakalayamamış. Öyle olunca telefonu anneme vermişler. O da bu fırsatı kaçırmamış. Saat on birden beri beraberlermiş ve henüz öğle yemeğinden kalkmışlar.

Annem, "Mallory Commodore'da bir dairesi olduğunu söyledi. Hiç duymuş muydun?" dedi.

Duymadığımı söyledim.

" Şaka aslında." diye açıklamaya koyuldu. "Escorial'ı biliyor musun?"

"Tabii ki, Büyük Merkez Garı'nın bitişiğindeki beş yıldızlı işletme."

"Eskiden, tam da o noktada Commodore adında başka bir beş yıldızlı işletme vardı. Bu epey zaman önceydi gerçi ama aynı zamanda o zamanlar için oldukça kalburüstü bir yerdi." Mallory, annemin yakalayamayacağı bir anda alaycı bir tavırla göz kırptı.

Başka ne desem bilemeden ciddi bir tonda, "Anlıyorum." dedim.

"Her neyse, geldiğine göre keşif için hazırız."

"Hazır mıyız? Nasıl bir keşif?"

"Senin keşiflerinden işte. Soru sormana müsaade edilmeyenlerden."

"Anladım." diye tekrarladım ama hiçbir fikrim yoktu.

"Ama başka şeyler giymelisin. Sana en fazla bu kadarını söyleyebilirim."

"Nasıl şeyler?"

"Kirlenmesine aldırmayacağın şeyler olsun." Onun kıyafetine baktığımı görünce üzerini değiştirmek için otele uğrayacağımızı söyledi.

Bir kez daha anneme baktım. Konuşmamızı sessiz bir keyifle izliyordu. Sonra da dönüp üzerimi değiştirmek için odama yollandım.

Arabaya geçince "Böyle somurtacaksak bir ipucu veririm." dedi.

"Somurtmuyorum ben. Düşünüyorum. Aralarında ufak bir fark var."

"Var mı? Bilmiyordum."

Mallory görüşmeyeli, yaklaşık kırk saatte, çok bariz olmasa da derin bir değişime uğramıştı. Ya da Gloria değişmiş desem daha doğru olacak. Gizemli bir biçimde büyümüş, kontrolü eline almış, Mallory Hastings'in bedeni, kıyafetleri ve yaşamıyla birleşip bütünleşmişti. Hastaneden aldığım insan bu değildi. Belki de Gramercy Park Akademi'de değişimi başlamıştı.

"Annemle pekiyi anlaşmışsınız."

"Evet öyle. Kara kara bunu mu düşünüyordun?"

"Galiba evet. Çok sahiplenici biriyim sanırım."

"Anneni senden alabileceğimden mi endişelendin?"

Hayır deyip konuyu kapattım. Benim endişelendiğim şey tam tersiydi. Annem Mallory'yi alabilirdi. Bundan bahsetmeye gerek görmedim. Nasıl bir ipucu hazırladığını sordum.

"Bana küçük bir çocuğun hikâyesini anlatmıştın. Hani şu bir önceki hayatında yaşadığı evin tuğlalarından birinin altına bir şey saklamıştı."

"Evet. Eddie Tucker."

"Seni kendi 'gevşek tuğla'ma götüreceğim."

Arabayı sürerken bir yandan da söylediklerini düşündüm. "Umarım ciddi değilsindir." dedim.

"Neden?"

"İki bin yıl sonra mı? Bir düşünsene. Sen Gloria MacArthur olarak gördüğünden beri Empire State Binası bile bir kere iki kere değil tam üç kere yıkılıp asıl planına göre yeniden inşa edildi."

Hiç istifini bozmadı. "İki bin yıl önce bir yere bir şey saklamıştım ve bugün gidip bıraktığım yerden alacağım."

"Ne olduğunu söyleyecek misin?"

"Hayır. Niye?"

"Böylece bulduğunda..."

Suratını ekşitti. "Böylece rast gele bir şey alıp 'işte bu' diyemem."

"Böyle bir şey yapmayacağını biliyorum. Bana da söylersen bulduğunda teyit edebilirim."

Birdenbire kahkahalara boğuldu, çok şaşırdım. "Onu tamamen unutmuştum. Hala 'vakanı' oluşturmak istiyorsun. Ne diyordun? Altın Vaka?"

"Fenshaw'lara borçluyum."

"Tamam söyleyeyim. Bir kâğıda yazıp zarfın içine koyacağım. Bakmayacağına söz verirsen zarf sende kalabilir."

"Tabii ki bakmayacağım." diye çıkıştım ama o bir daha kahkahalara boğuldu.

22

Gidip üstünü değiştirirken ben de arabada bekledim. Yirmi dakika sonra geri geldi. "Nereye gidiyoruz, Himalayalara mı?" dedim. İşçi tulumlarını (kot dememi söylemişti) giymiş, sırtına da oldukça ağır görünen bir çanta geçirmişti. Bir tanesini de elinde getiriyordu, belli ki ikincisi benim içindi. İkisini de arka koltuğa fırlattı.

"Karga sürüsü gibi yolculuk edebilseydik yol muhtemelen bir buçuk kilometreden az olurdu. Varacağımız yere pek de yakın olmayan bir yerden başlamamız lazım."

"Nereden başlıyoruz?"

"Hell's Kitchen'ın tam ortasından."

"Orası nerede?"

Mallory gülümsedi. "Artık Hell's Kitchen denmiyor sanırım. 10. Cadde'den inip kuzeye git."

10. Cadde'de birkaç blok gittikten sonra soldan 49. Cadde'ye yönlendirdi beni.

"Bu bloğun ortasında bir dağ geçidinden geçeceğiz. Yaklaşık on metre kadar aşağı ineceğiz. Orayı geçtikten sonra herhangi bir yere park et."

Ama ortada dağ geçidi falan yoktu.

"Yeniden inşa edilmiş galiba. 11. Cadde'den aşağı in, sola dön, sonra 48. Cadde'ye geri gel."

Ama 48. Cadde'de de geçit yoktu. 42. Cadde'ye kadar güneye inip tüm sokakları kontrol edip 49. Cadde'den yukarı tekrar bakmaya başladık."

En sonunda, "İki bin yılda bir şehirde çok şey olabilir." dedim.

"Evet. Lağım deliğinden geçmek zorunda kalmayız umarım."

Ben de öyle olmasını diliyordum ama sesimi çıkarmadım.

Nihayet 51. Cadde'de bir olasılık yakaladık. Sokağın sol tarafında bir bina yıkılmıştı.

"Ama burası sokak ortası falan değil." dedim. Hatta 10. Cadde'nin biraz batısında kalıyordu.

"Geçit de sokak ortasında değildi zaten. Güven bana, burası doğru."

Arabayı park edip çantalarımızı sırtlandık. Yıkılan binaya gittik ama zincirle kilitlenmiş çitler vardı.

"Şimdi ne olacak?" dedim.

"Çitin üzerinden geçeceğiz tabii ki."

"Şaka yapıyorsun."

Ciddiyetini göstermek için çitin üzerine tırmanıp "Hadi, sen de gel. Yapabilirsin" dedi.

Yaptım ama kolay olmadı. O sırada çevik ve zarif olduğum da söylenemezdi. Yine de ikimiz de çitin aynı tarafında olmayı başarmıştık. O tarafa geçince duruma başka bir açı-

dan bakmaya başladım. Kaldırımın hemen kenarında, üç beş metre mesafede bina enkazı yığını vardı. Mallory bile oraya atlamaya cesaret edemedi. Kenardan gide gide geriye doğru ilerledik. Burası en azından hemen hemen yer seviyesindeydi. Şöyle bir bakınca da haklı olduğu ortadaydı. 51. Cadde bir nevi raf gibiydi. Altında, yolu neredeyse tamamen arazi genişliğine ulaştıran oluk şeklinde karanlık bir giriş kapısı vardı. Yaklaşık yirmi metrelik bir enkazdan zar zor tırmandık. Ne arasanız vardı içinde; taş, kereste, boru, kablo, levha ve alçı. Sokağın kenarının altında bata çıka bir on beş metre daha nispeten daha sağlam zemin üzerinde tırmandık. İki metruk ve harabe demiryolu, güney tarafındaki tünelde gözden kayboluyordu.

"Tünel var şimdi." diye açıkladı ve yolumuza devam ettik. "Benim zamanımda, Gloria'nın zamanında, 42. Cadde boyunca bir geçit vardı ve üzerini başka hiçbir şey kapatmıyordu. Bu raylarda trenler hareket ederdi. Tüm şehir böyleydi."

"Nasıl böyleydi?"

"Yeniden inşa edilen şeylerin üzeri eskiden hep açıktı. Yeniden inşa ettikleri yerlerde nehirler var ve bunlar unutulmuş."

"Yani hala akıyorlar mı?"

"Tabii, elbette. Set çekilmedi ya, sadece üstleri kapatıldı ve unutuldular. Böyle şeylerin kaderi hep aynı oldu. Hendekler ve kanallar kazıldı, sonra terk edildiler. Metro hatları yapıldı ve rafa kaldırıldı. Aşağıda, muhtemelen yukarıdakinden daha büyük, kocaman bir dünya var."

Kafamı kaldırıp kapkaranlığa baktım. 48. Cadde'deki binaları gözümün önüne getirmeye çalıştım. Aşağı yukarı oralarda olmalıydık.

Sonra önümüzde uzanan karanlığa bakıp, "Geldiğimiz taraftaki yol kapalıydı, gideceğimiz yerin de öyle olmadığını nereden biliyorsun?" diye sordum.

"Kapalıysa başka bir yol bulmamız gerekecek. Milyonlarca yol seçeneğimiz var. Bu sadece en iyi bildiklerimden biri."

"El feneri almalıydık."

"Sırt çantalarında genel olarak bunlardan var zaten. İki tane büyük ve iki tane de elde taşınanlardan. Yedek batarya da var."

"Tanrım. Kamp kurmayı falan mı planlıyorsun?"

"Hayır, sadece çok ışığımız olsun istedim."

Yürüdük. "O zaman niye el fenerlerini şimdi çıkarmıyoruz?"

"Daha karanlık değil çünkü. Karanlığın *yanından* bile geçmiyor."

"Tunus'un dışında, Kartaca harabelerinin orada bir evim var. Gecenin ortasında, tüm perdeler kapalıyken bile bu kadar karanlık olmuyor."

"Gözlerin alışacak bak görürsün."

Demiryolunun bir tanesi sola doğru kıvrılıyordu. Onu takip ettik. Geçidin doğal taş duvarları arkamızda kaldı. Belli ki *yapılmış* çevreye giriyorduk. Pek de düzenli sayılmazdı. Denizin dibinden gemi kalıntısını çıkarsak muhtemelen içi bununla aynı görüntüyü oluştururdu. Gerçi onda gemiyi yapanların mantığı ister istemez kendini belli ederdi. Burada her şey karman çorman ve eğreti duruyordu. Hiçbir rehber şeması olmadan bir araya getirilmişti. Asıl işlevlerini tahmin etmek imkânsızdı.

Tuhaf bir şekilde burası daha aydınlıktı ve manzaramız daha genişti. Koridorlara sağdan ve soldan girilebiliyordu. Çoğu yirmi - yirmi beş metre yukarıdaki sokak mazgallarından ışık alıyordu. Şaşırtıcı derecede sakindi. Yukarıdaki trafik, çok uzaklardaki bir kasırgaydı sadece. Hava rutubetliydi ama soğuk değildi. Kokuya gelince, hayatımda hiç böyle bir kokuyla karşılaşmadım. Tarif edebileceğim gibi değildi. İh-

tiyatla ilgiye maruz kalanlar tehlikeli kokulardan uzak tutulurlar. Bu yüzden onları nasıl nitelendireceğimizi bilmeyiz. Değişik değişik kötü koku kanalları vardı; çürük meyve, küf, bozuk petrol ve daha bilmediğim pek çok şey. Yine de en azından, henüz içimi dışıma çıkaracak lağım kokusu yoktu. Gerçi lağım havasını yaşatmak için olsa gerek, bir sürü sıçan vardı ve varlığımızdan hiç de rahatsız olmuşa benzemiyorlardı. Cani cani somurtup bize yol veriyorlardı.

Kör vaziyette Mallory'yi takip ediyordum. Bir de yolumuzun üzerindeki engellere ve karışıklıklara takılmamaya uğraşıyordum. Artık bir noktadan sonra fark etmemişim bile, rayları geride bırakmışız. On dakika kadar yürüdükten sonra insan boyunda çok özgün bir nesneye rastladık. Kocaman bir torpidoyu andırıyordu. Özgün diyorum çünkü hayatımda hiç böylesini görmemiştim ve ne gibi bir işlevi olabileceğini hayal bile edemiyordum.

Torpido şeysi ve çitler belli ki Mallory'ye yol göstersin diyeydi. Çitler bitene dek ilerledikten sonra sağa sapıp daha önce gördüklerimizin aynısı olan kemerli kapılardan birinden geçtik. Yuvarlak köşeli bir tünel yaklaşık on metre boyunca önümüzde uzanıyordu. O tünel de başka bir odaya uzanıyordu. Yukarıdaki mazgallardan sızan ışıkla aydınlanıyordu. O odaya girmedik. Mallory solundaki duvardaki metal bir kapının önünde durdu. Her ne kadar oymaya, asılmaya çalıştıysa da kapı pas tuttuğu için açılmadı. Açmak için alet edevat aramak zorunda kaldık. Burada bir sürü alet vardı. Gerçi aralarından çok azı levye ya da tornavida gibi düzdü. Kaldıraç etkisiyle kımıldatıp vurmak için kullanabileceğimiz kocaman metal parçaları vardı. Kapı menteşelerinden kopana dek kımıldatıp vurduk. Emekleye emekleye tonozun altından geçtik. Yalnızca yukarıdaki mazgaldan sızan loş ışık huzmesi haricinde burası hiçbir yerden ışık almıyordu, kapkaranlıktı ve öyle görünüyordu ki burası varış noktamızdı, en azından şimdilik.

Mallory, mazgalı çıkarttıktan sonra sırt çantamdan bir el feneri alıp gideceğimiz yeri gösterdi. Mazgalın bir buçuk metre altında yaklaşık kırk - elli santimetre genişliğinde düz bir çıkıntı vardı. Plana göre, buradan o çıkıntının üzerine, oradan da şuraya atlayacaktık. Şurası dediği yer de metal dolaptı. Dolabın üst kısmı, çıkıntının yaklaşık iki buçuk metre aşağısındaydı. Dolabın üstünden de iki metre daha aşağıda kalan zemine atlayacaktık.

Gayet hevessiz bir tutumla planı tartıyordum.

"Burası neresi ki zaten? Yani, buranın senin için önemi ne?" dedim.

Sabırsızca kafasını iki yana sallayıp aniden önümüzdeki delikten içeri atladı.

"Dur, el fenerini çıkarayım." dedim.

"Buraya inince çantamdan alırsın bir tane. Hadi gel, ben ışık tutarım sana."

Yola ışık tuttu. Dolabın üzerine atlayacağımız kısma gelince el feneriyle bir bakmak için duraksadı.

"Sorun yok gibi. Birkaç parmak daha toz var sadece." dedi.

Fakat daha evvel hiç görmediğim bir şey fark ettim. Dolapla duvar arasında yaklaşık otuz santimetrelik bir boşluk vardı. "Öylece kenara tutunup atlayamayız" diyerek işaret ettim.

"Hayır, zıplayacağız."

"Ben önden gideyim." dedim.

Gülümsedi. "Çok naziksin ama pek pratik olmaz. Hafif olan önden gider, kural bu." El fenerini gömleğinin içine sıkıştırıp atlayıverdi.

Dehşet verici bir şekilde dolabın içine göçtü. Neyse ki içerisinde yerden biraz yükseklikte bir yüzey vardı da orada kaldı.

"İyiyim" derken bir yandan da ayağının sıkıştığı yerden

kurtulmaya çalışıyordu. "Gidip deliği kapatmak için birkaç tahta bulayım da sen de atlayabil."

Dolabın kenarına oturup içinden çıktı. Zemin yaklaşık iki metre aşağıdaydı. Önce birkaç kasa alıp dolabın kenarına yaslayarak iki basamak yaptı. Sonra da tahta aramaya gitti. Neyse ki etraf, denizde kum gibi tahta ve kasa doluydu. Kısa bir süre içinde deliğin üzerinde sağlam bir platform yaptı. Ben de bir sonraki aşamayı tamamlayabildim.

Mallory devam etmeden önce az evvel yaptığı platformu bozmak istedi, neden diye sordum.

"Alışkanlık." dedi.

"Alışkanlıkların bile bir manası vardır." dedim.

"Batıl inanç diyebilirsin o zaman. Omzunun üzerinden arkaya tuz dökmek gibi."

Böylece Mallory'nin daha fazla açıklama yapmayacağını anladım.

Bu kademe, caddenin üç kat altında olduğunu tahmin ediyordum, haliyle bir öncekinden de karanlıktı. Üstelik çok daha akıl sır ermeyen yapılarla ve paslı makinelerle doluydu. Tozlu borular düzenli orduları andırırcasına her yöne dağılıyor, koca koca keresteler oyun çubukları gibi üst üste duruyor, çürüyen tüpler ve elektrik boruları ormandaki sarmaşıklar gibi her yüzeyden fışkırıyordu. Mallory tünellerden oluşan bir labirentin içerisinde bize rehberlik ediyordu ve o an fena halde kaybolduğumu anladım.

"Neredeyiz? Yani yukarıdaki dünyayla bağlantılı olarak neredeyiz?"

"Halk kütüphanesinin oralardayız sanırım. Tabii 1952'deki yerinde olduğunu varsayıyorum. Belki biraz batısında da olabiliriz."

Birkaç kez daha zik zak çizdikten sonra Mallory bir yere yöneldi. Burası bana göre daha evvel gördüğümüz yüzlerce tuhaf yapının aynısıydı; bir zamanlar bir çeşit kasnak sistemini oluşturan parçalardan yapılma, düz çatılı bir baraka. Barakanın içi uzun kanatlı menteşelerinden sarkan bir çift çakma tabakayla doldurulmuştu. Çekiştirince, kopar gibi açılmadılar.

"Dikkat et. Bunun içinde basacak yer yok." dedi.

Gerçekten de basacak yer yoktu ama yaklaşık on metre derinliğinde görünen yarım metrekarelik bir kuyu vardı.

"Buna atlamayacağızdır umarım" dedim.

"Hayır, sağ tarafta duvara dayalı bir merdiven var."

Merdiven olmasına vardı ama oraya gitmek için de neredeyse bir metre genişliğindeki bir boşluğun üzerinden atlamak lazımdı. Bu mesafe kulağa çok fazla gelmiyor olabilir ama altında neredeyse on metrelik kuyu olduğunu düşünmek bile mideme sancılar girmesine yetti.

"Çok akıllıyım değil mi?" dedi neşeli neşeli. "İp de almıştım yanıma, çantalarımızı önden aşağıya indirebiliriz."

İpleri çıkarıp, çantaların kollarına bağlayıp yere indirdik. El fenerimle yolu aydınlatırken, Mallory salına salına karşıya geçti ve merdivenden inmeye başladı. Neyse ki merdiven pas tutmayan alaşımdan yapılmış olacak ki gayet sağlam görünüyordu.

Mallory aşağı inerken ben de kendimi düşünüyordum. O boşluktan bir elimde el feneriyle atlamak değildi derdim. Ben asıl merdivenden inerken iki elim de boş olsun istiyordum. Ama zifiri karanlıkta iki elim merdivende olsa da inmezdim. Nasılsa yedek fenerimiz vardı. Büyük adımımı atarken merdiveni aydınlatsın diye birini feda edebileceğimi düşündüm. Bir kasa çektim kenardan ve üzerine feneri yerleştirdim. Böylece ben merdivenden inerken kendi vücudumla ışığı engellemeyecektim. Mallory göz açıp kapayınca-

ya dek aşağı inmişti bile. Sıra bendeydi. Karnımdaki sancıyı yok sayıyordum, ileri zıpladım ve tutundum.

Merdiven sallandı, belki de ben sallandım. Kim sallandı emin olamıyordum. Merdiven 25 santimlik bir telle duvara tutturulmuştu. Tele bakakaldım. O sırada telin çakılı olduğu kalasın iki bin yıllık olması bir türlü aklımdan çıkmıyordu.

Neyse, merdivenlerin aşağı kısımlardan da tutturulmuş olması gerekliydi. Oralar betondur hem, diye geçirdim aklımdan. Demin geldiğim platforma baktım; sadece bir adım ötedeydi. Yine de sanırım gururuma yenik düştüm. Muhtemelen yersiz bir endişe yüzünden itibarımı kaybedemezdim; merdivenden inmeye devam ettim.

Tam aşağı doğru ilerlemeye başlamıştım ki duvara monte başka teller de olduğunu gördüm. Ama asıl sorun başkaydı. Yeterli ışığım vardı, görebiliyordum; ben sağ ayağımı bir alt basamağa koyduğumda merdiven sola, sol ayağımı koyduğumda ise sağa doğru meylediyordu. Her adımımda vücut ağırlığımla merdiveni duvardan uzaklaştırıyordum. Acele etmek en hayırlısıydı. Vücudumu merdivene olabildiğince yakın tutup hızlıca üç adım attım. Bir vida gevşedi, hissedebiliyordum. Ardından ikinci vida. Derken tüm vidalar makineli tüfek gibi arka arkaya atmaya başladı. Bu sırada merdiven de geri gidiyordu.

"Öleceğim!" diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Tabii ki kuyunun öbür tarafı yüzünden merdiven yörüngesinden saptı. Ben de elma gibi sallanmaya başladım.

"Yardım et!" diye boşu boşuna çığırdım.

"Merdivenin öbür tarafına geçmen lazım!" diye aşağıdan bağırdı Mallory.

Nefesim yetse, "Bunu yapabilmeyi çok isterim!" demek isterdim ama anca "Nasıl?" diye cıyaklayabildim.

"Dur geliyorum."

Mallory tırmandıkça merdivenin sarsıldığını hissedebiliyordum ve kendisi "yanlış" tarafa tırmanıyordu tabii ki. Bu

şekilde sallanmaya daha ne kadar dayanabileceğimi merak ediyordum. Bana sanki dakikalarca sürdü gibi geldi ama aslında daha bir dakika bile olmamıştı.

Mallory iki basamak arasından bana uzanıp kayışımı tuttu. "Sağ bacağını uzat."

Uzatınca ayağımı tutup merdivenin etrafına sardı. Kayışımdaki elini değiştirip sol ayağımı uzatmamı istedi. Onu da uzatınca şöyle bir durup vaziyeti değerlendirdi. Sonra da sol kolumu uzatıp olabildiğince uzak bir basamağa tutunmamı söyledi; tutundum.

"Şimdi seni merdivenin doğru tarafına geçirmemiz lazım. Bu tarafa kayabilir misin?" Kayabilirdim ama yalnızca birkaç santim.

"Sağ kolunla, merdivenin benim tarafıma doğru uzanabilir misin?"

"Evet ama çok uzağa uzanamam."

"En azından bir dirsek mesafesi uzan."

Başarabildim. Sağ elimi önündeki basamaklardan birine yerleştirdi.

"Şimdi geri kalanını buraya almamız lazım."

"Mesele sol bacağımda."

"Evet farkındayım. Bak şöyle yapacağız; bacağını çözeceğim ve sen de onu kendi tarafındaki basamağa koyacaksın. Yapabilir misin?"

"Sanırım."

Bu aşamayı da hallettikten sonra, "Biraz sağma kayabilir misin? Tüm kolunla o tarafa geçmen lazım."

"Sol bacağımı biraz daha ilerletmeme yardım et." Sol kolumu kullanabildim. Önümdeki basamaklardan birine dayanıp üzerine yüklenen ağırlığı aldım.

Artık öylece merdivenin kenarında bekliyordum.

"Şimdi sağ elini benim sağ elimin olduğu yere koyacağız. Böylece kendini çekebileceksin."

"*Sen* nerede olacaksın?"

"Sağ kolunu yan tarafa alır almaz yolundan çekileceğim."

Aşağı inerken basamağa ayağımın ucu değsin diye sağ ayağımı çevirdi. Vaziyetimiz oldukça tuhaftı ama bu, zifiri karanlıkta on metre aşağı düşmek kadar tuhaf değildi. Kendimi öbür tarafa çekmeyi başardım. Tek mesele kalmıştı; o da ayaklarımın hissizleşmesiydi. Ayaklarımı tekrar hissedene dek orada on dakika, korkuluk gibi asılmak zorunda kaldım. Sallana sallana inmeye başladım.

Bu sırada Mallory bekleyişten istifade edip bir yemek oyuğu hazırlamıştı. Alan aydınlatması için tasarlanan daha büyükçe fenerlerden biriyle ortalık aydınlanıyordu. Beni bir kasanın üzerine oturtup elime çikolata verdi. Tek lokmada bitiriverdim.

Gayet soğukkanlı bir tutumla "Üzgünüm." dedi.

"Böyle olacağını bilmiyordun."

"Evet bilmiyordum."

"Umarım bu bizi bekleyen son gerilim olur."

Muğlâk bir biçimde "Hayır, bunun gibi başka yok." dedi.

Kafamı kaldırıp az evvel ucuz kurtulduğum yere baktım. Nasıl geri döneceğimizi sordum.

"*O* yoldan dönmeyeceğiz."

"O belli."

"Niyetimiz asla oradan dönmek değildi."

"Yani başka bir yoldan da gelebilir miydik?"

"Tabii ki. Yüzlerce yol var. Bu sadece benim bildiğim."

"Senin bildiğin buysa nasıl geri döneceğiz?"

"Geri dönüş çok farklı."

"Nasıl?"

Biraz düşünüp cevap verdi. "Otopark gibi düşün. Mesele dışarı çıkmak değil, arabanı bulmak. Arabanı bulursan illa ki dışarı çıkarsın."

"Anlıyorum."

"Şu an, istesen, ben olmadan yukarı açılan herhangi bir kapıdan giderek geri dönebilirsin. Ama ben olmadan asla şimdi gideceğimiz yeri bulamazsın."

"Anladım."

"Hazır mısın? Çok kalmadı."

İyi haber dedim ve kalktım.

23

Labirentte ilerlemeye devam ettikçe gün ışığından daha da uzaklaşıyorduk. El fenerlerimizin ışınlarıyla etraf, gölgelerin dans pistine dönmüştü.

"Muhtemelen çok saçma bir soru olacak ama bildiğin, belli bir yere doğru mu gidiyoruz?" dedim.

"Tabii ki. Niye öyle olmadığını düşündün ki?"

"Tam olarak nerede olduğunu bilemezsin de ondan."

"O niye?"

"Çünkü iki bin yıl sonra bu kaosun sana tanıdık gelmesini aklım almıyor."

"Hâlbuki bana iki hafta gibi geliyor."

"Ama eskisi gibi olması mümkün değil ki."

Mallory birkaç buzdolabının sığabileceği genişlikteki

dikdörtgen şekilli bir nişin önünde durdu. Gerçi ben niş dedim ama belki de hiç o amaçla kullanılmamıştır.

"Burası iki bin yıl önce nasıldı biliyor musun?" dedi.

"Tam burada, bu nişin olduğu yerde mi? Hakikaten hiçbir fikrim yok."

"Shirley adında bir kızın işlettiği küçük bir çiçek standıydı."

"İnanmıyorum."

"Öyle mi? Shirley iflas edince el yapımı çikolata zinciri olan bir adam standına el koydu. Ondan sonra burada bul karayı al parayı oynatan bir adam vardı. Ondan sonra birileri depo niyetine kullanmaya başladı."

"Tamam, anlıyorum ki bunların hiçbiri doğru değil. Ne demeye getiriyorsun?"

"Demem o ki, bu niş iki bin yıl önce tıpkı şimdiki gibi bomboştu. Hem de aynı sebepten ötürü; aklına gelebilecek hiçbir şey için uygun bir yer değil. Bu nişi ne kullanan, ne isteyen, ne de değiştiren var. Buradaki her şey için de aynısı geçerli aslında." El fenerini ayağımızın dibinde uzanan oluğa doğru çevirdi. Binlerce çöp yığınından sadece biriydi. "Bunu niye kaldırmıyorsun?" diye sordu.

"Niye kaldırayım?"

"Hah işte! Niye kaldırasın? Niye biri kaldırsın ki? Kimse iki bin yıldır kaldırmamış ve *kaldırmayacak* da. Bin yıl sonra yine gelsem yine aynısını bulurum."

"Anladım." dedim.

Birkaç dakika sonra, yine uzun, yuvarlak kenarlı bir tünelden geçiyorduk. O ana dek belki onlarcasının üzerinden, yüzlercesinin içinden geçmiştik. Çoğunda olduğu gibi çeşitli boyutlardaki boru demeti, tünelin boyuna paralel akıyordu. Ağır metal kayışlarla omuz hizasında asılıydılar. Mallory bu defa borularla pek ilgilenmişti. El fenerini tuta tuta bu demeti takip ediyordu.

Tünelin ortalarına doğru çapının yaklaşık 75 cm olduğunu tahmin ettiğim en büyük boruya yandaki duvardan gelen, aynı ebattaki başka bir boru ekleniyordu. Buraya yaraşır bir şekilde boru, duvarın kıvrımlı köşesinden pek de zarif bir şekilde geçirilmemişti. Duvara kocaman bir delik açılmıştı o kadar. Kimse borunun üst kısmında kalan boşluğu doldurma zahmetine girmemişti. Niye girsindi zaten? İsteseler o taraftan küçük bir valiz bile sığdırabilirlerdi. Gerçi Mallory'nin dediğine göre o boşluktan valiz falan geçirmeyecektik; kendimiz geçecektik.

İtiraz etmeye yeltendiğimi fark etmiş olacak ki, "Varış noktamız burası Jason, üç metre kaldı." dedi.

Üç metre için inat edecek değildim, "Tamam." dedim.

Biraz tereddüt etti. "Şaka yapmıyorum." dedi.

"Ben de şaka demedim zaten. Tamam dedim."

Kafasını salladığını görebileceğim kadar ışık vardı. "Seninle oynadığımı zannedebilirsin ama oynamıyorum."

"Ne diyorsun sen?"

Cevap vermek yerine boruya tırmandı. Sırt çantasını önden ite ite delikte ilerlemeye başladı. Ciddi manada kirlenecektik.

Mallory ile aramızda yüzümü tekmelemeyeceği kadar mesafe oluşana dek bekledim. Sonra da sırt çantamı çıkarıp el fenerimi aldım. Mallory'nin peşi sıra gidiyordum. Pek emin olmamakla birlikte biraz doğuya doğru gittiğimizi düşünüyordum. Bir noktada borunun üstündeki toza yanağım değmeden kafamı geçiremedim. Kolların içerde kalacak şekilde önce dirseklerimi, sonra da ellerimi duvara yasladım. Böylece vücudumu kalçalarıma kadar yukarı çekebildim ama sıkıştım. Bacaklarım dışarıda kalmıştı, güç alabileceğim bir yer yoktu. İçeride ise yaslandığım tozlu borudan başka tutabileceğim bir şey yoktu. Sonunda tırtıllar gibi kıvrıla kıvrıla gitmekte buldum çareyi. Göğsümü yukarı

kaldırıp karnımı öne doğru itiyordum. Bu şekilde yaptığım her hamlede birkaç cm ilerleyebiliyordum. Dizime kadar kendimi ittikten sonra gerisi çorap söküğü gibi geldi. Ama asıl merak ettiğim Mallory'nin yılan balığı gibi hiç zorlanmadan nasıl çıktığıydı.

Oflaya puflaya duvara tırmandıktan sonra etrafta çıt çıkmadığını fark ettim. Ne Mallory ne de el fenerinin ışığı vardı görünürde. Kendi fenerimi açıp etrafa bakındım. İçine tırmandığım boru doğuya doğru dümdüz ilerliyordu. Yaklaşık bir metre önünde ancak bir farenin sığabileceği büyüklükte bir duvar vardı. Arkamda ise tünelin ucu kıvrılıyor, bir metreden fazla uzaklıktaki tavana doğru gidiyordu. Altımızdaki zemin, elbette az önce geldiğimiz yerdekiyle aynı şekilde, tünele paralel olarak kuzey-güney doğrultusunda ilerliyordu.

Görünüşe göre Mallory toz olmuştu.

Nihayet bir süre sonra neden benimle oynadığını düşüneceğimi anladım. Hatta benimle *oynadığına* üçte birim inanmıştı. Geri kalanım ise benimle *oynamamasından* korkuyordu; gizli bir boşluktan düşüp sonsuza dek yok olmuş olabilirdi.

Mallory diye seslendim ama cevap olarak yalnızca sesimin yankısı geldi.

Üç metre demişti. Buraya kadar gelerek yolun beşte birini ilerlemiştim. Demek ki hala yolun beşte dördünü gitmem gerekiyordu. Borudan aşağı kayıp yatay kapak var mı diye yerdeki çöplerin arasında bakınmaya başladım. Yoktu tabii ki. Acaba alt kısmından falan açılan bir yer var mı diye boruyu da kontrol ettim; yoktu. Mallory, Eddie Tucker'ın 'gevşek tuğla'sından bahsetmişti. Ben de koridorun doğusundaki duvarda gevşek tuğla var mı diye baktım; yoktu. Aklıma başka hiçbir olasılık gelmiyordu. El fenerimle öylece tavana bakıyordum. Tavan tünelin üzerinde tıpkı bir silindirin üzerindeki tahta gibi duruyordu. Pürüzsüzdü ve bir bütün halindeydi.

Tekrar seslenmek istemiyordum. Sıkıştığımı itiraf etmek istemiyordum ama eğer Mallory tahmininde haklıysa ve üç metre varsa sıkıştım demekti. Aramızdaki uzaklığı kendimi küçük düşürmeden aşmak için çareler düşünmeye başladım. Gayet normal bir ses tonuyla "Benimle oynadığını düşünmeye başlıyorum." dedim.

Mallory'den yanıt geldi: "Fenerini kapat." Sesi duvarlara dağıla dağıla geliyordu. Nerede olduğunu bir türlü kestiremiyordum. Bir umutla, belki karanlığın ortasında dururken Mallory'i görebilirim diye fenerimi etrafa tuttum. Tabii ki bir şey göremedim ve feneri kapattım.

Bir süre hiçbir şey göremedim. Sonra gözlerim karanlığa yavaş yavaş alışınca bir kolun uzandığını fark ettim. İşin garibi oradan herhangi birinin kolunun uzanması mümkün değilmiş gibiydi. Görünüşe göre bu, yaklaşık bir buçuk metre yukarıda ve çıktığımız tünelin bir buçuk metre kuzeyindeki tavan ile tünelin kesişim noktasından geliyordu.

Mallory "Görüyor musun?" dedi.

"Görüyorum."

Kolunu geri çekti. El fenerimi açıp kolunu uzattığı noktaya tuttum. Bakıyordum ama bir insanın orada olması imkânsız geliyordu. Boruya tırmandıktan sonra tünel duvarının kıvrımına dümdüz uzandım. Bu pozisyonla Mallory'nin sesinin geldiği aralığı görebiliyordum.

"Vücudunu olabildiğince çıkıntının üst tarafına çekmeye çalış." dedi.

Teorik olarak çok mantıklıydı ama bunu eyleme dökmek işin bambaşka bir boyutuydu. Parmak ucunda dururken tünel duvarına sarılabiliyordum ama ayaklarımı borunun üzerinden kaldırınca geri geri kayıyordum.

"Bekle biraz, kendim nasıl yaptım hatırlamaya çalışıyorum. Sol ayağınla başla" dedi.

"Nasıl başlayayım?"

"Ata binmek gibi düşün. Sol ayağını çıkıntının üzerinden atman lazım. Sonra sağ tarafa doğru tırmanıp sağ ayağını da çekmen lazım. Böylece çıkıntının üzerine uzanmış olacaksın. Oradan sonrası kolay."

Haklıydı ama bu durumda söz konusu at, fil boyutlarındaydı ve binmek, tepesinde oturmak yerine bir tarafına uzanmak anlamına geliyordu. Nihayet başardım. Hatta Mallory'nin bir buçuk metre ötede görünen eline doğru sürünme cesaretine bile kavuştum.

Mallory, tavanla tünelin ucunun birleşim noktasının hemen üst kısmındaki bir aralıktan aşağı doğru uzanıyordu. Zeminden buraya bakınca o çıkıntı yalnızca bu aralığı gizlemekle kalmıyor, aynı zamanda böyle bir aralığın olamayacağı izlenimini yaratıyordu. Böyle bir aralık için yer yokmuş gibi görününce insanın aklına aramak da gelmiyordu haliyle.

Eni otuz, boyu altmış cm civarındaki delikten zar zor geçtikten sonra kendimi bir buçuk metrekarelik alçak tavanlı, kapısız ve camsız bir odada buldum. Oda demek yanlış olur. Artık alandı orası. Altı alakasız yüzeyin rastgele kesiştiği yerde, hiçbir anlamı olmayan ve kasten yapılmamış bir yerdi. Oranın bir oda olması da tamamen tesadüftü.

Mallory çoktan ayarladığı ışığa benim sırt çantamdan bir fener daha ekledi. O ışıklar olmasa zaten ortalık Carlsbad Caverns'in en derin köşeleri gibi zifiri karanlık olurdu. Işıklandırılınca da şaşırtıcı bir şekilde ev gibi görünüyordu. İki üç derme çatma sandalye, birkaç da kasadan bozma masa vardı. Kalınca bir toz tabakasıyla kaplandıklarından, üstlerindeki işaretler görünmüyordu, dolayısıyla daha evvel ne maksatla kullanıldıkları anlaşılmıyordu. Kargoları muhafaza etmekte kullanılan bir çift ot minderin üzerinde büyük bir ot yatak vardı. Tüm bu eşyalar belli ki o küçücük yerden sığmadıklarından, aşağıda sökülüp burada tekrar birleştirilmişti. Ancak bunu, o sırada fark etmemiştim.

"Burası da ne?" diye sordum.

"Gloria MacArthur olarak hayatımın son üç ayını burada geçirmiştim."

Öylece bakakalmıştım. Mallory tepkim karşısında gayet soğukkanlı ve duygusuz bir bakış attı. Sonra da etrafına iki sandalye ayarladığı kasadan bozma masanın yanma gitti.

"Otur." dedi. Asırlardır biriken toz tabakasını temizlemişti. Gerçi bulandığımız o kadar pisliğe bakınca bunun bir önemi yoktu.

O da oturup bir yerlerden bulduğu paslı bir tornavida ile masayı sökmeye başladı. Üst kısmını söktükten sonra sihirbaz edasıyla içinin boş olduğunu göstermek için araladı. Sonra işine devam edip her parçayı tek tek ayırdı. Yeni bir şey açığa çıkarmaya hazırdı artık. Kasanın alt kısmı sahteydi. On cm derinliğinde, yaklaşık yüz elli santimetrekarelik bir alan, küçük küçük destelerle daha çok yer olsun diye balık istifi doldurulmuştu.

"Hazinemiz." dedi. "İki hayatın kalıntıları." Büyüklerinden bir desteyi aldı. Muşamba gibi bir şeye sarılmıştı. Bir yandan da buranın yalnızca bir kitaplık yeri olduğunu anlatıyordu. Paketi, kitabın sayfalarını çevirebileceğimiz kadar açtı, karıştırmaya başladı. Bir resme denk gelene dek devam etti. Resmi bulunca bana verdi.

Sırıtkan bir Afrikalı kızın resmiydi. 16 yaşlarında, sıska, kıvır kıvır saçlarıyla, bembeyaz parlayan dişleriyle ve çay tabağı gibi kocaman gözleriyle dünya tatlısı bir kızdı.

"Bu kim?"

"Gloria MacArthur."

Sersemledim.

24

En çok da kendi körlüğüm yüzünden şaşkındım. Bunca zaman zaten beni neye hazırlıyor olabilirdi ki?

Şaşkındım veya değildim ama kendime engel olamıyordum. Önce resimdeki yüze, sonra da Mallory'nin yüzüne baktım. İster istemez herhangi benzerlik olup olmadığına baktım. Bakışımı yakaladı, maksadımı da anlayınca bir kahkaha patlattı. Esrarengiz bir biçimde, iki saat evvel olsa yüzü hala temiz ve bembeyazken göremeyeceğim benzerliği yakaladım. Resimdeki sırıtkan halinden çok siyah haline yakındı.

Resmi elimden alıp sayfaların arasına geri koydu. Ben kitabın ne olduğunu sorarken, Mallory de bir yandan kitabı sırt çantasına sıkıştırmaya çalışıyordu. Kapağı görünsün diye muşambayı sıyırdı. *Yeni Zenci* gibi bir şeydi.

"Yirmilerde ve otuzlarda, hatta kırklarda bile oldukça etkili olan bir kitaptı. Hem etkileyici hem de tartışmalıydı. Bunu derleyen adam, 'Yeni Zenci'yi, jazz ve blues gibi alt tabaka köklerinden arınan, *neredeyse* beyaz biri olarak algılamaya eğilimliydi. Yeni Zenci, Billie Holiday ve Bessie Smith yerine Beethoven ve Bach hayranı olmalıydı. Gerçi yine de kimsenin yitirmek istemediği kıymetli şeylere de sahipti."

"Kim bu 'biz' diye bahsettiklerin?"

Mallory cevap vermeden evvel kitabı yeniden kaplayıp çantasına koydu. "Beni sorgulayarak hikâyeyi birleştirmene müsaade etmeyeceğim. Kendi bildiğim gibi anlatacağım."

"Tamam. Olur."

Daha yanlış yöne *sapma* olasılığım bile yokken beni o yöne itme konusunda hayli becerikliydi.

"**Zaten malum olanı** ilan etmekle zaman harcamayacağım." diye girdi söze. "Amerikalılar savaşı kaybettikleri için sarsılmadılar, çünkü bunu bir mağlubiyet olarak görmediler. Hitler'in bilim adamları bizimkileri atom bombasıyla dize getirdi. Üstelik bu sadece birkaç ay içerisinde oldu. Planlanan Müttefik işgali alelacele ertelendi. Bir gecede ateşkes ilan edildi. Kırbaç Almanya'nın elindeydi ama kullanamayacak kadar yorgun düşmüşlerdi. Birleşik Devletler ise savaştan sıyrıldığında ne işgal edilmiş ne de bombalanmıştı. Hatta tehdit altında bile değillerdi.

Avrupalılar için durum farklıydı tabii ki. Fransa, Belçika ve Hollanda gibi yerler fiilen Almanya topraklarında sayılıyordu. Büyük Britanya ise neredeyse tamamen işgal atındaydı. Mağlup olan onlardı. Amerikalılar mağlup olmamıştı; onlar sadece galip olmayı beceremememişlerdi. Artık önlerine bakma zamanı gelmişti. İnsanlar olanları unutmaya can atıyordu.

"Kimse aslında Yahudilere neler olduğunu 'bilmiyordu'. Buchenwald, Belsen ve Dachau gibi ölüm kampları hakkında söylentiler vardı ama zamanla insanlar bu söylentilerin Yahudilerin uydurması olduğuna inanmaya başladı. Yahudiler, Hun kinini yaşatmak için ellerinden geleni yapıyordu; en azından biz buna *inandırılmıştık*. Yahudiler her şeyin 'normal' seyrine dönmesine müsaade etmeyeceklerdi. Onlar savaşın devam etmesini istemişlerdi. Eminim kızlar bunu rahatlıkla açıklayabilirlerdi."

"Evet, rahatlıkla."

"Kırkların ortalarından sonuna kadar olan zamandan bahsediyorum. O zamanlar televizyon daha yeni yeni yayılmaya başlamıştı. Yazarlar bu yeni araç için pek çok ucuz casus melodramı yazıyordu ve hâlihazırdaki bir düşmanın üzerinden bunları üretmek çok kolaydı. Zamanla düşmanlar yalnızca Yahudiler olarak görülmeye başlandı. Onlara illa ki Yahudiler *demek* gerekmiyordu. İsimlerinden, kıyafetlerinden, görünümlerinden, aksanlarından onları belirlemek mümkündü. Bunlar hep iyi adamların mücadele ettiği insanlardı. Hep kaybetmeye mahkûm olanlardı.

Eminim bilirsin, sanat hayatın yansımasıdır. Otuzların sonunda ve kırkların başında çeteciler, ne yapmaları gerektiğini hep filmlerden öğrendiler. Kırkların sonunda ise, filmlerdeki çetecilerin hepsi Yahudilerdi. İnsanlar gerçek hayatta, gazetelerde polislerin bir 'çeteyi yakaladığı' haberini görse ve bu çete 'Yahudi' çıksa şaşırmayacak hale gelmişlerdi. Yahudileri tutuklamak demek suçla mücadele etmek demekti. Yahudiler saklanıyorlardı. Elbette saklanıyorlardı; onlar suçlulardı! 1948 yılında artık bir Yahudi'yi cezalandırmak için herhangi bir suçu bahane etmek bile gerekmiyordu. Eğer saklanıyorlarsa, zaten hepsi saklanırdı, bu suçlu oldukları anlamına geliyordu. O yüzden, onları takip edip kilitlemek otomatik olarak dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek demekti.

Bizim bildiğimiz Yahudiler farklıydı tabii. Bizim bildiklerimiz sanatçıydı, suçlu değillerdi. Derken bir gün Mark Rothko ve Adolph Gottleib ortadan yok oldu. İkisi de aynı günde. İki üç kişi 'Bîr hata olmuştur' diyerek polisle konuşmak için şehir merkezine gitti. Bîr yüzbaşının ofisinde bulmuşlar kendilerini. Yüzbaşı onlarla çok ilgilenmiş ve 'Yani bu iki adamı tanıyorsunuz, öyle mi? Yakınsınız galiba, öyle mi?' demiş. Vermek istediği mesaj çok açıkmış, onları kurtarmak için gidenler polis merkezinden çıkarken Rothko ve Gottleib adını hayatlarında duymadıklarını söylemek zorunda kalmışlar. Sonunda tüm Yahudileri aldılar. Barnett Newman, Herbert Ferber ve Seymour Lipton gibi adamların hepsini topladılar. Lee Krasner'ı almadılar, o intihar etti.

Kırkların sonunda, dediğim gibi, filmlerdeki bütün çeteciler Yahudiydi ama hepsinin haydutları siyahîydi. Hepsi de bu işi gönüllü olarak yapıyordu. Eski köle efendilerinden intikam alma fırsatı için hepsi seve seve haydutluk yapıyordu. Artık filmlere göre, siyahîlerin hepsi öfkeyle yanıp tutuşuyordu ve beyaz halkı katletmek için Yahudi efendilerinin iki dudağının arasına bakıyorlardı.

Beyaz politikacılar ve uzmanlar git gide daha da çok ağız birliği etmiş gibiydi. Biz siyahîler burayı sevmiyorsak, belki de Afrika'ya geri dönmeliymişiz. Zamanla belki de o kadar da kötü bir fikir değil diye düşünmeye başladık. 1950'lerde toplu sürgünler başladı. Afrika'daki insanların bizi özlediği ve orada bizim için muntazam bir cennet hazırlandığı vaat ediliyordu. Elbette bütün zenciler sınır dışı edilmeyecekti; bize öyle söylenmişti. *Kıymetli* olanlar, gerçekten bir *katkıları* olanlar kalabilirlerdi. Doğal olarak Roy ve ben kendimizi bu gruptan saymıştık. Ne de olsa sanatçıydık biz, haydut değildik.

Fakat 1951 yılının sonlarına doğru bizim gibi olanlar gerilmeye başladı. Kimse Ana Vatan'a dönen dostlarından

ya da ailesinden bir haber alamamıştı. Ortalıkta sürgünleri taşıyan gemilerin hiç geri gelmediğine dair söylentiler dolaşmaya başladı. Hükümet yetkilileri bunu elbette yalanladı. Sözde göçmenlerin bu ülkeye yolladıkları arabalar dolusu mutluluk mektupları türedi.

Sürgün edilmeyen 'kıymetli' zenciler arasında NAACP (Siyahları Geliştirme Ulusal Derneği) yetkilileri de vardı. Bu yetkililerden yönetici sekreter Walter White neler olup bittiğini kendi gözleriyle görmek için Afrika'ya gideceğini bildirdi. Hükümet vize veremeyeceklerini söyledi. O zamanki yasalara göre, bir zenci her ne durumda olursa olsun ülkeden ayrılırsa bir daha geri dönemezdi. Bunun üzerine White, 'Tamam o zaman biz de Delia Tremayne'i göndeririz. Ona itimadım tamdır' dedi. Delia Tremayne, otuzlardan beri NAACP destekçisi, önde gelen beyaz sosyetiklerdendi.

Bunun üzerine hükümetin cevabı, 'Bakın, buna hiç gerek yok. Afrika'ya yeniden yerleşim başladığından beri bunun hakkında bir film hazırlıyoruz. Filmi görünce tüm şüpheleriniz yok olacak. Sadece bize biraz daha zaman verin. En az bir yıl daha yayınlamayı düşünmüyorduk ama filmi hemen düzenlemeye başlayacağız. O zamana dek, Tanrı aşkına, köstek olmayın. Bu, insanlarınızın zararına olur' oldu. Bize hep ne yapmamamız gerektiği söyleniyordu çünkü bu 'insanlarımızın zararına olurdu'. Protesto toplantıları yapamazdık, gazetelere reklam veremezdik ya da yürüyüş düzenleyemezdik. Çok çok nazik olmalı, sineye çekmeli, hep gülümsemeli ve hiç şikâyet etmemeliydik. Böylece 'kıymetli' Zenciler arasında yer alıp, özgür ve cesurların dünyasında itilip kakılmaya devam edebilirdik.

Hükümet derhal göç etmek isteyen zencilere özel teşvik teklifleri sunmaya başladı. Savaşta birlikleri topladıklarından daha hızlı sürede zencileri gemilere toplamaya başladılar. Walter White, vaat edilen film konusunda baskı yap-

maya, hükümet de oyalamaya devam etti. Sonunda White ültimatom verdi. Delia Tremayne ve iki arkadaşı için 1 Mart 1953 tarihli bir uçuş ayırttı. Hükümet ise onları durdurmak için filmi yayınlamak zorunda kalacaktı. 28 Şubat'ta White tutuklandı, isyana teşvikle suçlandı, NAACP resmen terhis edildi, Delia Tremayne ve arkadaşlarına havaalanına gitmeye zahmet etmemeleri söylendi.

Hükümet hiçbir şeyin değişmediğini söyledi. Ortada hiçbir kriz yokmuş. Her şey yolundaymış. Asıl önemli olan, Amerikalıların sabırları taşmadan, bir an evvel bizi ait olduğumuz yere göndermekti. Sayımız hala doğrudan ve açık açık meydan okuyamayacakları kadar çoktu.

Roy ve ben hiçbir siyahînin Afrika'ya yeniden yerleştirilmediğinden emin olmuştuk. Akıbetlerinin ne olduğunu bilmiyorduk ama eski vatanlarındaki uzak akrabalarının sıcacık ve sevgi dolu kollarına gitmediklerinden emindik. Plan yapmaya başladık.

Roy fotoğrafçıydı, hem de değişik bir fotoğrafçıydı. İnsanlar onun karanlıkta görebildiğini söylerdi. Onun resimlerinde çıkanlar da bir bakıma aslında onun karanlıkta gördükleriydi. Destelerden biri onun negatifleri. Onları korumak için elimizden geleni yaptık ama hala iş görürler mi bilmiyorum." Mallory omuzlarını silkti. "İki bin yıl olacağını hesaba katamadık. İki asır bile gelmemişti aklımıza. Yalnızca elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalıştık. Neyse... Roy, New York'un yer altını biliyordu. Buralar onun için çok büyüleyiciydi. Bir şeyler saklamak için buranın en mükemmel yer olduğunu da biliyordu. Kaybolsak bizi burada bin yıl kimse bulamaz derdi. Hakikaten de demişti: Bin yıl.

Tünellere Nisan ayında taşındık ama o zaman bu kadar derine inmemiştik tabii. Asıl mesele, bu bir tek bizim aklımıza gelmemişti. Git gide daha çok siyahî tünellere gelmeye başladı ama onlar bizim gibi hazırlıklı değildi. Sürekli girip

çıkıyorlardı ve kısa zaman içinde polisin dikkatini çektiler. Bir bakıma işlerini de kolaylaştırmışlardı. Ortalığı yaygaraya vermeden, kimse görmeden siyahîleri tünellerde vurabiliyorlardı. Herkes bunun haklı bir gerekçe olduğunda hemfikirdi. Bunlar suçlu olmasa yer altına inmezlerdi.

Roy ve ben gittikçe daha da derine inmeye devam ettik."

"Ne umuyordunuz ki?" dedim.

"Güzel bir soru. Hiçbir umudumuz olmadığına hiç tam olarak ikna olmamıştık. 'Birileri bu gidişe bir dur diyecektir. Birileri çıkıp da "Neler oluyor?" diyecektir' diye düşünmeye devam ettik. Yukarıda *dostlarımız* vardı. Ya da dostumuz sandığımız insanlar. 'Bunun bizim başımıza da gelmesine müsaade etmezler. *Bize* değil!' diye düşünmeye devam ettik. Buna sarıldık. Bir gün 'Tehlike Geçti' işaretini görecektik ve bitecekti. Bitmek zorundaydı. Buna tutunmak zorundaydık. Sonunda da bu odaya kadar geldik."

"Neyle beslendiniz?"

"Asıl tuzak buradaydı zaten. Burada böylece *kalamazdık*. İki üç günde bir yüzeye çıkmak zorundaydık. Sıçanlarla beslenmeyi deneyebilirdik. Bilmiyorum. Sanırım sıçanlarla beslenmek ile hiç yaşamamak arasında bir seçim yapmamız gerekse hiç yaşamamayı tercih ederdik.

Buradan çıkarken sen ve ben, Büyük Merkez Garı'na giden yoldan gideceğiz. Otelden yalnızca birkaç dakika ötedeyiz. Ama Roy ve ben o yolu kullanamazdık. Orayı polis tutmuştu. O yüzden Büyük Merkez Garı'ndan *giriş* yolunu hiç öğrenemedim. Hep bugün seninle geldiğimiz yoldan girip çıkardık. Bana inanmadın biliyorum ama gözüm kapalı gelirdim bu yolu. Her santimetresini avucumun içi gibi bilirim."

"O zaman yüzeyde durum nasıldı?"

"O zaman artık açık açık yapılmaya başlamıştı. Polis yakalarsa seni, geri dönmemek üzere Staten Adası'nda bir kampa gönderiverirdi."

"Yani yukardayken yüzünüzü gösteremiyordunuz?"

"Tanrım, hayır."

"Ne yapıyordunuz ki o zaman? Nasıl yemek buluyordunuz?"

Mallory omuzlarını silkti. "New York'ta her gün tonlarca yemek atılır. Sabahın üçünde kimse o yemeğin nereye gittiğini umursamaz. Bizi hala dostu olarak gören birkaç kişi vardı hem. Sorun bizim artık meşhur, hatta efsane olmamızdı. New York nasıldır bilirsin. Zaman geldi şehirde siyahî tek bir insan bile kalmadı ama Büyük Merkez Garı'nın yedi kat altında yaşayanlar ne olacaktı? Dostlarımız anlattı bunları; şehrin yarısı bizim efsane olduğumuzu sanıyormuş, timsah gibi. Diğer yarısı da gerçek olduğumuza inanıyormuş. Polis bizi bulma ya da sadece arama işini sevmiş. Bu büyük bir şöhretti ve hiç de hayra alamet değildi. Demek ki aylardır arkamızda iz bırakıyorduk, haftada iki üç kez çıkarak kokumuzu bırakıyorduk. Günlerce sahte izler bırakmak için uğraştık. Bir gün elbet köpeklerin bu işi beceremediğini düşünürler diye umut ettik. Sonra gazetelerde iki profesyonelin mücadelesini gördük. Hangisi bizi yakalarsa, ülke çapında ün kazanacaktı.

Bu noktada yüzeyle ilişiğimizi kestik. Geri dönme riskini alamazdık. Artık o defter kapanmıştı. Sonumuz için planlar yapmaya başladık. Teslim olsak en azından birkaç gün belki de birkaç hafta kazanacağımızı biliyorduk ama kimse istemiyordu. Su sorunumuz yoktu. Su bulmak için çok seçeneğimiz vardı burada. Bizim derdimiz yemekti. Çok garipti aslında. Bulunmak istemiyorduk ama bizi bulmazlarsa da açlıktan ölecektik. Canlı canlı teslim olmak istemiyorduk ama açlıktan ölmek de istemiyorduk. Sonunda gözümüzü kapatıp sıçanları seçtik. Elbette sıçan eti ve suyla hayatımızı sürdüremezdik. Belki peşimizi bırakırlar diye düşündük. Aslında hiç düşünmedik de yalnızca günü atlatmaya çalıştık.

Peşimizden gelenlerin yerlerini çoğu zaman biliyorduk. Bilhassa yaklaştıklarında. Doğru tüneli bulduklarında boruyu da hemen fark ederlerdi. Boşluğu doldurmayı düşündük ama bunun için borunun üstüne tuğla örmekten başka çare yoktu. O zaman da hemen belli olurdu. Olduğu gibi bırakmaktan ve gözden kaçırmalarını ummaktan başka çaremiz yoktu. Ne de olsa burada milyonlarca delik, boşluk vardı. Ama tabii ki üzerinde gidip geldiğimiz boruyu şıp diye yakalarlardı.

Boruyu bulunca içindeki geçidi de bulurlardı. Geçide geldikten sonra onları şaşırtacak bir yol yapmalıydık. Geçidin kuzey tarafına doğru bir çıkış var ve oranın ötesine kadar izlerimizi bıraktık. Artık bu noktada elimizden daha fazlası gelmezdi. İzlerin sonuna gelince kandırıldıklarını anlayacaklardı.

Bir alarm sistemi kurmak daha zordu. Sadece ses çıkarması yetmezdi, hissedebileceğimiz ya da görebileceğimiz de bir şey olmalıydı. Onun da üstesinden geldik. Ne de olsa başka işimiz yoktu. İki aşamadan oluşuyordu. Biri boruya gelince ve biri bu odanın girişindeki tünel duvarına tırmanırsa bilecektik. İlk alarm bir gün elbet çalacaktı ama ikincisinin hiç çalmamasını umuyorduk. Buraya girdikten sonra kapatacağımız bir kapımız vardı. Ve kapı, aşağıdan bakınca duvar gibi görünüyordu. Bakarak anlamak mümkün değildi ama biri akıl edip de bir köpeğe tünel çıkıntısının üst kısmını kontrol ettirirse bittik demekti.

Derken ilk alarmın çaldığı gün gelip çattı. Silahımız vardı ama ilk alarmdan sonrası kolaydı. Bir hafta sonra ikinci alarm da çalınca silahı kullandık."

Aklımdan geçen soruyu gözlerime bakıp anlayınca kafasını salladı. "Bunu anlatmayacağım."

İster istemez tetikteydim.

Mallory devam etti. "Cesetleri kaldırdılar tabii ki. Bura-

da bırakamazlardı zaten. Yoksa ganimetleri olmadan büyük zaferlerini nasıl duyuracaklardı?"

"Üzgünüm." dedim yarım yamalak.

"Artık sana katil demeyeceğim Jason. Bana bir faydası yok. Kesinlikle sana da bir faydası yok tabii. Julius Caesar'ı öldürdüğün için de özür dileyebilirsin."

Işıklara ihtiyacımız yoktu artık. Biz de çantalarımızda 'hazinenin' içindeki destelere yer ayırmak için ışıkları orada bıraktık. Mektuplar, adres defterleri, çek defterleri, pasaportlar, günlükler, fotoğraf albümleri, tozun içine düşen gazete kupürleri, rehinci dükkânına satılsa iki yüz üç yüz dolar edecek yadigâr mücevherler, glasen kılıf içinde fotoğraf negatifleri... En alttaki altı çizim ve dokuz litografi dümdüz olmuştu. Onları yapan sanatçıların adlarını daha sonra öğrenecektim; Charles White, Augusta Savage, Arshile Gorky, Adolph Gottleib ve diğerleri.

Anlaşılması güç bir sembolik hareketle giderken arkamızda ışıkları açık bıraktık.

Mallory'nin daha önce söylediği gibi Büyük Merkez Garı'na şaşırtıcı bir şekilde çok yakındık. Hatta doğrudan üst kısmında bile olabilirdik ama biz öylece yukarı çıkamıyorduk. Yarım saat içinde sanki Mars'tan gelmişiz gibi bize dik dik bakan, işlerinden evlerine gidip gelen insanların yanında yürüyorduk bile. Otelin lobisine girdiğimizde insanların tepkisi daha da büyük oldu. Madenci salonundan henüz çıkmış, saygıdeğer iki vatandaştık ve ücretlerimizi ödüyorduk ama insanları buna ikna etmek epey zordu. Süngerin suyu çekmesi gibi kapkara pisliği üzerinde toplayan kral bile olsa müsamaha göstermeyecek gibiydiler. Eminim duvarların yanından bile geçerken, insanların nazarında, pisliğimizi yaymıştık.

Mallory'nin odasına geçtiğimizde zenginlerin en temel hazlarından birine erişebildim. Evi arayıp bir hizmetçinin diğer gerekli şeylerle birlikte bir çanta üst baş getirmesini istedim.

Konuşulan veya konuşulmayan bazı emarelerden, geceyi burada geçireceğimi anladım.

3. Bölüm

YÜKSELEN

Doğru koşullar altında, aynen gördüğümüz gibi, ölüler gerçek anlamda, mezarlarından kalkabilirler.

25

Önceki akşamki yemek gibi kahvaltıyı da odaya istedik. Kahvelerimizi de içtikten sonra Mallory'ye ne yapmamız gerektiğini düşündüğünü sordum.

"Ne konuda?"

"Belki de asıl sormak istediğim buydu. Yapabileceğimiz bir şey var mı?"

Masum masum kaşlarını kaldırdı. "Ne demeye çalışıyorsun hiç anlamıyorum?"

Bir süre nasıl açıklayacağımı düşündüm durdum. "Gramercy Akademi'de muhakkak bilmen gereken şeyler öğrendin. Hayatına devam edebilmen için bunları bilmen gerekiyordu."

"Çok doğru!" dedi.

"Ben de dün mutlaka bilmem gereken şeyler öğrendim. Önceden böyle şeyler olduğunun ve bunları bilmem gerektiğinin farkında bile değildim. Ama şimdi *kendi* hayatıma nasıl devam edebileceğimi merak ediyorum."

"Anlıyorum. *Sanırım* anlıyorum."

"O yüzden ne yapmamız gerektiğini soruyorum."

"*Benim* bir şey yapmam gerektiğini sanmıyorum Jason. Eğer *senin* yapman gereken bir şey varsa bunu senden başka kimse bilemez."

"Öyle. Birkaç fikir geldi aklıma da, sen de hiç kafa yordun mu acaba diye merak ettim."

"Hayır Jason, yormuyorum. Açıkçası benim aklımda sadece Manhattan'da stüdyo yapacak bir yer bulmak vardı."

"Onu hallederiz. Ama benim de yapmam gerekenler var."

Sanki *iyi madem, git yap* der gibi omuzlarını silkti.

Okul günlerinden bir tanıdığın, Ward Woolton, bir çeşit editörlük pozisyonunda çalıştığı bir gazeteye ilan verdim. Gazete, dünyanın en eski ve devam eden yayını olarak nitelendiriliyordu. Beni hatta aldıklarında, benim de gayet iyi bimem gerektiğini ima eden bir ses tonuyla Bay Woolton'ın en erken on otuzda orada olacağı söylendi. Sonra annemi arayıp babamın kitapçısının adını istedim.

"Hangisi? Çok var."

"Babamın çok sevdiği M. R. James'in ilk baskısını getireni düşünmüştüm." Diğer tuhaflıklarının yanı sıra, babam, aynı zamanda Viktorya dönemi hayalet hikâyeleri toplamaya da pek düşkündü.

"Edmund Dial olacak. Lexington'da Elliler'de bir dükkânı var."

Anneme danışmak demek hemen bilgi almak demekti.

Telefon ettim ve dükkânın açık olduğunu öğrendim. Gerçi Bay Dial'ın kendisi yoktu henüz, onun programı da Bay Woolton'ınkine benziyordu. Yine de bir taksiye atlayıp Hell's Kitchen'a gittim. Arabamı alıp Lexington, 54. Caddeye yollandım. Dial'ın mekânı dükkân olarak nitelendirilemeyecek kadar ihtişamlıydı. Edebiyat koleksiyonlarıyla kaplı yüksek tavanlarıyla altı kattan oluşuyordu.

Tezgâhtarın tüm dikkatini bana vermesi için adımı söylemem yetti. Ofisi varsa Bay Dial'ın gelişini orada beklemem mümkün mü diye sordum. Elbette vardı ve elbette orada beklemem çok sıcak karşılandı. Şehir içi arama yapmak için telefonu kullanabilir miydim peki? Kesinlikle.

Ward Woolton dünyanın en eski ve düzenli olarak yayınlanan günlük gazetesinde, masasının başına geçmişti bile. Lakin sesimi duyduğuna pek sevinmemişti. Pek yakın değildik zaten, yalnızca aynı sınıftaydık. Bildik formaliteler ve hoşbeşin ardından bir haber danışabileceğim bir pozisyonda olup olmadığını sordum.

"Aslında buradaki, *Times'taki*, pozisyonum tam olarak da bu." dedi duygusuz duygusuz. "Tüm işim bu."

"Öğleden sonra sana uğrayabilir miyim o zaman?"

"Yanan bir binadan ya da bir suç mahallinden aramıyorsan bugün olmaz."

"Öyle bir şey değil, yarın sabaha ne dersin?"

"Bana bir ipucu versen olmaz mı? Hikâye hakkında yani. Tull ailesiyle mi alakalı?"

"Yok, ailemle hiç alakası yok."

"Bana sadece hayallerindeki kızı bulup onunla evleneceğini söylemeyeceksin herhalde."

"Hayır tabii ki."

"O zaman konu ne?"

"Ben de bir sorayım madem. Hiç çocuklarımıza öğrettiğimiz tarihin yalan olup olmadığını merak ettin mi?"

Derin bir sessizliğin ardından, "Aman Tanrım Jason. Şaka yapıyorsun."

"Neden?"

"Ayan beyan ortada."

"Bence değil."

"Sen de *oradaydın* Jason. Beraberdik. Yüksekokula kadar *her şey* safsata. Yoksa neden yüksekokula *gidelim?"*

"Fazla kuşkucusun."

"Öyle mi?"

"Yalanların yüksekokulda da devam ettiğini söylediğimi düşün."

"Hayda Jason, bana hangi büyük gerçeği açıklayacaksın? Dünyanın içi boş ve Atlantis'ten kurtulanlar orada mı yaşıyor? İnsan ırkı Mars'taki küçük yeşil adamların bir sosyoloji deneyinden mi ibaret?"

"Aklımı kaçırmadım Ward. Bana bir saat ver, seni ikna edeyim."

"Bir saat mi? Tanrım! İngiliz Müzesi'nin okuma salonunda çalışmıyorum ben Jason! Burası bir gazete. Beni beş dakika içerisinde kullanabileceğim bir şeyin olduğuna ikna edemezsen, öyle bir şeyin *yok* demektir. Bu kadar basit."

"Tamam beş dakika ayır bana o zaman."

"Memnuniyetle sana beş dakikamı ayırırım Jason ama lütfen tarihin yalanlarıyla ilgili safsatalar olmasın. Haber değil, saçmalık bunlar."

Anladığımı söyledim ve ertesi sabah on birde buluşmak üzere anlaştık.

Birkaç dakika sonra Edmund Dial geldi. Belli belirsiz de olsa kafamda bir Edmund Dial canlandırmıştım ve onunla gerçeğinin uzaktan yakından alakası yoktu. Kitabi kamburu ve tozlu kıyafetleriyle yaşlı bir beyefendiydi. Kırklarının ortasındaydı, biçimli ve keskin hatlı bir yüzü vardı. Benden daha şık giyinmişti. Babamı görmeyi beklediğinden gülüm-

seyerek girdi kapıdan içeri ama yanıldığını fark edince suratı asılmasa da, gülümsemesini daha münasip bir çerçeveye oturttu.

Kahve içerken ona eşlik edip etmeyeceğimi sordu, ben de haliyle çok memnun olacağımı söyledim. Kartvizit olarak soyadımı kullandığım için karşılama törenlerine de katlanmak zorundaydım. Yardımcısını çağırıp emirler yağdırdı. Onu el çırparak göndermemek için kendini zor tuttuğu belli oluyordu. Adetler yerine getirilmişti, yeterince zaman da geçmişti. Nihayet bana nasıl yardım edebileceğini sordu.

"Buradaki her tür kitap sizin elinizden geçiyor sanırım." dedim.

Kaşını kaldırdı ama aynı zamanda da onayladı. "*Her* tür kitap için," diye usul usul devam etti "koleksiyoncular var tabii." dedi.

Mallory'den aldığım *Yeni Zenci* kitabını, içinde taşıdığım zarftan çıkarıp ona uzattım. İrkildi ama kitabın adından ziyade, çok eski ve yıpranmış olmasından. Parmak uçlarıyla kapağını kaldırıp künyesini gözden geçirdi. Hafifçe kafasını sallayıp neden bunu gösterdiğimi sordu.

"Her tür kitap için koleksiyoncu bulunur dediniz. *Bu* tür için herhangi bir koleksiyoncu bulabilir miyim acaba diye merak ettim."

Donuk bir gülümseme oturttu suratına. "Tamam abarttım, beni yakaladınız Bay Tull. Erotika çeşitlerinden bir şeyler ima ettiğinizi sandım. Kimsenin hiç mi hiç istemediği yüz binlerce eski kitap var burada ve bu da onlardan biri."

"Böyle bir kitabı satmazdınız yani."

"Alan olsa seve seve satarım ama böyle benim başıma kalsa, kaldırır atardım. Koleksiyonların ve kütüphanelerin tamamını tek seferde satın aldığımda elime geçen kitapların her yıl binlercesini atıyorum ben Sayın Tull."

Kitabı bana geri uzattı.

"Yalnızca iki bin yıllık olması kitaba değer katmıyor yani."

"Kesinlikle hayır. Sokağa çıksak çakıl taşları bile en az iki bin yıllıktır. Bu onları illa ki kıymetli yapmaz."

"Fakat eminim ki iki bin yıllık olup da çok kıymetli olan *bazı* kitaplar da vardır."

"Elbette." dedi. Sıkılmaya başlıyor gibiydi. "Babanızın koleksiyonunda onlardan çok görmüşsünüzdür."

"Peki onları diğerlerinden ayıran nedir?"

Tiksintiyle baktı. "Kıymetli olanlar, insanların istedikleridir tabii ki. İnsanların istemediklerinin kıymeti yoktur."

"Bir bakışta bunu insanların istemediğini nasıl söyleyebiliyorsunuz ki?"

"Ben böyle geçiniyorum Bay Tull. Talep gören kitapları tanımak benim *işim* ve *Yeni Zenci* bunlardan biri değil, emin olabilirsiniz."

"Maalesef tahminlerinizi bir daha gözden geçirmeniz gerekecek Bay Dial. *Yeni Zenci* artık talep görenler arasında; *ben* istiyorum."

Yapmacık bir gülümsemeyle, "O zaman ne mutlu size ki zaten elinizde var." dedi.

"Diğerlerini de istiyorum."

Suratı asıldı. "Hangi diğerlerini? Zenciler hakkındaki kitapları mı?"

"İlla onlar olmak zorunda değil."

"O zaman ne hakkında? Attığım kitapların hepsini isteyemezsiniz. Belli bir *türe* ait değil onlar. Kimse onları istemiyor, tek ortak özellikleri bu."

"Biraz düşüneyim." dedim. "Adolf Hitler'in kim olduğunu biliyorsunuzdur herhalde."

"Tabii ki. Sözde Dachau Kahramanı. Kısmen efsanevi biri sanırım, William Tell gibi."

"Tarihi biri aslında."

Bay Dial omuzlarını silkti.

"Büyük Savaş sırasında biri biyografisini İngilizce yazmış olsa şaşırmazdım."

"Neden 'İngilizce' olmasını vurguladınız?"

Bay Dial sanki onu suyun derinliklerine çekiyormuşum gibiydi. "Yani," diye hızla lafa girdi. "Dachau Kahramam'mn düşman gözünden diğer bir deyişle Yahudi gözünden yazılmış bir biyografisini arıyorsunuz."

"Niye öyle diyorsunuz? Yani neden bilhassa Yahudi diyorsunuz?"

"Çünkü o zamanlar İngiltere ve Amerika'daki yayınevlerinin çoğu Yahudilerin kontrolündeydi. *Bu* kitap da öyle yayınlanmıştır." diyerek kafasıyla *Yeni Zenci'yi* işaret etti. "Belli ki böyle bir şeyi ancak bir Yahudi yayınlar."

"Öyleyse belki de aradığımız kıstas budur; Yahudiler tarafından yayınlanan kitaplar."

Bay Dial nihayet bir deliyle uğraştığını anladı. Boş boş, umutsuzca baktı bana. Belki de bu delice konuşmayı babama tekrar etmek zorunda kalıp kalmayacağını düşünüyordu.

"Şimdi bana bu iyiliği yapın. İzin verin attığınız kitapları karıştırayım. Bir zararı olamaz, hem istediğim bir şey bulursam makul gördüğünüz herhangi bir fiyatı biçebilirsiniz."

Bir an önerime karşı çıkacak gibi oldu ama sonra bu şekilde beni ofisinden gönderebileceğini fark etti. Birkaç dakika sonra yer altında bir odada yanımda iki genç kadınla birlikte sonsuz bir göreve başladım; yeni gelen kitapları değerli ve değersiz olarak ayırıyorduk. Pis ve sıkıcı bir iş gibi görünse de hayalperest girişkenliğim ve oradaki varlığım, kadınlara eğlence oldu.

Üç saatin sonunda çok karanlıkta çalıştığımızı fark ettim. Oldukça şanslıydım, iki tane kitap bulmuştum; biri *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* adlı, Almancadan çevrilmiş savaş karşıtı bir romandı ve diğeri *Burada Olamaz* adlı,

Birleşik Devletleri faşistlerin ele geçirme olasılığı hakkında bir kitaptı. Sırf Bay Dial böyle şeyleri yalnızca bir Yahudi'nin yayınladığını söylediği için Gertrude Stein adlı birinden *Üç Hayat* diye anlaşılmaz bir parça da seçtim. Steinbeck ve Dreiser gibi Yahudi isimlerini andıran yazarların kitaplarını da o karmaşadan çıkarıp ayırdım ama önce biraz araştırma yapmam gerektiğine karar vererek onları yanıma almadım.

Kitaplara değer biçsin diye Bay Dial'ın yanma götürdüğümde yıkılmış gibiydi. Vicdanı bu çer çöpü hediye etmesine de satmasına da müsaade etmiyordu sanki. Bana bir hesap açıp aldığım üç parçanın ederlerini "tayin edilecek" şeklinde not alarak bu sorunu erteledik.

Otele dönerken Mallory'nin sanat atölyesi olabilecek yerleri gezdiğini öğrendim. İki bin yıllık fotoğraf negatiflerini halledebilecek birilerini bulmak için telefonun başına kuruldum. Görüştüğüm uzmanların çoğu negatiflerin iflah olmayacağını söyledi ama nihayet teknolojik bir arkeoloğa ulaştım. Bana birkaç numara bildiğini söyleyip negatiflere göz atmayı kabul etti.

Mallory gelip banyo yaptıktan sonra en önemli meseleye, yemek yiyeceğimiz yeri seçmeye yoğunlaştık. Birkaç yer önerdim ama sonunda Mallory bunu "mesele yapmak istemediğine" kanaat getirdi. Biz de aşağıdaki yemek salonuna indik.

İkinci kokteyllerimizi içerken ona evlenme teklif etmezsem olmayacağını söyledim.

"Tuhaf bir ifade şekli. Teklif mi ediyorsun yoksa sadece bu konuda mı konuşuyorsun?" dedi.

"Teklif ediyorum."

İçkisini yudumladı. "Ne demeye çalıştığını anlıyorum aslında. Bence de bana evlenme teklif etmezsen olmaz."

"Kabul mü ediyorsun yoksa sadece bu konuda mı konuşuyorsun?"

"Şimdilik sadece bu konuda konuşuyorum."

Ciddi bir ses tonuyla "Anlıyorum." dedim.

"Dün resimde gördüğün siyah sıska kızı hatırlıyorsun değil mi? O benim."

"Farkındayım."

"Roy'la birlikte olmadan evvel Kulüp'teki oğlanların yarısıyla yattım. Buna katlanabilir misin?"

"O iki bin yıl önceydi Mallory."

"Benim için geçen seneydi. Ben o kişiyim."

"Tamam ama ben de bir zamanlar başka bir 'o kişiydim'. Sadece onun kim olduğunu bilmiyoruz. Belki ben de seni o tünelde kovalayanlardan biriydim."

Bunlara kanmıyordu. "Onlardan biri bile olsan şu an farklısın. Ama ben o resimdeki *kızım*, çok eminim."

"Hangi kız olursan ol, seni seviyorum Mallory. Ben seni seviyorum, resmi değil."

"Şu an sevgi meselesi beni aşar Jason. Böyle kalsın."

"Anlıyorum. Sana baskı yapmaya çalışmıyorum."

"Biliyorum. Eğleniyoruz işte, iyi başladık. Hatta dün bile ilginç bir şekilde eğlenceliydi."

"Merdivenin ucunda sallandığım kısmı sevmiştim."

"Ben de."

Saat dokuz buçuk civarında odamızdaydık. Telefon çaldığında uyumadan önceki son içkilerimizi yudumluyorduk. Mallory açtı ve Harry Whitaker adında birinin yukarı gelmek istediğini söyledi.

"Harry Whitaker!"

"Harry Whitaker kim?"

"Eski bir aile dostumuz. Yukarı gelsin ister misin? Sen ne dersen o."

Mallory resepsiyoniste misafiri yukarı göndermelerini söyledi.

"Sence niye geldi?" diye sordu.

"Hiçbir fikrim yok." dedim ve Mallory'ye Harry Amca hakkında bilgi verdim.

Harry yalnız gelmemişti. Onu peşi sıra takip eden sert görünümlü, kaslı ve benim yaşlarımda, Clay olarak tanıştırdığı biri daha vardı. Clay başıyla işaret etti ve sonra etrafta keskin nişancı olup olmadığını kontrol eden sadık bir koruma edasıyla odaya bakındı.

Harry Amca odaya hiç bakmadı bile. Daha tanıştırmaya fırsat olmadan Mallory'yi şöyle bir tarttı ve tavrını belirledi; o yokmuş gibi davranmayacaktı, gerçi amacı o yönde olsaydı öyle de davranabilirdi, ama bir Tull ahbabını daha karşılıyormuş gibi yapacaktı. Bu, belli ki buraya her ne için geldiyse, Mallory'yi yandaş olarak kullanabileceğini gösteriyordu.

Odamızla ilgilenmiş gibi yaparak "Güzelmiş" dedi. "Yıllardır Escorial'ı ziyaret etmemiştim. Ne içiyorsunuz?"

İki kadeh daha konyak doldurdum ve oturmalarını söyledim.

Harry Amca'yı Tull kalesinin dışında gördüğümü hiç hatırlamıyordum. Beni asıl şaşırtan ise burada da evdeymiş gibi görünmesiydi. Öylece odamıza gelmişti ve burayı birdenbire ele geçirmişti.

Ayaküstü Mallory'yi geçmişi hakkında sorguya çekiyordu. Mallory de aynı hızla cevaplar uyduruyordu. Sonunda Mallory'nin onu kandırdığını fark edince kocaman bir kahkaha patlattı ve bir aptalın yerine hazırcevap bir kız bulduğum için beni tebrik edercesine göz kırptı.

Harry'nin sempatik performansı yüzünden ortam gayet tuhaf bir hal aldı. Mallory benden daha az gözü korkmuş gibiydi. Sanki Harry Amca gibi adamlar onun için bildik şeylerdendi. İkisinden de rahatsız olduğumu fark ettim. Harry

muhtemelen *benimle* görüşmeye gelmişti, o zaman neden hala sadede gelmiyordu?

"Nasıl tanıştınız?" diye sordu bir süre sonra.

Mallory, "Sergimde tanıştık." dedi.

"Anladım. Sen, ressam mıydın?"

"Evet."

"İlginç," derken bana baktı, "nedense Jason'ın Yeniden Dirilme Enstitüsü'yle bir alakan olduğunu düşünmüştüm."

"Neyle?" dedi Mallory.

Harry şimdi de aptalı oynamaya karar vermiş gibiydi.

"Harry, Reenkarnasyon Enstitüsü'nden bahsediyor." diye açıkladım.

Mallory neşeyle, "Aslında öyle oldu. Ben şanlı Dachau zaferinden birkaç yıl sonra bu şehirde yakalanıp öldürülen siyahî bir kaltağını." dedi.

O ana kadar Harry Amca'nın hiç kimse yüzünden böyle sinirlendiğini görmemiştim. Sarsılmıştı, gülmeye çalıştı ama belli ki onu bile beceremiyordu.

"Jason, Harry'nin bardağı boş." dedi Mallory.

Evet boştu. Hatta Clay'inki hariç bardakların hepsi boştu. İçkileri doldurarak oyalandım.

Harry sandalyesine yaslanıp bacak bacak üstüne attı. Daha uzun kalacakmış gibi bir hali vardı. Konyağından bir yudum daha aldıktan sonra "Öğrenmeye hep açığım." dedi. Yeniden kendine geldiğinde takdir edercesine Mallory'ye başıyla işaret etti. "Bana bir şey öğrettin, hem de çok idareli bir şekilde."

Mallory de soğukkanlılıkla cevaben başıyla işaret etti.

Harry bana dönüp, "Bu genç kadın kim olduğunu biliyor." dedi.

"Mmmm!" diye onayladım.

"*Sen* kim olduğunu biliyor musun?"

Gafil avlanmıştım, hiç de ikna edici olmayan bir tonda "Sanırım." dedim.

"Bence *hayır.*" dedi.

"Affedersin Harry Amca" diyerek olanca ciddiyetimi takınmaya çalıştım, "geç oluyor artık. Sebebi ziyaretini öğrenebilir miyim?"

"Kim olduğunu biliyor musun onu öğrenmeye geldim."

Sinirle kafamı salladım.

"Kız arkadaşının yanında seni mahcup etmeye çalıştığımı düşünüyorsun." dedi Harry Amca. Sanki aklımı okuyordu. "Aksine, maksadım seni bu mahcubiyetten kurtarmak."

Keskin bir tavırla "Nasıl olacak bu, açıklar mısın Harry Amca?" dedim.

"Seni bebekliğinden beri tanırım Jason ve seni bildim bileli en büyük sorunun kim olduğunu bulmak. Bu sadece sana özgü değil. Jason Tull gibi adamların oğulları, babalarının genç hali olmanın dışında kim olduklarını anlamakta hep zorlanır. Ne demek istediğimi çok iyi biliyorsun Jason. Babanın genç hali olman sayesinde başgarsonun ilgisi hep sendedir. Operada hiç yer yokken bir anda çift kişilik yer bulabilirsin. Hız cezası yerine kibar bir uyarı alırsın. Bu nimetlerin hepsinden memnunsun ama bunların sen olduğun için değil, babandan dolayı önüne serildiğinin bilincindesin. Babanın genç hali olman sayesinde ortalıkta bir prens edasıyla dolaşabilirsin ama asla kim olduğunu da bilemezsin. Reenkarnasyon merakının ardındaki de bu, sen de biliyorsun."

"Gerçekten mi! Neden böyle düşünüyorsun?"

"Aşikâr değil mi? Yıllardır bize anlattığın reenkarnasyon hikâyelerinde insanlar *kim olduklarını* keşfediyorlardı. Sen de kendi adına özeniyorsun. Bunlar hep senin yansımaların gibi. Tıpkı onlar gibi bir sabah bambaşka biri olarak uyanmak istiyorsun. Eğer Jason Tull'ın genç hali olmasan elbette kim olduğunu *bilirsin.*"

"Haklılık payın var Harry Amca, Tanrı şahit, var, ancak bunları neden bilhassa bu akşam konuşuyoruz anlamıyorum."

Harry bir an için Mallory'ye baktıktan sonra bakışlarını başka yöne çevirdi. Bana dönüp, "Bilhassa bu akşam konuşulması lazım." dedi.

"Neden?"

"Kim olduğuna dair daha çok şey bilirsen sebebini anlayacaksın."

"Çok zekice Harry Amca ama daha fazlasının olduğunu sanmıyorum."

Tekrar Mallory'ye baktı, ondan arka çıkmasını bekliyor gibiydi. Mallory ise uzaklara dikmişti gözlerini, aklında bir şeyler olduğunu görebiliyordum. Nihayet gözlerime bakıp, "Jason, bence parçaları birleştirmeye çalışmalısın." dedi.

"Nasıl yani?"

"Harry neden *bu akşam* burada?"

Harry'ye baktım, o da bana baktı. Birdenbire büyük bir yoğunlukla, "Sen *kimsin?"* dedi. Hiçbir şey bilmiyormuş ve çok merak ediyormuş gibiydi.

Biraz korkmuştum aslında, "Tanrım, ne demeye çalıştığınızı anlamıyorum." dedim.

"Sen *kimsin?"* dedi ısrarla.

Köşeye sıkışmış gibiydim, baştan ayağa sarsılmıştım. "Neden bahsediyor Mallory? Biliyor musun?"

"*Bu akşam* neden burada olduğunu anlatmaya çalışıyor bence Jason."

"Neden bu akşam *burada?"*

Yine bakıştılar.

"Harry doğruyu söylüyor Jason. Kim olduğunu bilmediğin için burada bu akşam."

"Saçmalık, neden bana karşı birleştiniz?"

Tam bu sırada Clay müsaade isteyerek lavaboyu kullanmakla ilgili bir şeyler geveledi.

Bir Harry'ye bir Mallory'ye bakıp duruyordum. Birden *onların* yabancı olduğunu ve asıl benim onlara *kimsiniz* diye sormam gerektiğini hissettim.

"Neler dönüyor burada? Benden ne istiyorsunuz?"

Harry Mallory'ye dönerek, "Sanırım Jason'ın senden duyması daha iyi olacak." dedi.

"Jason otur lütfen." Oturdum. "Bunu daha önce kendim de fark etmiştim ama bana düşmez dedim. Lafını bile etmek geçmedi aklımdan."

"Neyin lafım etmek?"

"Yokmuşsun gibi davrandığının. Tüm gün böyleydin."

"Söylediğinden hiçbir şey anlamıyorum."

"Saydam bir camsın sanki, insanlar sana bakınca arkanı görebiliyorlarmış gibi davranıyorsun. Görünmez gibi, yokmuşsun gibi davranıyorsun. Harry de bu yüzden geldi bu akşam. 'Kimsin sen?' diye sormaya başladığında hemen anladım."

"Keşke *ben* de anlasam. Ne zaman öyle davranmışım?"

Harry'ye doğu şüpheli şüpheli baktı.

"Jason," deyip başladı masala, "herkesten önce kendine görünür olmalısın. Mallory'nin ya da benim gözümden yolunu bulamazsın. Nerede durduğunu kendin görmelisin. Bunun için başkasının gözünden bakmanın kimseye bir faydası olmaz." dedi.

Hiç oralı olmadan "Bilmeceler" dedim.

Bu sırada Clay geri geldi. Başıyla işaret ederek, patronuna görevini yerine getirmeye hazır olduğunu bildirdi. Harry ayağa kalkıp kanepenin arkasına fırlatılmış pardösüsüne uzandı.

"*Gidiyor* musunuz?" O sırada rahatlama mı hayal kırıklığı mı ağır basıyordu bilemedim.

"Evet gidiyoruz." diye onayladı.

"Uğramakla ne iyi ettin, gerçi benim için pek öyle olmadı ama." dedim.

Sıkıntılı sıkıntılı, hafifçe başını salladı. Sonra da Mallory'ye dönüp bir süre usulca elini tuttu ve gitti.

Mallory ile aramızda hissettiğim o tuhaflıktan ne çıkarsam ya da ne yapsam bilemedim. Sinirle kalkıp eve gitmek istemiyordum, ama bunu yapabilirdim. Becerebilirsem yumuşak başlı olmak daha çok işime yarayacaktı.

Yine de, ikimize içki koyarken, "Şahsen, merdivende daha iyi zaman geçirdiğimiz kanısındayım." dedim.

Kocaman bir gülümseme yayıldı yüzüne ama hiç içten değildi.

Söyleyebileceği birkaç şey vardı ama o hiçbirini düşünemiyor gibiydi. İki dakika boyunca öylece kalakaldı.

Sonra da, "Konuşmayalım." dedi.

Bu benim aklıma gelmemişti.

Sabaha karşı üçte uyandım. Bazen düşüncelerim ve planlarım yüzünden uyku tutmaz. Bu durumdayken bir süre okumak genelde iyi gelir. O yüzden Dial'ın dükkânından getirip önceki gece masanın üstüne bıraktığım kitapları aradım. Stein kitabı oradaydı ama diğer ikisi yoktu. Belki yere düşmüşlerdir diye düşünüp yataktan kalkıp baktım ama yerde değillerdi.

Mallory uykulu uykulu "Ne oldu?" dedi.

"Bugün aldığım iki kitap yok."

Yatakta doğrulup "Nasıl yoklar?" dedi.

"Bilmiyorum ama burada değiller."

"Oturma odasına götürmüş olabilir misin?"

"Olabilirim ama götürmedim."

"Ne olur ne olmaz bir baksana."

Baktım. Dönünce "Harry'nin yaveri aldı. Tuvalete gidince aldı." dedim.

Belli ki o da aynı sonuca varmıştı.

"Niye alsın ki? Ne manası var?" dedim.

Neredeyse fısıldayarak "Bilmiyorum." diye mırıldandı.

Kaşlarımı çatarak ayakta duruyordum. İlk kez bana yalan söylediğini düşünüyordum. Belki tam olarak *bilmiyordu* ama bir tahmini vardı ve benimle paylaşmıyordu.

"İkisi de yeniden alınabilir, alıp götürmenin ne manası var?"

Bu kez çıt çıkarmadı.

"İpucu ver."

Biraz düşündükten sonra, "Sen ipucu *almazsın* Jason. Bu konuda hayatımda tanıdığım en başarısız insansın." dedi.

"Niye hepsini almadı da sadece iki tanesini aldı?"

Mallory cevap vermeden öylece dik dik baktı.

26

Ertesi sabah Times Binası'na girmek üzereyken birinin adımı seslendiğini duydum. Clay'di, Harry Amca'nın ataşesi, siyah limuzinin açık kapısının yanında şaşkın şaşkın dikiliyordu.

Yanma yaklaşınca, "Dr. Whitaker sizinle konuşmak istiyor." dedi.

İçeri girmeye yeltendim ama Harry'nin olmadığını görünce geri çekildim. "Burada bir randevum var." diye açıkladım.

"Ziyanı yok. Gecikmezsiniz."

Saatime bakıp "Bu nasıl olacak hiç bilmiyorum." dedim. "Dr. Whitaker zamanı durdurabiliyor mu?"

Belli belirsiz bir gülümsemeyle "Dr. Whitaker pek çok

şeye muktedirdir." dedi. Tereddüt ettiğimi görünce "Önemli" diye ekledi.

Peşim sıra geldi, şoför de limuzini kaldırımın kenarından çekti.

Clay "Ceketinizi çıkarmanızın bir mahzuru var mı?" diye sordu. Hava neredeyse yirmi derece sayılırdı, pardösü giymeye gerek görmemiştim.

"Neden çıkarayım?"

"Çünkü size iğne yapmam lazım." deyip deri bir çanta çıkardı. Açıp iki flakon ve bir enjeksiyon iğnesini gösterdi.

"Bu da ne?"

"Daha şimdi ne söyledim Bay Tull? Size iğne yapmam lazım."

"Ne iğnesi?"

Clay iç geçirdi. "Dr. Whitaker muhtemelen bunu soracağınızı söylemişti. Size 'Bu seni görünür yapacak' dememi söyledi."

"Saçmalık."

"Evet bunu da söyleyebileceğinizi demişti."

Ağır ağır iki üç trafik ışığı geçtik.

"Anladığım kadarıyla Dr. Whitaker, Tull ailesinin eski bir dostu."

"Evet öyle."

"Ama size zarar verebileceğini düşünüyorsunuz. Doğru mu?"

"Tam olarak değil."

Clay güldü. "Dün akşam sizin kim olduğunuzu bilmemenizle ilgili söylediklerini pek anlamamıştım ama şimdi anlamaya başlıyorum."

"Ne kadar da harika."

"Bakın ne diyeceğim." deyip arka cebinden cüzdanını çıkardı. İçindekileri inceledi, kafasını kaldırıp "Bu iş için çok nakit taşımam gerekiyor, en azından benim için çok."

dedi. Dört yüzlük, sekiz ellilik ve sekiz yirmilik banknot sayıp aramızdaki koltuğa koydu. "Bu binliğine iddiaya varım, kaybedersem kendi cebimden ödemek zorunda kalacağım, size iğneyi yaptıktan sonra beş dakika içinde kim olduğunuzu idrak edeceksiniz."

"İğnenin içinde ne var, bir tür psikotropik mi?"

Yine güldü. "Gerçekten çok komiksiniz Bay Tull. Birazdan da sizi hipnoz edip etmeyeceğimi soracaksınız."

Kendi cüzdanımı alıp yedi yüzlük ve altı ellilik banknot çıkardım.

"Ceketinizi çıkarın ve kolunuzu sıyırın."

Flakonlardan birinden aldığı alkolle bir noktayı özenle sildi ve diğer flakondan aldığı sıvıyı enjektöre çekti. İğneyi yaptıktan sonra deldiği yerin üzerine bir parça pamukla bastırıp ceketimi giymeme yardım etti.

Çantayı toplayıp arkasına yaslandı ve memnuniyetle gülümseyerek "Sizi anlıyorum Bay Tull." dedi.

Anladığını biliyordum. Yalnızca otuz saniye sonra aydınlanma neredeyse tamamlandı. Üstelik aldığım ilaçla hiçbir ilgisi yoktu. Çelik kanıma karıştıkça daha da netleşti. Sanki iğneden akan şeffaf bir sıvı değil de elektrik kablolarıymış gibi yoğun bir histi.

Bir saat önce dışarı çıkmak için giyindiğimde Mallory nereye gideceğimi sormuştu. Hemen cevap vermeyince "Boş ver. Özür dilerim, sormamalıydım. Görünmez adamdın sen, aklımdan çıkıvermiş." demişti.

Nihayet anladım.

Dial'ın kitapçısına gidip görünmez olabileceğimi düşünürdüm. Gayet olağandışı bir alışveriş yaparım ve kimsenin umurunda olmaz diye düşünürdüm. Dünya çapında nüfuzlu bir gazetenin haber editörüyle ayan beyan muhabbet edebilirim ve kelimeler havada kaybolur diye düşünürdüm. Sansasyonel bir haber sözü verip bunu konuşabilmek için

yalvarabilirim ama daha sonra kimse bunun ayırtına varmaz ya da kendi çapında ilginç bir hikâye olduğunu düşünüp irdelemeye kalkmaz diye düşünürdüm.

Sanki Edmund Dial ziyaretimi "Ofisime girdiğimde Jason Tull'ı görürüm sanmıştım ama gelen o değil, bir başkasıymış." şeklinde yorumlamış gibi davranıyordum.

Yanımda hep kartvizit taşırdım, dağıtırdım. Doğal olarak "Jason Tull Jr" derlerdi. Ama aslında "Jason Tull *DEĞİL*" demeleri gerekirdi. Jason Tull *DEĞİLDİM*, o yüzden görünmezdim. İstediğim yere gidebilir, istediğimi yapabilirdim ve kimse fark etmezdi. Şeffaf camdım ben, insanlar bana bakıp ardımı görebilirdi.

Yalnızca kim *değilim* onu biliyordum.

Harry Amca, Clay'e masanın üzerindeki iki kitabı kaldırtarak bana bunu göstermeye çalışıyordu: *Bak işte! GÖRÜLÜYORSUN! Görünmez DEĞİLSİN! İşte! Bu akşam senin satın aldığın BİLİNEN üç kitaptan ikisini aşırmaya geldim. Görünür olduğunu göstermek için hangi ikisini alacağımı bile biliyordum.*

Zihnimden bunlar geçerken karanlığa gömüldüğümün farkında değildim. Bir tür zihin uyuşturan bulutun içerisinde kayboluyordum.

Son hatırladığım, bin dolarımı karşımdaki koltukta oturan Clay'e verişim oldu.

27

Ahşap pencereli küçük bir odada bir karyolanın üzerinde uyandığımda ölüyordum ya da en azından ölmeyi diliyordum. Boğazım acıyordu ve ağzımdaki tattan, midemde ne var ne yoksa kustuğumu anladım. Başım öyle bir ağrıyordu ki tüm acı, zonklayan tenimin ve göz kürelerimin yüzeyinden fırlayacak gibiydi. Su istiyordum, bilincimin olmadığı zamana dönmeyi ise daha da çok istiyordum.

Duvara sırtımı döndüm. Bir yandan da mübarek biri ulaşabileceğim yere su koymuştur diye dualar ediyordum. Vay canına! Hem de bir litre vardı. Yerden alıp yarısını bir dikişte içtim ve tekrar bilinçsizliğime gömüldüm.

Dört ya da on iki saat sonra yine uyandım. Pencereden sızan ışık gündüz olduğuna işaretti. Kutsal şişe hala yatağı-

mın yanındaydı ve yine tek dikişte kalan yarısını içiverdim. Baş ağrım geçmişti ama hala etkisini hissediyordum. Tenis maçı yapacak kadar değil belki ama odadan çıkacak kadar iyiydim. En azından mahkûm değildim. Odanın kapısı açıktı, salon görünüyordu.

Bütün binayı beş dakika içinde gezip bitirdim. Bir zamanlar askeriye veya bilim üssü olarak kullanılmışa benziyordu; tahminlerime göre, burada iki veya üç kişi yaşamış, yaklaşık on kişi bir çeşit ofis veya sınıf niyetine kullanmış. Asıl önemlisi, bina kocaman bir hiçliğin ortasındaydı. Öyle ki, ufuk boyunca uzanan dağınık bitki örtüsü olmasa, burası ay bile olabilirdi. Batıya, en azından güneş aksi yönde yükselmeye devam ettiği için batı olarak düşündüğüm yöne, doğru giden araba izleri vardı ama görünürde hiç taze iz yoktu. Buraya akıl almaz bir şekilde, sanki gökten zembile indirilmiştim.

Buradan yürüyerek gitmeyeceğim kesinleşince binanın ön tarafındaki brifing salonundaki kurulumunu incelemek için geri geldim. Salonun arkasında, üzerinde döner sandalye bulunan alçak bir platform vardı. Odadaki diğer eşyaların aksine, sandalye yeni ve temizdi. Belli ki sonradan getirilmişti. Sandalyenin arkasına yeni temizlenmiş bir yazı tahtası yerleştirilmişti. İki projektör, bir kamera ve televizyon düzeneği, hepsi de devasa sanayi pillerine bağlanmış vaziyette, tahtanın karşısında duracak şekilde ayarlanmıştı. Sandalyeye otururken kameranın da televizyon düzeneğinin de açık olduğunu fark ettim.

Ekranda gösterilen, neredeyse bulunduğum sahnenin aynadaki aksiydi; boş bir masa ve boş bir sandalye vardı. Bir şeyler olması beklentisiyle oturup gözlerimi ekrana sabitledim.

Hiçbir şey olmadı.

Belli ki *olacaktı*. Yoksa hem buraya hem oraya, artık her neresiyse, düzenek kurma zahmetine niye katlansınlardı ki?

Bekledim, izledim.

Kendime, *bu kadar kısa sürede kendime gelebileceğimi tahmin etmediler herhalde,* onlar da kimse, dedim.

Tüm eşyalarım gibi saatim de duruyordu. On biri gösteriyordu, belli ki sabah on birdi. Hoş, hala doğru zaman dilimi içerisinde olup olmadığım şaibeliydi.

Oturmaya devam ettim, bekledim, izledim. Hiçbir şey olmadı.

Gün ortasında, içtiğim su mesaneme ulaştı ve vücudumdan atmak için dışarı çıktım. İşimi görürken bir yandan da etrafımı saran rüzgârlı çölü bir kez daha inceledim. Tekerlek izleriyle dolu yolun sonu, ufuk çizgisindeki siste gözden kayboluyordu. Yaklaşan araç da yoktu görünürde. Herhangi bir helikopter gürültüsü de duymuyordum.

Geri dönüp masaya oturdum ve ekranı izlemeye başladım. Taşın üzerinde öylece duran bir kertenkele gibi zihnim bomboştu. Sinemada ışıkların kapatılıp filmin başlamasını bekleyen biriydim adeta. Aklımdan sadece *Nerede? Neden bekliyoruz?* Soruları geçiyordu.

Önümdeki ekranda tek bir hareket yoktu. Boş sandalyenin arkasındaki duvarda saniyelerin ilerleyişini duyabileceğim bir saat bile yoktu.

Saat ikide artık midemin kazındığı gerçeğini göz ardı edemez oldum. Beni buraya tıkan elbet suyun yanında yiyecek bir şeyler de bırakmış olmalıydı. Ne de olsa beni öldürmeye çalışmıyorlardı elbet. Buralarda bir yerlerde içinde yiyecekle birlikte bir kutu olmalıydı, en azından şeker ya da kraker falan da olsa hiç yoktan iyiydi. Meyve vardır belki, hatta konserve falan. Sanki elimin altındaymış gibi hayal edebiliyordum; oluklu mukavva, kahverengi ambalaj kâğıtlı. Konserve açacağı koymayı unuttularsa çok kötü olur diye geçirdim içimden, unutabilirlerdi.

Fakat tabii ki kutu falan yoktu. Her tarafta bulaşıkların,

yemek artıklarıyla kaplı tencere tavaların olduğu, taş kesilmiş ve üzeri tozla kaplı bir kap pirinç haricinde tek lokma bulunmayan bir çeşit mutfak vardı. Muhtemelen lavabodaki musluktan da hiçbir şey akmıyordu.

Ekranın önündeki nöbetime geri döndüm.

Saat beş civarında paniklemeye başladım. Ekrandaki sandalyede oturması gereken her kimse, mesai sonu geldi diye evine, yemeğini yemeğe dönecekti.

Bunlar kiminle uğraştıklarını sanıyordu ki? Olmayan biriyle mi?

İki saat daha izlemeye devam ettim, yapacak başka bir şeyim yoktu.

Saat yedide bir kez daha tuvalet ihtiyacımı karşılamak için dışarı çıktım. Güneş hala tepedeydi, bu da Pasifik kıyılarına Atlantik kıyılarından daha yakın olduğum görüşünü doğrular nitelikteydi. Acaba sonunda ne var diye merak ederek yola baktım. Eğer düşündüğüm gibi ufuk yaklaşık otuz kilometre uzaktaysa, şu an gözümün alabildiği boşluğa ulaşmak için tahminlerime göre hemen hemen beş saat yürümem gerekliydi. O noktadan sonra yine boşluğa varabilirdim tabii. Hem orada boşluktan başka bir şey *olsa* bile, tek damla suyum olmadan oraya kadar gidebilir miydim?

Suyun düşüncesiyle, sabah sömürdüğüm şişenin dibinde acaba hiç kaldı mı diye bakmak için tekrar içeri yollandım. Birkaç damla dışında hiç kalmamıştı. O çaresizlikle karyolanın altına bakmak için eğildim ve hazineyi buldum: belli ki kendime gelmeden evvel yarısını içtiğim, yarısı dolu bir şişe vardı. Kapağı hafif aralıktı. Yarım şişe su sanki kapatmazsam gözlerimin önünde buhar olup uçacakmış gibi şişenin kapağını sımsıkı kapattım.

Bir yerde, böyle durumlarda tüm su kaynağını hemen içmek gerektiğini okumuştum ya da duymuştum. Mantıken ya da psikolojik olarak ne kadar doğru bir tavsiye olursa ol-

sun, bunu söyleyen her kimse geri zekâlıydı. Ne kadar istesem de o suyu asla bitirmeyecektim.

Hızla bir yudum alıp kapağını sıkı sıkı kapattım.

Kati bir cesaretle, daha iyi bir seçeneğim de yok diye, izleme makamıma geri döndüm. Bıraktığım gibiydi. Ekrandaki oda hala parlak ve bomboştu.

İki saat içerisinde bir yudum daha alacağım, deyip şişeyi masanın ortasına koydum. Böylece herhangi bir habis güç şişeyi devirecek olursa zarar görmezdi.

Nihayet hava kararadı. Bana doğrultulan pilli ışıkları açmayı düşündüm ama sonra vazgeçtim. Görecek ne vardı ki?

Karanlığın ortasında, aydınlık televizyon ekranına bakarken, gecikmiş bir düşünce aklıma takıldı; Harry Amca'nın amacı neydi? Bu işin arkasında kesinlikle o vardı, hiç şüphem yoktu. Masanın ardındaki sandalyede oturmuş başka bir masanın ardındaki boş sandalyeye bakıyordum. Harry bana ayna tutuyordu, ben de bu aynaya bakarken kendimi görüyordum. Bir başkasının bu odada göreceği şeye bakıyordum; boş sandalye. Ya da diğer seçeneğe, görünmez bir adama.

Su götürmez bir gerçekti. Çok, çok uzun zamandır görünmez adam olarak yaşıyordum. Fenshaw'lar ile çalışmam da bir anlamda görünmezliğimi azaltmak içindi, *onlar* muhakkak beni görmüştü. Onlar ezelden beri babamı tanımıyorlardı. *Beni* tanıyorlardı, yalnızca beni.

Fakat o tam olarak kimdi?

Soran olsa benim kim olduğumu söylerlerdi?

"Aa, Jason mı? Son derecede iyi bir adam. Samimi, zeki, dürüst, eğitimli. Muhteşem bir terbiye, enfes bir espri anlayışı, hiç kendini beğenmiş değil, çok önemli bir ailesi ve bağlantıları olmasına rağmen hem de." Bundan daha fazlasını söyleyebilirler miydi?

En yakınlarımı düşündüm. Babam bir Şahsiyetti, hiç

şüphesiz. Annem de Şahsiyetti. Harry Amca. Fenshaw'lar. Mallory, derin bir psikolojik şokta bile olsa, bir Şahsiyetti.

Bu sonuca nasıl varmıştık?

Babam, Harry, Fenshaw'lar ve Mallory hırslarıyla, hedefleriyle, hayalleriyle hareket ediyorlardı. Tek sebebi bu değildi, sonuçta annemi iten bir şey yoktu ama kesinlikle etkisi vardı. Tull serveti bir gecede yok olup gitse, annem babam kadar harap olmazdı. Silkinir ve hayatına kaldığı yerden devam ederdi, sadece eskisi gibi gösterişli yaşayacak parası olmazdı. Annem itidal sahibiydi. Kendi kendine yetebilirdi ama elinde dahası *varsa* kullanmayı da iyi bilirdi.

Okulda öğretmişlerdi de ben mi kaçırmıştım acaba, *Nasıl Birey Olunur?*

Hepsinin önemsediği şeyler vardı, kilit nokta bu muydu? Hepsinin hayatı bir şeylerin üzerine kurulmuştu. Peki ya benimki neyin üzerine kuruluydu? Fenshaw'lar için Altın Vaka yakalamayı gerçekten önemsiyor muydum? Çok da değil açıkçası. Yakalasam Jason Tull Jr'ın içindeki o derin ve geniş boşluk ufacık da olsa dolar mıydı? Orası meçhuldü. Neyle dolardı o zaman? Neyi *umursuyordum*?

O zaman bile böyle derin düşüncelerim olduğunun farkında değildim. Bunlar sanki mezuniyet balosuna eş bulamamış bir okul çocuğunun aklından geçenler gibiydi. En büyük etkisi ise daha fazla uyumamı sağlamak olacakmış gibiydi.

Ertesi sabah ayaklarımı sürüye sürüye brifing salonuna gidince doğrudan su şişesine yöneldim. Masanın üzerinde bıraktığıma adım gibi emindim. Ekrandaki sahnede farklılık olduğunu ancak suyu yudumladıktan sonra fark edebildim. Adamın biri masanın ardındaki sandalyede oturmuş kitap okuyordu. Ben oturunca başını kaldırıp kitabını yana bıraktı ve "Günaydın Jason." dedi.

Adamın *New York Times*'taki tanıdığım Ward Woolton olduğunu idrak etmem zaman aldı. Okuldan sonra kilo almış, neredeyse kare şeklindeki yüzü iyiden iyiye büyümüş, siyah saçlarının ön kısmı dökülmüştü.

"Burada neler oluyor?" diye sordum.

"Orada bir yaka mikrofonu olması gerek. Bana yanında projektörler olduğu söylendi. Onlar açık mı?" Mikrofonu gömleğimin yakasına iliştirip projektörleri açtım. Daha iyi olduğunu söyledi. Sorumu tekrarladım.

"Geniş kapsamlı bir soru bu Jason. Burada olup biten diğer şeylerin yanı sıra ay dünyanın, dünya güneşin ve güneş de her ne ise onun etrafında dönüyor."

"Burada ne işim var, onu bilmek istiyorum."

"Her şeyi sırayla açıklığa kavuşturmaya çalışalım Jason. Neredesin ya da ne yapıyorsun hiç bilmiyorum. Tek bildiğim, burada oturuyorum ve bir televizyon ekranından seni izliyorum, sen de orada oturuyor ve bir televizyon ekranından beni izliyorsun. Ben New York'tayım. Senin nerede olduğunu ve neden orada olduğunu bilmiyorum."

"Daha fazlasını biliyorsundur. Neden orada oturuyorsun?"

"Burada oturuyorum çünkü bana söylenen buydu."

"Harry Whitaker için mi çalışıyorsun?"

"Harry Whitaker da kim? Yoksa şu İstihbarat çalışanından mı bahsediyorsun?"

"Ondan bahsediyorum."

Ward kendi kendine güldü. "Karımın çok hoşuna gidecek. Hayır, Harry Whitaker için çalışmıyorum. Ben patronum için, patronum kendi patronu için, onun patronu da kendi patronu için çalışıyor ve o da bildiğim kadarıyla iki haftada bir Salı günleri Yale Kulüp'te Harry Whitaker ile yemek yer."

"Orada oturup ne yapman gerekiyor?"

"Arkandaki tahtaya üç kelime yazana kadar seninle konuşmam gerekiyor."

"Ne üç kelimesi?"

"Bak canım, dangalaklık etme. Sihirli üç kelimeyi bilsem zaten inan hemen söyler yemeğime giderdim."

"Benim yazdıklarımın doğru kelimeler olduğunu nereden bileceksin?"

"Ah!"derken keyiften dört köşeydi. "Sağ elimin yanında çok zeki bir zımbırtı var. Üzerinde biri yeşil biri kırmızı iki ışık ve bir düğme var. Ben düğmeye basınca başka bir odadaki biri senin yazdıklarını ekranından kontrol edecek ve doğruysa yeşil, yanlışsa kırmızı ışığı yakacak."

"Doğruyu yazdığımda ne olacak?"

"Hiç bilmiyorum."

Kalkıp tebeşiri buldum ve tahtaya BEN GÖRÜNÜR BİRİYİM yazdım. Ward aletin düğmesine bastı ve bir dakika sonra telefonu çaldı. Telefonu açıp dinledi ve bana yazımın okunamadığım bildirdi. Daha fazla bastırarak yazmam gerekti. Yazdıktan sonra Ward gayet umarsızca alete baktı ve hayır dendiğini belirtti.

"Belli ki mesele görünür olup olmaman değil."

"Çok yaklaştıysam, bir kelimeyle falan kaçırdıysam nereden bileceğim?"

"Bilmeyeceksin galiba."

"Yemek istiyorum."

"Öğlene kadar işimiz bitmezse bana bir sandviç yollayacaklarını söylediler. Belki senin için de aynısını planlıyorlardır."

"Saçmalama."

Omuz silkti. "Vaziyetinle ilgili hiçbir şey bilmiyorum, o yüzden saçma olanla olmayanı ayırt edemiyorum."

"Biraz daha su lazım."

"Git al o zaman."

"Burada hiç yok. Biraz vardı ama bu kadar kaldı." Şişeyi gösterdim, yalnızca beşte biri kalmıştı. Ward omuzlarını silkti. "Arayıp onlara su lazım de."

"Kusura bakma ama burada o düzenekten yok. Onlar beni arayabiliyorlar ama ben onları arayamıyorum. Sadece aletin düğmesine basabiliyorum, o kadar."

Kalkıp tahtaya BEN SU İSTİYORUM yazdım. Ward düğmeye bastı, alete baktı ve kafasını salladı. "Üzgünüm, sihirli kelimeler değil."

"O yüzden yazmadım zaten. İletişim kurmak içindi."

"Belki ses düzenekleri yoktur, yalnızca görüntü alıyorlardır. Zaten umurlarında olan sadece üç kelime."

BANA HARRY'Yİ GÖNDERİN seçeneğini denedim.

Hayır.

"Bak moruk, belki de dalga geçmeyi bırakıp ciddi ciddi düşünmelisin."

"'Ciddi ciddi düşünmek' derken neyi kastediyorsun?"

Ward suratını ekşitti. "Jason, okuldayken hocaların hep sana hak ettiğinden fazla not verdiğini düşünmüşümdür. Bugün de fikrimi değiştirecek hiçbir şey söylemedin, yapmadın."

"Devam et."

"Neden orada olduğuna dair en ufak bir fikrim yok, artık orası her neresiyse. Neden *benim* burada olduğumu düşünmek hiç aklına gelmedi mi? Neden özellikle ben?"

Mallory de iki akşam önce çok benzer bir soru sormuştu. "Harry neden *bu akşam* burada?" İnsanlar lobotomi yaptırdıktan sonra benim gibi mi hissediyor diye merak etmeye başladım.

"Oradasın çünkü seni arayıp randevu almıştım."

"Bravo Jason. Beni arayıp randevu almıştın çünkü konuşmak istediğin...?"

"Bir haber vardı."

"Tekrar bravo Jason. Bence bu gayet *büyük* bir ipucuydu." Oldukça kinayeli konuşuyordu.

"Yani demek oluyor ki seninle görüşmemizi gerçekleştirmem lazım, böylece onların belirlediği o üç kelimeyi bulabileceğim."

"Kesinlikle öyle görünüyor moruk. Yirmi dört saat önce söylemeyi planladıklarını anlatmakla başlayabilirsin mesela."

"Şu üç kelimeyi yazıp gitmek istiyorum sadece."

"Hay hay, yaz bakalım. Hiç durma."

Yazdıklarımın daha yarısında inancımı kaybettim ama gene de devam ettim: NE FARK EDER. Ne demek istediğimi bile bilmiyordum ama yazıvermiştim işte. Silip, kafamı toplamak için oturdum.

Sonunda, "Beş dakika sınırının hiçbir anlamı yok artık." dedim.

"Hangi beş dakika sınırından bahsediyorsun?"

"Hikâyemi anlatmak için bana beş dakika vereceğini söylemiştin."

Ward kıkırdadı. "Gazeteci kabadayılığı moruk. Gelmeden aklındakileri toparla istemiştim, masamda öylece kalakalma diye."

"Pek bir faydası olmadı sanırım. Nasıl başlayacağımı hiç bilmiyorum."

"Başlık ver bana. Konuya girmek için iyi bir yoldur."

"Başlık ne?"

"Mesela, 'Büyük Orman'daki polis kaynaklarına göre, Hansel ve Gratel'in ebeveynleri bu sabah çocuk ihmali suçlamalarıyla gözaltına alındı'."

"Öyle yapabileceğimi sanmıyorum. Grimmler de öyle olmamıştı zaten."

"Şimdiden vazgeçme Jason. Başlık hikâyede kim, nerede, ne zaman, ne yapmış bunları bir araya getirerek tek bir

cümlede anlatmanı sağlar. Bir hikâyen varsa biri hakkındadır. O birinin yaptığı veya ona yapılan bir şey vardır. Bu da mutlaka bir yerde ve bir zamanda gerçekleşmiştir."

"Bu hikâye için doğru."

"Muhteşem. O zaman kim ile başla. Hikâyendeki kimi anlat."

"*Biziz*."

"Tull ailesinden mi bahsediyorsun?"

"Hayır Tull ailesinden bahsetmiyorum."

"Kim o zaman? New York'ta yaşayanlar mı? Amerika'da yaşayanlar mı? Kim?"

"Hepimiz."

"Tüm insan ırkı mı?"

"Hayır. *Aryan* ırkı."

Şaşkındı. "İnsan ırkı artık Aryan ırkından *ibaret* Jason. Tıpkı insan ırkının artık *Homo sapiens sapiens* olması gibi."

Aniden ensemdeki tüyleri ürperten bir ilham geldi. "Başlık şu Ward. 'Aryan Irkı bugün, içinde bulunduğumuz dönemin ilk asırlarında *Homo sapiens sapiens* türüne mensup diğer ırkları katlederek kendisini yegâne insan ırkı haline getirmekle suçlandı.'"

Şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. "Hiç de fena sayılmaz Jason." dedi. Belli ki başlığın içeriğinden söyleme şeklim kadar hoşlanmamıştı. "Peki hikâye nasıl devam ediyor? Aryan ırkının 'bugün suçlandığını' söyledin. Kim tarafından? Hangi mahkemede?"

"Benim tarafımdan, kamuoyu mahkemesinde diyorum."

"Hımın. Peki bu suçlamaları nereden aldığın yetkiye dayanarak yapıyorsun? Senin yaptığın suçlamanın nasıl bir önemi olabilir? Bildiğim kadarıyla sen yalnızca sivil vatandaşsın."

"Doğru."

"Ayrıca kamuoyu mahkemesi pek de düzenli toplanmı-

yor. Hepsi aynı..." duraksadı, "Suçlamalarını desteklemek için ne gibi kanıtlar sunuyorsun?" dedi.

"Bin yıl geriye giderek çocuklara öğretilen ders kitapları diyorum."

"İlginç."

Bu sırada Ward'ın olduğu odaya birinin girmesiyle konuşması bölündü. "Kusura bakma. Öğle yemeğim. Başka bir yerde yememi ister misin?" dedi.

"Hayır sen devam et. Sadece çok fazla tadını çıkarmamaya çalış."

Sanki çok ciddi bir şey söylemişim gibi başıyla işaret etti ve sandviçine gömüldü. Bir ısırık alıp devam etti. "Aslında, senin söylediklerin yalnızca o kitaplardakilerin farklı bir yorumu."

Bir süre üzerinde kafa yordum. "Hansel ve Gratel'in ebeveynleri sorgularında 'Aslında yalnızca davranışlarımızın farklı bir yorumunu sunuyorsunuz. Bizim açımızdan bakınca, biz yalnızca o sokak köpekleri için elimizden gelenin en iyisini yaptık. Anne ve ben aç ve parasızdık, çocuklar kendi başlarına daha iyi idare ederler diye düşündük. Onlar için en iyisini istedik sadece' demişlerdi."

Ward hevesli hevesli başıyla işaret ediyordu. "Aramızda kalacaksa, bu gayet iyiydi. Ama daha geniş kitleler için pek de güzel olmaz. Hansel ve Gratel'in ebeveynleri bir yana, elli nesil gazeteci, dramaturg, yazar, senaryo yazarı, tarihçi, müfredat düzenleyici ve öğretmen öbür yana. Bunu anlıyorsundur."

"Anlıyorum. Ne olursa olsun gerçekleri tartışmak söz konusu değil."

"Tam üstüne bastın. Ebeveynleri Hansel ve Gratel'i ormanda bırakıp gitmişti."

"Biz de sistemli bir şekilde kendi ırkımız dışında herkesi silip attık."

Ward sandviçinden bir ısırık daha aldı ve kameraya doğru baktı. Çiğnemeyi bitirince "Konu nereye varacak?" dedi.

Kalkıp tahtaya üç kelime yazdım: HEPİMİZ BİRER KATİLİZ.

Omuzlarını silkip aletin düğmesine bastı. Kısa bir müddet sonra "Üzgünüm. Bu kelimeler onlara bir şey ifade etmiyor, bana da etmiyor işin doğrusu. Hikâyeyle ne elde etmek istediğini gözden geçirmelisin belki de. Ne bekliyorsun, vicdan azabından intihara sürüklenen kalabalıklar mı?"

"Hayır."

"O zaman 'Hepimiz birer katiliz' diye yazmanın ne anlamı var?"

"Boş ver. Uçan kuştan medet umuyorum işte. Susadım."

Hayvan herif tam da o sırada birasından kocaman bir yudum aldı. Peçeteyle ağzını silip yeniden ne elde etmek istediğimi sordu.

"İnsanları, okulda öğrendikleri o içi boş yalanlardan uyandırmak istiyorum."

"Ve o yalanlar...?"

"Asya, Afrika ve Yeni Dünya yerlilerini insanlığın hayrına katlettik. Milyarlarca insanı sırf özverili asiller olduğumuz için öldürdük."

Ward düşünceli düşünceli işaret ediyordu. "Bize öyle öğretildi. Ama insanların buna körü körüne inandığını sanmıyorum."

"*Sen* şüpheli bakmış mıydın?"

"Ben *her şeye* şüpheli bakarım."

"O zaman bunun özel bir yanı yoktu."

"Pek sayılmaz. Roma'nın yağmalanması veya Norman İşgali gibi benimle hiç alakası olmayan, Antik tarihin başka bir parçasıydı sadece."

"Bu konuşma hislerinde herhangi bir değişikliğe yol açtı mı?"

"Doğrusu bende yaprak kıpırdamadı."

"Tüm o insanların sistemli bir şekilde katledilmesinin kutsal bir girişim olarak yansıtılması seni rahatsız etmiyor mu?"

"Sen nasıl yansıtılsın isterdin?"

"Birinci dereceden atalarımız tarafından işlenen feci bir suç olarak, insanlık tarihindeki en korkunç suç olarak."

"İnsanlık tarihindeki suçların hepsini, her birini atalarımız işledi; her cinayet, tecavüz, saldırı, suikast, köleleştirme. Atalarımız olmasa kim işleyecekti?"

"Ama bu suçu insan ırkını yalnızca *bizden* ibaret kılmak için işlediler. Suçlular dünyayı yalnızca Aryan ırkı için saklayanlar."

Ward omuzlarım silkerek kafasını salladı.

"Hiç mi bir şey uyandırmıyor?" diye ısrar ettim.

"Ne uyandıracaktı? Gözyaşı? Vicdan azabı? Kızgınlık? Hiç sanmıyorum açıkçası."

"Tamam. Peki şahsi olarak mı yoksa editör kimliğinle mi söylüyorsun bunları?"

"Ne farkı var?"

"Editör olarak şahsen seninle hiç alakası olmayan ya da seni hiç etkilemeyen pek çok hikâye yayınlaman gerek."

"Çok doğru."

"Editör olarak, yalnızca kendi görmek istediklerini seçemezsin. Gazetenin tüm okuyucu kitlesine hitap edecek hikâyeler seçmek zorundasın."

"Kesinlikle."

"Yani burada hangi görüşünü aktarıyorsun? Şahsi görüşün mü yoksa profesyonel görüşün mü?"

"İkisi de. Her zaman karşıt olmak zorunda değiller ne de olsa. Bu kez senin hikâyen, hem benim için hem *Times* okuyucuları için başarısız."

"Harika. Bu kadar basit işte. Nasıl gözden kaçırırım bunu?"

"Ne demek istiyorsun?"

Ayağa kalkıp tahtaya üç kelime yazdım.

"Son on dakikadır anlattıklarımdan fazlası olmasa da elinde yine de bir şey var. Gerçi hâlâ sihirli kelimeler bunlar olmayabilir." dedi Mark.

"Düğmeye bas Mark."

Bastı ve kısa süre sonra abartılı bir sırıtışla bana döndü.

"Sonunda doğru Jason. *Kimsenin umurunda değil*. Sanırım buna güvenebilirsin."

Bardağında kalanı içti, ağzını sildi ve "Annen nasıl Jason? Hani bir keresinde onunla tanışmıştım. Harika bir kadın." dedi.

Bir saat sonra helikopter geldi.

SON BÖLÜM

İnsanlar cesetlerin alıştığı her şeye alışamaz.

İki ay on gün sonra *New York Daily Globe'da* şu hikâye yayınlandı.

"CROATAN" GALERİSİ TIPKI ANTİK ADAŞI KADAR ŞAŞIRTICI

Normalde kolay kolay şaşırmayan New Yorklular, bir anda beklenmedik çıkış yapan Jason Tull Jr'ın parlak buluşuyla şaşkınlıktan neredeyse küçük dillerini yutacaktı. Yalnızca smokinli ve davetli konukların kabul edildiği galeri-kitapçı karışımı tuhaf mekânın şahşahalı açılışı, hem işitsel hem de görsel olarak büyük şaşkınlık yarattı.

Şehrin yüksek sosyetelerinden 200'ü aşkın misafir, iki bin yıldır saklı olduğu iddia edilen sanat ve edebiyat koleksiyonunu incelemek üzere cuma akşamı Madison Meydanı, Broadway'de bulunan Croatan galerisine akın etti.

Ziyaretçiler koleksiyonun bir iki bin yıl daha saklı kalması gerektiğini belirtti.

Koleksiyonun özel parçası, Roy DeCavara adlı zenci fotoğrafçının Dachau zaferini takip eden yaklaşık on yıllık sürede New York'un karanlık ve çoğunlukla esrarengiz çehrelerini birleştirdiği çalışmasıydı. DeCarava'nın çoğu işi, kültürsüz katılımcıları fotoğrafların ilk olarak neden çekildiğini sorgulamaya davet ediyor. Samimi duygularla bir süre incelendiğinde "Ardına Bakan Kız" resmi esrarengiz bir şekilde sizi içine çekmeye başlıyor. Lakin, ne kadar dönüp dönüp baktıysam da "Manken Eli ve İki Kadın" bana hiçbir şey ifade etmedi. "Modern Sanat Müzesi'ndeki Çift" ise gayet eğlenceli bir biçimde ortamla uyumlu. Resim içerisindeki söz konusu çift, Croatan'ı ilgisizlikten kurtarmak için oldukça işlek bir sanayi yolundan gelen kir lekesinden oluşturduğu yapıtın üç örneğinin önünde duruyordu.

DeCavara'nın çalışmalarından daha az iştah kabartıcı eserler arasında dönemin dört sanatçısının litografları vardı. Hepsi de "modern sanat" kavramını kararlı bir biçimde şekillendiren Yahudi tacirler ve eleştirmenlerden beslenen yozlaşmış tipteydi. Yine aynı çağdan bir sanatçının, Mallory Hastings'in üç resmi tek bir oyukta sergileniyordu. Tesadüfi bir şekilde galeri sahibi Tull ile nişanlı ressama göre, bu üç büyük eser savaş sonrası

dönemde gayet iyi bilinen "soyut ekspresyonizm" tarzını yansıtıyor. Çok pahalı ve çok soyut olmaları, insanın aklında çeşitli soru işaretleri uyandırıyor: acaba yeterince parmak boyası versek dört yaşındaki bir çocuk da bunun aynısını yapabilir mi?

Galeri sahibi Tull, galerinin adını ve konseptini bu şekilde açıklıyor. 17. yüzyılın sonunda Yeni Dünya'nın en eski 100 İngiliz yerleşimcisi Roanoke Adası'ndan sonra açıklanamayan bir şekilde izlerini kaybettirdikleri için "Kayıp Koloni" olarak kabul edilmiş. Arkalarında bir ağaç gövdesine kazınmış açıklanamayan tek bir iz bırakmışlar: Croatan. Tull'ın sergilemeye çalıştığı sanatçılar da pek çok melez ırktan oluşan benzer bir "kayıp" koloni oluşturdukları için, Croatan adı onların çoktan unutulan varlıklarını akıllara getirmek için çok uygun.

Tull, Kayıp Koloni'den bazı edebi ve bilimsel çalışmaları zahmet edip yeniden yayınlamış. Sergilenenler arasında derinlik psikologu C.G. Jung'un etkilendiği iddia edilen Viyanalı bir Yahudi'nin yazdığı *Rüyaların Yorumu* adlı bir kitap var. Yine benzer şekilde, Alman bir Yahudi'nin yazdığı, parçacık fiziğinin temel noktalarını oluşturduğu iddia edilen *İzafiyet Teorisi* adlı bir kitap da var. Sadece edebi olan eserler arasında Stein, Kafka, Zangwill ve Büchner gibi yazarların kitapları bulunuyor.

Gece alışılmadık bir şekilde kısa sürdü. Ziyaretçilerin çoğu içeri girip etrafa şöyle bir göz attıktan sonra şampanya kadehlerine bile dokunmadan ayrıldı. Tull ailesinin ahbaplarının duyamayacakları köşelerde "zaman kaybı", "onur kırıcı"

ve "dehşet verici" yorumları yükseliyordu. Diğer yandan, "ilginç", "farklı" ve "kışkırtıcı" şeklinde niteleyenler de oldu ancak dürüst olmak gerekirse bu yorumlar genelde Tull ailesinin etrafında yapılıyordu. Saat daha dokuz olmadan onların da neşesi kalmamış gibiydi zaten. Dokuz buçuk civarında ise Tull ailesinin neşesinin hiçbir önemi yoktu, zira ortalıkta kimsecikler kalmamıştı.

Yine de Croatan gidip görülmeye değer. Tıpkı ormanın içerisinden yükselen kanlı, antik bir piramit gibi nadir ve oldukça korkunç bir anıtı temsil ediyor. Bu tür anıtların çoğu gibi hem etkiliyor hem de sersemletiyor. En hevesli kültürsüzlerin bile zihninde soru işaretleri oluşturuyor: Belki de genç Jason Tull her ayrıntıyı ince ince düşünerek bizimle alay edip, bıyık altından kıs kıs gülmüyordur?

Aslında bu ılımlı bir açılış sayılırdı. Hatta yayıncı ahbabımız olmasa gayet büyük bir kitleye ulaşırdı.

Ailemin galeriye verecekleri tepkiyi adım gibi biliyordum. Annem projenin bir bütün olarak özgün, cesur ve büyüleyici olduğunu düşündü. Babam ise bu işi, koca bir zaman, kabiliyet ve para israfı olarak görmüyor ve utanmıyormuş gibi davranarak, birinci sınıf performans sergiledi.

Mallory ise açılıştan önce uyarılarını yaptı: katılan eleştirmenlerin her biri çok içten övecekleri bir parça arayacak, başka bir parçaya samimiyetsizce methiyeler düzecek ve açık görüşlü olduklarını ispat edip adil olduklarını gösterdikten sonra vicdanları rahat bir şekilde serginin geri kalanını yerden yere vuracaklardı.

Şaşırtıcı bir şekilde DeCarava'nın üç fotoğrafı açılışta alıcı buldu. Yeniden yayınlanan kitapların haricindeki parçaların hiçbiri satılık değildi. Toplamda yedi kitap satıldı; ilerleyen saatlerde köşedeki çöp tenekesine bakınca üç tanesinin ancak oraya kadar gidebildiğini gördüm. Mallory resimlerine fiyat biçmek istemedi; satılık olmayan şey satılamamış da olmazdı.

İş mevzuu bir yana, açılış bir nevi Eve Dönüş oldu. Bay ve Bayan Hastings, nam-ı diğer "Mallory'nin anne babası", bir görünüp kaybolmuşlardı. Doğal ortamından koparılıp gösteri yapmaya zorlanan hayvanlar gibi huzursuzdular; o kısacık zaman bile ortalığı velveleye vermelerine yetmişti. Fenshaw'lar da geldi. Zaten gelebilsinler diye uçak biletlerini ben yollamıştım. Reggie neredeyse Kral Edward döneminden kalma gibi görünen oldukça şık bir kıyafet giymişti. Marcia ise bitpazarından aldığı muhteşem bir elbise giymişti ve belli ki kendisini çok çekici hissediyordu. Mallory'yi, bültenleri için birinci ağızdan röportaj versin diye ikna etmek için çok dil döktüler. "Boynunun borcu" bile dediler. Beni de yeni vaka araştırmalarına devam etmeye ikna etmek için çok uğraştılar. *Yaşama Dönüş*'ü bir beş yıl daha ayakta tutmaya yetecek kadar yüklü bir çek verdim onlara. Çok üzüldüler; bu, bir daha Tunus'a dönmeyeceğim demek oluyordu.

Harry Amca açılışa gelmedi tabii. Hiç âdeti değildi. En iyi dileklerini ileten bir telgraf yollamıştı; çok acayipti. "Çölde verdiği ders"ten sonra benimle hiç iletişime geçmemişti. Öyle bir beklentim de yoktu zaten. Birbirimizi anlamıştık. Nihayet.

Croatan, büyük keşfimi 'kimsenin umursamadığını' anlayıp kabullenişimin mahsulüydü. Croatan, kimsenin umursamamasına *rağmen* yapabileceğimdi. Yapabileceğimdi, çünkü *benim* umurumdaydı. Hiçbirini Harry'e açıklamak zorunda değildim.

Croatan açılınca esnaflığa soyunmadım elbette. Aklımın ucundan bile geçmemişti. Daha evvel başka bir galeride yönetici asistanlığı yapan Tanya adında genç bir kadını işe aldım.

Mekânın tasarımına çok para harcandı. İnsanlar alışveriş yapmak zorunda hissetmeden gelip dolaşsın istedik. Croatan bir nevi açık pasaj olacaktı, sokağın uzantısı gibi; öyle de oldu. Galeri halka açıktı ve insanları çekiyordu. Bu sayede beklemediğimiz kadar çok gelen giden oldu. Satış olmadı ama zaten satış yapmayı da beklememiştik. Biz ilgi çekmek istemiştik.

Derken bir akşam başımıza talih kuşu kondu. Biri ön camdan içeri kaldırım taşı fırlattı. Mutluluk sarhoşu olduk.

Göstermek istediklerimizi biri *anlamıştı*. Birinin *umurundaydı*.

Ertesi sabah reklamcımla görüşüp bu hadiseyi gazetelere taşımasını emrettim.

"Pek de istediğimiz cinsten bir reklam değil bu." dedi.

"Aslında öyle canım. Benden duymuş olma tabii de tam istediğim bu. Oraya da özel olarak mukavemeti arttırılmış cam takacağım, herkese duyur. Sıradaki tuğlalıya heyecan olsun biraz."

Birkaç gün sonra Harry Amca gelip kartını bıraktı. Tanya'nın söylediğine göre neredeyse bir saat dolanmış galeride. Freud ve Einstein kitaplarından birer tane almış. En sevdiğim DeCavara, Beşinci Cadde'de gergin ve ürkek bir Aryan çiftinin fotoğrafını da almış. Galeriye hiç gelip gelmediğimi sormuş, Tanya da ona her pazartesi galeriye geldiğimi söylemiş.

29

Harry Amca ertesi Pazartesi saat on birde galeriyi gezmeye geldi. Clay'i beraberinde getirmediğine memnundum.

İğne hadisesi hiç yaşanmamış gibi selamlaştık.

"Şu tuğla fırlatanı duydun herhalde." dedim.

"Evet. Ucuz kurtulmuşsun."

"Yine de *birilerinin* umurunda olduğunu gördük ama senin canını hiç sıkmamış gibi."

"Kesinlikle hayır. Hep *haklı* olsam, öğrenecek şeyim olmazdı. Mallory ne diyor?"

"Neye?"

"Stüdyosuna, nişana, galeriye, çalışmalarına."

"Genel olarak halinden memnun ama yavaş yavaş soyut ekspresyonizmden sıyrılıp yeni şeylere yöneliyor."

"Öyle yapar diye düşünmüştüm ben de."

"Muhakkak" derken alayla gülümsedim. "Başarılarının arasına sanat eleştirmenliğini de eklediğine göre."

Duymazlıktan gelip sözlerine devam etti. "O kıza hayranım."

"Eğer ondan, 'o kız' diye bahsetmeye devam edersen onun en sevdiği Amca olmayacaksın, benden söylemesi."

Gülümseyip anlayışla kafasını salladı. "Sana bunu getirdim." dedi. Kolunun altından dosya büyüklüğünde bir mektup çıkarıp bana uzattı.

"Ne bu?"

"Madem yayıncılığa başladın, bir seferliğine özgün bir şey yayınlamak istersin belki diye getirdim. Hep eski eserleri yeniden yayınlayacak değilsin ya."

Konuşma, arkadaki küçük odada, normalde Tanya'mn yatağının olduğu yerde devam etti. Oturunca zarfı açıp içindekileri çıkardım. Plastik kaplanmış üç tane okul defterine benzeyen bir paket çıkardım. Paketi açmaya başlayınca Harry Amca, "Nazik davran Jason. İki bin yıllık onlar.Üstelik dünyanın en kaliteli kâğıdından da yapılmamış." dedi.

İçine bakmak için kitabın kapağını çevirdim. "Almancaya benziyor." dedim.

"Almanca değil. Daha az yaygın olan bir dilmiş, Flemenkçe" dedi.

"Nereden çıktı bunlar?"

"Kimse bilmiyor aslında. Gökten zembille indi desek yeri. Bir Washington deposundaki dolaplardan birinin içindeki kutuda bir torba varmış. O dolabın zaten o depoda olmaması gerekiyormuş, savaştan sonra yanlışlıkla oraya koymuşlar. Bunlar da asırlardır oradaymış. Dolabın sahibi de olmayınca ilgilenen çıkmamış. Torbanın kendisi Eylül 1944 mühürlüydü. Üzerinde de el yazısı Almanca not vardı 'Komiser bunları ister mi, kontrol et' yazıyordu."

"Bunları neden yayınlanmaya layık gördün peki?"

Harry omuzlarını silkti. "Yayınlanmaya layıklar mı hiç bilmiyorum Jason. Yayıncı sensin, ben değilim. Tamamen şans eseri gün yüzüne çıktılar. Tamamen şans eseri bana geldiler. Ya sana getirecektim ya da çöpe atacaktım. İster at ister yayınla, bana hiç fark etmez."

Çıkarken Mallory ile ne zaman evlenmeyi düşündüğümüzü sordu. Acelemiz olmadığını ve henüz tarih belirlemediğimizi söyledim.

Gayet ağırbaşlı bir tavırla, "Akşam yemeği davetinizi geri çevirmem." dedi.

"Öğrendiğim iyi oldu Harry Amca. Mallory de size pek hayran, fark etmişsinizdir."

Sorup soruşturdum, tahminlerim doğruydu; Flemenkçe çok çok uzun zaman önce yok olup gitmiş. On yedi - on sekiz asır olmuş hatta. Biraz daha araştırınca antik Avrupa dilleri konusunda bir uzman buldum. Tanımlama ve değerlendirme adına defterleri göndermek için gerekli ayarlamaları yaptım.

Birkaç ay sonra nihayet rapor elimdeydi. İngilizceye çevirtip çevirtmeme konusunda karar vermem gerekiyordu. Söylemeden geçemeyeceğim, gerçek bir yayıncı olup dünya tarihinde daha evvel kimsenin basılı olarak görmediği bir parçayı yayınlama fikri beni daha çok cezbediyor.

Asıl Mallory ne diyecek bu işe çok merak ediyorum. Yayıncılık hayatımda bir ilk olacak; özgün bir parça yayınlama teklifiyle çıkacağım karşısına. Hem de öldürülmek için yakalanan bir başka kadının, Anne Frank adındaki Yahudi bir genç kızın günlüğü...

Okuyucuya Not

Mary Anne Dorson hikâyesi genel hatlarıyla, 1865 yılında Watseka, Illinois'de dünyaya gelen Lurancy Vennum hikâyesine dayanmaktadır. Lurancy'nin hikâyesi yerel gazeteye, pek çok ruhani dergiye, E.W. Stevens (vakaya müdahil olan doktorlardan biri) tarafından yazılan *The Watseka Wonder (Watseka Mucizesi)* adlı kitaba ve 1977 yılında Playboy Press tarafından yayınlanan, David St. Clair'in yazdığı modern uyarlama *Watseka* adlı kitaba konu olmuştur.

Okuyucularımın görüşlerimle ne kadar ilgilendiklerinin bilincindeyim. Bu nedenle açıklık getirmek istediğim bazı noktalar var. Amacıma uygun düştüğünde romanlarımda fantastik öğeler kullansam da, bu öğelerin gerçek olduğu düşünülmemelidir. Örneğin şahsi olarak reenkarnasyon veya ruh göçüne inanmıyorum ve bu kitabın amacı hiçbir şekilde bu tip inançları desteklemek değildir.

Daniel Quinn

"Tarih kazananlar tarafından yazılır."

İsmail ve *B.'nin Hikayesi*'nin yazarından yeni bir roman, disütopik bir reenkarnayon anlatısı... Aryanların, melezlerin, Yahudilerin, Nazilerin, beyazların ve siyahilerin toplumsal belleklerinin iç içe geçtiği bir yaşamın öyküsü...

Yahudilerle Naziler arasında bir savaş olduğuna inandırılan bir halkın, soykırım gerçeğiyle yüzleşmesi ve soylu bir yaşam mücadelesi veren Gloria'nın tüm bu hafızayı tazelemek zorunda kalarak ruhunun karanlık geçmişini hatırlaması üzerine...

"Ruhani ve ince bir zekayla hazırlanmış heyecanlı bir hikaye, bir fantezi, ibret alınacak bir öykü. Tarihi, kimliği ve zamanı nasıl algıladığımıza dair... *Cesur Yeni Dünya* gibi..."

Esquire

"Quinn'in güçlü anlatım tekniği sürekli kendine hayran bırakıyor. Tıpkı şüphe yaratmaktaki yeteneği gibi."

The Rocky Mountain News

Roman ₺18

ISBN 978-605-9902-19-9

9 786059 902199

www.mayayayinlari.com